

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

MINDER

FRA MIN

STUDENTERTID

MINDER
FRA MIN
STUDENTERTID

AF

ARTHUR ABRAHAMS

FORORD

Naar jeg har kaldt denne lille Bog «Minder fra min Studentertid», saa er det, fordi den Titel, den egentlig skulde have havt, vilde blive for lang til, at den kunde faae Plads paa Titelbladet. Den skulde nemlig egentlig hedde:

«Minder om Studenterforeningen fra de sidste Aar, i hvilke den havde sit Locale i Boldhusgade.»

Det har imidlertid ingenlunde været min Hensigt at skrive Studenterforeningens Historie i disse Aar. Dertil mangler jeg baade Materiale og Evne; og det vil jo ogsaa i den nærmeste Fremtid blive gjort af Hr. H. C. A. Lund, der saa fortræffeligt har vidst at behandle den tidligere Historie.

Der vil selvfølgelig være Begivenheder, der falde i disse Aar, som aldeles ikke ville findes omtalte i min Bog; men det maa da ikke opfattes, som om jeg aldeles ikke havde nogen Erindring om dem,

men slet og ret som Sager, jeg ikke har følt mig kaldet til at behandle, selv om jeg dengang har havt Interesse for dem og ogsaa taget min ringe Del i deres Udvikling.

Det, jeg har villet give, er en Række Erindringer om Stemninger og Tilstande for omtrent fyrretyve Aar siden, saaledes som de nu efter saa mange Aars Forløb stille sig for mig. Skrevne Optegnelser fra den Tid har jeg ikke havt at holde mig til og har som Følge deraf maattet støtte mig til min egen Hukommelse. At denne en og anden Gang kan spille En et lille Puds, veed Enhver; men jeg haaber, at det for mit Vedkommende kun maa have været Tilfældet i Smaating, da jeg har gjort mig Umage for, naar jeg ikke troede mig sikker i min Sag, da hellere at unklade at omtale den end at sige noget feilagtigt.

Men der er endnu et lille Spørgsmaal, som jeg under Nedskrivningen af disse Minder stadig har gjort mig selv. Det er Spørgsmaalet: «For hvem skriver Du?» Jeg veed nemlig meget godt, at en saadan Bog som denne, dersom ellers Nogen gider læse den, har to helt forskellige Slags Læsere, nemlig dem, der selv have oplevet denne Tid, og dem, for hvem den staar som noget fjernt, hvortil de ikke have noget Kjendskab.

Jeg beder derfor de Gamle, naar de læse Bogen og komme til et Sted, hvor de maa sige til sig selv: «Al den Forklaring kunde han have sparet sig!» da at tænke paa, at det er skrevet for de Unge. Og paa den anden Side beder jeg de Unge ikke at gaa for strengt irette med mig, dersom der et eller andet Sted skulde være forudsat en Viden hos dem, som de ikke har.

Hvad den Tid angaar, der her skal omhandles, da er det Tiden fra 1855, indtil Studenterforeningen i 1863 flyttede ind i Bygningen paa Gammelholm. Den havde dengang sin Bolig i Boldhusgade i den Gaard, hvorom det i en Vise fra disse Aar hedder:

Hvor Boldhusgade hviler
ved Gammelstrand og Admiral,
mangen Nabo høit til Kval
kneiser vort Hospital;
de stolte Mure smiler
i Rødt og Hvidt fra Top til Taa,
gjæstfrit Portene aabne staa,
naar man derind vil gaa.
Frygt ei Vægge og Stenbro skumle
og ei Foustager, der rumle
i Porten, i Porten,
i Porten.

Om denne Tid og dette Sted er det, at disse Erindringer kredse, uden at jeg dog har følt mig for-

pligtet til strengt at overholde Reglerne for Tidens og Stedets Enhed.

Men, ligesaa lidt som det har været min Hensigt at skrive «Historie», ligesaa lidt har det været det at skrive «Selvbiographi». Det er fra første Færd af et ufrivilligt Otium, der har bevæget mig til at nedskrive mine «Minder», og for mig selv har det været til Glæde og Fornøjelse.

October 1896.

I.

Naar man som ældre seer tilbage paa det svundne Liv, er der maaske ikke nogen Overgang fra det Ene til det Andet, der staar tydeligere for En, end det Øieblik, da man fra at have været Skoledreng gaar over til at være fri for Skolen. Men er det Tilfældet med Mennesker i Almindelighed, saa maa det i endnu højere Grad være Tilfældet med den, der, naar han forlader Skolen, kan sige: Nu er jeg Student! Dels er det vel, fordi den, der skal være Student, bliver holdt længere i Skolen end den, der strax efter Konfirmationen bliver sat i en Lære eller paa et Kontor, og altsaa allerede har naaet en vis Modenhed; dels er det vel, fordi der i ingen anden Samfundsklasse er en større Forskjel mellem det tidligere og det, der kommer, end netop her.

Det, der især gjør, at Følelsen af denne Overgang er saa stor hos Studenten, er vel, at han fra at have været ansvarsløs gaar over til fra det Øieblik af selv at være ansvarlig for sine Handlinger; han gaar ikke mere i Ledebaand, han har idetmindste

til en vis Grad Selvbestemmelsesret over sine Handlinger. Derfor er det, at Aarsdagen for Ens Afgang fra Skolen med Rette kan feires som et betydningsfuldt Minde og virkelig for ingen, anden Stand til saa stor Glæde som for Studenten.

For den, der fra en Provindsskole kommer til Hovedstaden for paa egen Haand at dyrke det Studium, han har valgt, maa jo naturligvis Overgangen være stor; men ogsaa for den, der er født og opdragen i Hovedstaden, er der nok, der gjør Forskjellen mellem før og nu betydelig.

Lad nu end denne Forskjel være mindre i vore Dage, saa var den baade stor og betydningsfuld, da jeg blev Student.

Det var i Aaret 1855.

Livet i Hovedstaden har siden den Tid udviklet sig i en saadan Grad, at man ofte kan have ondt ved at tænke sig, at det dengang var, som det dog virkelig var. Kjøbenhavn havde ikke et eneste offentligt Sted, hvor en Familie kunde gaa ind. At en Dame skulde kunne gaa ind paa en Café, var aldeles utænkeligt, og som Følge deraf kunde naturligvis heller ikke Børn komme der. Men rigtig, hvad man kalder «voxent Menneske», var man ikke, medens man gik i Skole; det blev man først, naar man blev Student. Der var derfor ikke Tale om, at man, før man blev Student, aabenlyst kunde gaa ind paa en Café, hverken af den ene eller den anden Slags. Eller man tænke sig, at en Discipel i øverste Klasse havde vovet at gaa ned ad

Gaden, rygende paa en Cigar — han kunde jo have mødt Rector, eller blot en Lærer, saa var der strax bleven gjort et saa stort Nummer ud af den Sag, som om han idetmindste havde gjort Attentat paa en stor Forbrydelse.

Jeg husker saa tydeligt, at en Dag, kort Tid efter at jeg var bleven Student, var jeg kommen ind til Schweitzerkonditoren, der dengang boede paa Nytorv, og sad og læste i «Folkets Nisse», da jeg pludselig bagved mig hørte en Stemme, der øieblikkelig fyldte mig med Rædsel og Forfærdelse. Den var ikke til at tage fejl af. Det var min Historielærer fra Skolen, Overlærer *Espersen*, der med sin bornholmske Accent sagde til mig: «Maa jeg se «Nissen» efter Dem?» Jeg var endnu aldeles ikke paa det Rene med, at jeg sad der med samme Ret som han, og at der slet ikke var noget, der behøvede at skjules. I min Befippelse over det passerede afbrød jeg strax min Læsning og rakte ham Bladet; men af det Smil, hvormed han modtog det, saae jeg godt, at han havde opfattet Situationen.

I een Henseende var dog dengang Forskjellen mellem en Student og en Ikke-Student ikke saa iøinefaldende, som den er nuomstunder, den nemlig, at Studenterhuerne endnu ikke vare blevne indførte; man kunde altsaa ikke strax af det Ydre se, at det var en Student, man havde for sig. Studenterhuerne bleve først indførte et Par Aar senere og gav da Anledning til meget varme og hidsige Discussioner baade mellem Mand og Mand og paa Foreningens i

den Anledning afholdte Generalforsamlinger og almindelige Studentermøder for alle Studenter.

At en og anden Rus fra Provindserne kunde føle sig imponeret af Kjøbenhavn, naar han kom hertil fra sin Ravnekrog, tvivler jeg ikke om; men i Virkeligheden var Kjøbenhavn dengang kun en lille By, der kun havde meget lidt af en Storstads Præg. Voldene stode endnu, og hvad der laa udenfor dem, laa udenfor Byen. Umiddelbart paa den anden Side af Voldene laa Glacierende, og først hinsides disse laa Forstæderne, hvis Huse alle vare lave og uanseelige, da de, paa Grund af at de laa indenfor Demarcationslinien, ikke maatte have mere end een eller i det høieste to Etager. Selvfølgelig existerede alle de Dele af Staden, der ligger nærmest udenom Boulevarderne, saa godt som aldeles ikke. Hele Gammelholmskvarteret var ikke til endnu; der var næppe tænkt paa dets Bebyggelse. Ved Universitetet, som jo naturligvis var et af de Steder, hvor den unge Student først søgte hen, saae der ogsaa helt anderledes ud end nutildags. Hverken Universitetets naturhistoriske Museum eller Universitetsbibliotheket existerede dengang. Paa dette Terrain laa endnu et Par ældgamle, næsten faldefærdige Professorgaarde, der saae meget gammeldags ud. Bibliotheket var, som bekjendt, paa Runde Taarn, det vil sige paa Loftet til Trinitatis Kirke, hvortil Adgangen var ad Runde Taarn. Her havde ogsaa indtil faa Aar tidligere det oldnordiske Museum været. Det naturhistoriske Museum var i Stormgade.

Frueplads var dengang nylig bleven ordnet saaledes, som den nu seer ud. Schouws Buste stod med Ryggen vendt mod Metropolitanskolen og var Pladsens eneste Prydelse. Nogle Aar senere bleve de to Statuer opstillede paa begge Sider af Indgangen til Kirken. Først blev Bissens Moses opstillet. Nogle Aar efter kom Jerichaus David.

Da denne sidste Statue var bleven opstillet, stod en Mand og betragtede den. Ved Siden af ham stod nogle Studenter, der ogsaa saae paa den. Manden henvendte sig til een af dem med de Ord:

«Hvem mon det skal forestille?»

«Det skal forestille David,» svarede Studenten, «og han derhenne paa den anden Side, der staar med Loven i Haanden»

«Ja,» afbrød Manden ham, «det kan man da sige sig selv, at, naar dette her er David, saa maa den anden være Ussing!»

Var der stor Forskjel paa den Tids og vor Tids Kjøbenhavn om Dagen, saa var Forskjellen sandelig ikke mindre om Natten. Der var særlig to Omstændigheder, som bevirkede denne Forskjel: man havde ingen Gasbelysning og ingen patrouillerende Politibetjente. Istedesfor Gas havde man Tran, istedenfor Politibetjente havde man Vægttere.

Naar Maanen ikke skinnede, var der saa mørkt paa Gaderne, at man kun kunde finde sin Vei ved at styre fra Lygte til Lygte, ligesom et Skib styrer fra det ene Fyr til det andet. Naar det var Maaneskin, eller det i det mindste skulde være det, blev

Lygterne aldeles ikke tændte; men, naar saa Maanen engang imellem gjorde sig krakilsk og ikke skinnede paa de Tider, som den efter Almanakken var forpligtet til, saa var der i Gaderne et absolut Mørke; det var det, der kaldtes «Magistratsmaaneskin».

En saadan Magistratsmaaneskinsaften gik jeg med en Kammerat i en af de Gader, der ligger i Nærheden af Nørregade og Universitetet, Studiestræde eller St. Pederstræde; Regnen styrtede ned, og vi maatte hoppe over den ene Vandpyt efter den anden, da Rendestenen var skredet over sine Bredder. Saa saae vi pludselig noget hvidt, der trippede og trippede foran os. Det maatte være et Par Damefødder — alle Damer gik dengang med hvide Strømper — det var et aldeles uimodstaaeligt Syn, vi havde Parapluier og besluttede strax at være ridderlige og ile efter Damen og tilbyde hende en Parapluie. Vi satte altsaa Fart paa, saa Vandet sprøitede os helt op ad Ryggen, men det var ikke saa let en Sag at indhente den Skjønne, hun smuttede ned ad en Sidegade, Kattesundet eller en anden, vi stadig efter, hun igjen ned ad en Sidegade, vi efter. Endelig kom vi da op paa Siden af hende; men hvor bleve vi dog lange i Ansigterne, da vi opdagede, at det, vi havde anstrængt os saa meget for at naae, ikke var andet end — en hvid Pudelhund. Saa mørkt kunde der være i de kjøbenhavnske Gader!

Naar nu dertil kom, at der ingen Politibetjente gik paa Gaderne om Natten, kan man nok forestille sig, at der var rig Anledning til alskens Nattesjov.

Man kunde temmelig uforstyrret gaa Gaasegang, denne aldeles meningsløse Forlystelse, som bestaar i, at man gaar i en lang Række, een og een, og at saa den Forreste gjør en hel Mængde latterlige Bevægelser, som saa den næste skal efterligne og saaledes fremdeles hele Rækken ned. Hvad kunde en stakkels gammel, affældig Vægter vel gjøre overfor en saadan uendelig lang Række af unge Mennesker, der som en Slange bugtede sig hen ad Gaden ganske tause.

Vægterne vare jo tilmed i Almindelighed skikkelige Folk, som det ikke var svært at komme tilrette med, en Mark kunde gjøre Underværker overfor en saadan kommunal Embedsmand. Paa Grund af disse Forhold var det, at den almindeligste Form for Nattesjov var, hvad man kaldte «Vægtersjov», og dette var en Idræt, hvortil i Særdeleshed Studenterne hengav sig. Vægternes vigtigste Embedsforretning var jo dog at synge; det andet bekymrede de sig ikke om. Jeg mindes, at der i de Aar var en Vægter, som gik paa Stykket fra Østergade, gennem St. Jørgensgade og Admiralgade hen til Holmens Kirke. Ham kunde man for en Mark bevæge til at give En Lov til at ride paa hans Ryg fra Østergade lige til Kirken. Jeg husker endnu med Fornøielse, hvor stolt jeg var ved at vise nogle Kammerater dette Kunststykke, at jeg saaledes kunde ride paa Ryggen af en kommunal Embedsmand; men jeg husker ogsaa, at han erklærede paa det bestemteste, at han ikke vilde indlade sig derpaa, naar han skulde

syngte. «Mens jeg skal raabe, vil jeg Fanden ta'e mig ikke gjøre mig til Nar!», sagde han meget alvorligt.

At det i «den krøllede Fritz's» Tid gik endnu galere til, er der vel ingen Tvivl om, men vi morede os godt endnu i 1855, da jeg blev Student, og det var da i Grunden en uskyldig Fornøielse; men da saa i 1863 det nye Politi afløste de gamle Vægttere, da veg Idyllen fra Kjøbenhavns Gader.

II.

Strax efter at jeg var bleven Student, gjorde jeg i Sommeren 1855 en lille Reise i Nordtydskland.

Det første, jeg gjorde efter min Hjemkomst fra denne Reise, var naturligvis at lade mig indproponere i Studenterforeningen.

I mit Hjem havde jeg, fra jeg var Barn, hørt tale om Foreningen, som min Fader havde været med til at stifte; mange af min Faders Venner, som *Christian Winther*, *Ernst Krøyer*, *C. N. Rosenkilde*, *J. M. Thiele* og *Høyen*, havde jeg hørt tale om det glade Liv, de i deres Ungdom havde ført dér. At jeg længtes efter ogsaa at sætte Foden indenfor disse Mure, var da ganske naturligt.

Studenterforeningen laa den Gang paa Hjørnet af Boldhusgade og Admiralgade. Stedet, hvori den havde sine Localer, saae imidlertid ikke ganske ud som nu. Det eiedes af «gamle Heymann», en fra Kjøbenhavns Gader dengang meget bekjendt Skikkelse, en stor, tyk Mand med et stort, glatraget Ansigt og et Par altid halvt tillukkede Øine. Han

eiede mange Steder rundt om i Byen og var bekendt for at være af den Slags Værter, der ikke gjøre meget for deres Leiere. At derfor Studenterforeningens Seniorat som Leier laa i stadige Kjævelrier med denne Eier, er jo naturligt nok; men det gav ogsaa Anledning til, at der paa alle mulige Maader blev stiklet til ham i Tale, Sang og Tegninger.

Indgangen var fra Boldhusgade gennem en snavset Port, der førte ind til en endnu mere snavset Gaard. Fra Porten gik man tilvenstre op ad en Trappe, der ikke stod tilbage for Porten og Gaarden, hvad Renlighed angik.

I dette Sted havde nu Studenterforeningen leiet første og anden Sal ovenover Mezzaninetagen.

I Kjældereren boede en Frugt- og Grønthandlerse, hvis yppige Former gjorde, at hun aldrig af Foreningens Medlemmer kaldtes andet end «den tykke Kjældermadam».

Hvem der boede i Stueetagen og i Mezzaninen, mindes jeg ikke.

Det første Værelse, man kom ind i, Forværelset, var en skummel Stue, der fik sit sparsomme Lys fra et skraat siddende Vindue, der vendte ud mod Gaarden. Den var fyldt eller rettere overfyldt med Knaager til Overtøi.

I dette Forværelse residerede *Lars*. Det er ham, hvorom det i den gamle *Ruscantate* hedder:

«Maa jeg først præsentere dig *Lars*,
en Søn af den gamle *Mars*.»

Det var en gammel Soldat, der i Krigen 48—50 havde mistet det ene Ben og derfor nu humpede om paa et Træben. Forøvrigt var han en statelig Skikkelse med smukke Øine og et smukt, sort Fuldskjæg; dertil høi og bredskuldret. Der blev sagt om ham, at han gjorde stor Lykke hos alle Gaardens Piger, og vist er det, at han jevnligt saaes at gjøre Kur til en af dem paa Trappen. Han havde allerede dengang længe været i Foreningens Tjeneste og vedblev at være det endnu i mange Aar efter den Tid og var stadig den samme Don Juan.

Da jeg mange Aar senere var Senior i Foreningen, fik vi jevnligt Ansøgninger fra Lars om Forhøielse i hans Løn. Han kunde nemlig, da han efterhaanden fik en stor Familie og trods dette ikke kunde aflægge sine Udenomsvidtløftigheder, aldrig komme ud af det med, hvad han havde. Disse Ansøgninger vare altid skrevne i en høi pathetisk Stil, og han undlod aldrig at minde om, «at hans ene Ben laa i Slesvigs dyrekjøbte Jord».

Fra dette Forværelse førte en Dør ud til Køkkenet og Værtens Leilighed. Her saae sort og tilrøget ud, naar man en Gang imellem kunde kaste et Blik derud gennem den halvt aabenstaaende Dør; ja, der saae saa fælt ud, at man maatte undres over, at Maden ikke i Virkeligheden var værre, end den var.

En anden Dør førte ind i

«Den ganske kjønne,
spanske grønne
Stue.»

Hvorfor den i Ruscantaten kaldes den spanske grønne, skal jeg ikke kunne sige, da den for mig staar med en aldeles ubestemmelig, graa Farve, som det øvrige Lokale da forresten ogsaa havde paa Grund af det tykke Lag af Sod, der havde lagt sig over det Hele som Følge af den stærke Tobaksrøg.

Om man kunde kalde denne Stue «ganske kjøn» er vel et endnu større Spørgsmaal!

Dette Værelse, som kaldtes Musikstuen, havde tre Fag Vinduer, der vendte ud mod Admiralgade. Strax tilhøre for Indgangsdøren stod det gamle ærværdige Flygel, som havde været Vidne til saa mange musikalske Nydelser og saa mange musikalske Løier. Dets Tone var svag og affældig, da jeg gjorde dets Bekjendtskab, men det havde ogsaa maattet udstaa mange Strabadser og havde i Aarenes Løb maattet sluge mangan Toddy og mangt Glas Punch. Det kom aldrig hen i den nye Bygning paa Gammelholm, men der fortaltes, at nogle Dage før Indflytningen var det bleven trakteret med en hel Bolle til Afsked, og at det, efter at have faaet den til Livs, skal have klinget skjønnere, end det havde gjort det i mange Aar. Saa stod der endnu i dette Værelse det berømte «Skuffedarie», der endnu den Dag idag holdes i Ære i den nye Bygning som en ærværdig Levning fra de gamle Tider. Dette Møbel, der vil være kjendt af enhver dansk Student, der blot en eneste Maaned har været Medlem af Studenterforeningen, bestaar af to Rækker Skuffer, der ved Auktion blive solgte for et Aar ad Gangen

til den Høistbydende. Disse Auktioner gave saa godt som altid Anledning til megen Lystighed, især naar *Mantzius* eller *Zinck* var Auctionarius. Skufferne brugtes af deres Leiere til deri at opbevare Tobak, Cigarer og Kollegiehefter. De midterste, der laa bekvemt for Brugeren, gik sædvanligvis i høi Pris; de nederste Skuffer havde ikke stor Værdi, da ingen havde Lyst til at lægge sig paa Maven, hver Gang han skulde stoppe sin Pibe, og de øverste havde kun Værdi for de allerhøieste Medlemmer, da de smaa ikke kunde naae dem. Alt dette gav nu Anledning til Løier med at byde hinanden op og drille dem, der *à tout prix* vilde have en bestemt Skuffe. Saa hang endnu i denne Stue, ligefor Indgangsdøren, paa en Vinduespille, den sorte Tavle, hvorpaa Senioratets Opslag fandtes. Naar man fra denne Stue gik ind ad en Dør til høire, kom man ind i Spisestuen, hvor man ved et langt Spisebord kunde nyde de Retter, som Værtens kulinariske Talent kunde fremstille. Til venstre førte en Dør ind til Hjørnestuen, det egentlige Konversationsværelse. Det havde Vinduer baade til Boldhusgade og Admiralgade. Derefter fulgte saa det store Læseværelse og endelig det lille Læseværelse, der begge vendte ud mod Boldhusgade. Meublementet i alle disse Værelser var yderst tarveligt, nogle haarde Sofaer, nogle Stole, hvis Betræk ikke sjælden var itu, nogle Borde og endelig en Reol til Avismapperne. Luxus kjendte man ikke i nogen- somhelst Retning, og støvet var der ganske vist, men man var ikke fordringsfuld og tog alt, som det

kunde falde sig. Blev det for grovt i en eller anden Retning, saa havde man jo Ankeprotocollerne, der stadig laa paa Bordene.

Om der var mere støvet i det lille Læseværelse end i det øvrige Locale, skal jeg lade være usagt; men man maa jo være tilbøielig til at tro det, naar man husker, at det var her, at Kassen med Landkortene stod, hvorom det i Ruscantaten hed:

«Her seer Du Kortene, men rør dem ei,
thi de er Støvets Børn som Du og jeg!»

Indenfor det lille Læseværelse kom man saa til Senioratsværelset, der vendte ud til Gaarden. Det var et skummelt lille Værelse, der havde Udgang til Trappen ligeoverfor den almindelige Indgang til Foreningen.

I Etagen ovenover var Salen. Det var et langt, temmelig lavt Rum, der til daglig Brug var opfyldt af Soldebordene med de dertil hørende Bukke, men forresten aldeles uden nogensomhelst Dekoration eller kunstnerisk Udsmykning. Her holdt Foreningen sine festlige Sammenkomster, sine Generalforsamlinger og sine Lørdagssold, og her holdt Sangforeningen sine egentlige Møder. I denne Etage var ogsaa Bibliotheket. Bøgerne stod her i Bogskabe med Staaltraadsgitter for, saaledes at Medlemmerne selv kunde gaa omkring mellem dem og læse Bøgernes Rygtitler. Her herskede *Liebenberg* og hans «Kyllinger», en lille Kreds af unge Studenter, der hørte til hans personlige Venner og gik ham tilhaande ved Udlaanet.

Med Belysningen af disse Haller var det rigtig-

nok ikke stort bevendt. Om Dagen kunde der endda være ganske lyst og venligt, naar Solen skinnede ind ad de mange Vinduer; men om Aftenen levede man i et guddommeligt Halvmørke. Gas, Petroleum og elektrisk Lys var jo den Gang endnu ukjendte Goder. Man nøiedes med nogle tarveligt lysende Olielamper, der bleve stillede paa Bordene og op-hængte paa Væggene, og som dog, trods de forskjel-lige Økonomiseniorers Anstrengelser, langtfra altid blev ordentlig passede. En Gang skulde der gjøres et Forsøg med et nyt Belysningsmiddel. Alle For-eningens stadige Gjæster mødte med spændt Forvent-ning for at se Resultatet af denne Prøve. Det var Camphin, der skulde prøves. Lamperne bleve alt-saa tændte, og i det første Øieblik syntes alt at være saare godt. Der blev taget Bøger og Aviser frem for at prøve, om man kunde læse i dem midt ude paa Gulvet, og alt syntes fortræffeligt. Herlig-heden varede imidlertid ikke længe. Snart mærkede man en underlig Lugt, og nu begyndte der at regne nogle smaa, sorte Partikler ned fra Loftet, og inden man fik seet sig om, var alt, hvad der ellers skulde være hvidt, blevet sort, Skjortekraver, Flipper, Bøger og Aviser. At man ikke kunde vedblive med en Be-lysnings, hvorved man riskerede saadanne Ubehagelig-heder, kom man snart paa det Rene med. Der maa endnu findes Bøger i Studenterforeningens Bibliothek, som have to Sider, der ere endnu sortere end de andre; det er de Bøger, som laa opslaaede paa Bor-dene i Localet under denne Katastrophe, og de ville

bringe fremtidige Medlemmer Mindet om hin Aftens Vederstyggelighed.

Af Kunstværker eiede Foreningen ikke mange. Portraiterne af Oehlenschläger, Thorvaldsen og Rahbek hænge nu i Bygningen paa Gammelholm. Saa stod der endnu den Gibsbuste af H. C. Ørsted, som sagtens ikke var mere ren end det øvrige Locale, saasom det var den, der gav Anledning til, at *Johannes Helms* skrev i Ankeprotocollen:

«Hans Christian Ørsted
foreslaaes børstet,
hvis ikke — saa hvidtet
og rensat for noget af Skidtet.»

Forøvrigt maa man, naar man tænker paa Tarveligheden i Foreningen, vel huske paa, at der dengang ikke i Kjøbenhavn gaves en eneste, blot nogenlunde elegant Café, og at Byens eleganteste unge Herrer, naar de sad i Gianellis Café i Stueetagen paa Hjørnet af Østergade og Kongens Nytorv, ikke befandt sig i et Locale, der var synderlig elegantere end Studenterforeningen. Det var en ganske almindelig Familieleilighed, der var omdannet til Café. Det første Locale, der blev bygget til denne Brug, var Stephan à Portas paa Hjørnet af Lille Kongensgade, og det var først adskillige Aar senere.

III.

Naar man nu som ung Rus første Gang traadte indenfor Studenterforeningens Mure, traf man naturligvis der et Selskab, som var sammensat af de mest forskjelligartede Elementer. Man traf ældre Skolekammerater, Studenter fra de nærmest foregaaende Aar, med hvem man opfriskede gammelt Bekjendtskab; man traf andre Studenter fra Ens eget Aar, med hvem man stiftede nye Bekjendtskaber, af hvilke nogle vel kun vare flygtige, medens andre have bevaret sig hele Livet igjennem og senere udviklet sig til virkeligt Venskab. Men her traf man da ogsaa en stor Del ældre og yngre Akademikere, for hvem Studenterforeningen var bleven et Slags Hjem, som tilbragte Størstedelen af deres Tid her med at læse Blade og Tidsskrifter og med at passiare med Venner og Bekjendte, og som her nød deres tarvelige Maaltider. Blandt disse Foreningens Stamgjæster var der da ogsaa en Del mere og mindre originale Personer; som vi alle kjendte, og jeg skal her søge at opfriske Mindet om en og anden af dem.

Den første Person, enhver nyankommen Rus maatte lægge Mærke til, var *Frederik Christian Dau*; og lagde han ikke af sig selv Mærke til ham, saa skulde Dau nok sørge for, at han gjorde det, thi Dau satte en Ære i at kjende alle Foreningens Medlemmer og være kjendt af dem. Han var en høi, statelig Skikkelse med et fyldigt, men dog skarpt skaaret Ansigt; han gik altid i en sort Kjole, der var temmelig luslidt, og med en kort Pibe i Munden. Med lange Skridt spankulerede han op og ned gennem hele Localet fra den ene Ende til den anden. Dau havde den for os Mennesker sjeldne Egenskab, at han var saa godt som allestedsnærværende. Han boede paa Regentsen, men han levede i Studenterforeningen fra tidlig Morgen til Aften silde; og dog sagde de paa Regentsen, at han ogsaa var dér. Desuagtet fik han Tid til at være tilstede, hvorsomhelst der i hele Byen var noget paa Færde; og med en fast utrolig Hurtighed bragte han Efterretningen om, hvad han havde seet og oplevet baade til Regentsen og til Foreningen.

«Rundt fra Øster og til Vester
rap Du foer paa lange Ben;
Snese hørte Du af Præster,
naar kun andre hørte een;
Lydigt lød du Rygtets Varsler,
løb til Røg og løb til Brand,
og ved Bryllupper og Barsler
der var Du en sikker Mand —»

Saaledes hed det i den Vise, som *Vilhelm Rode* skrev ved Afskedsgildet for Dau i Aaret 1858, og

som jeg senere skal komme tilbage til. Gik der f. Ex. et nyt Stykke paa det kongelige Theater, var Dau altid den første, der bragte Underretning i Foreningen om, hvorledes det var bleven modtaget, om der var bleven pebet eller klappet. Nu maa man imidlertid ikke tro, at Dau havde overværet Forestillingen, — dertil havde gamle Dau ikke Raad! — nei, han stod paa Gangen bag Logerækken og lyttede, om der blev Bifald eller ikke, og saa styrtede han afsted til Boldhusgade, og vi, der sad deroppe, vidste da god Besked om, hvorledes det var gaaet, naar de første Theaterbesøgende 10 Minutter senere kom derop.

Den Iver, Dau kunde udfolde, naar der skulde være Senioratsvalg, eller der ellers skulde agiteres for et eller andet, var fast utrolig. Ved saadanne Leiligheder var han rigtig i sit Es og sparede hverken Tid eller Uleilighed.

Da jeg blev Student, havde Dau allerede været det i mange Aar. Han havde staaet i Studentercorpset i 1848, og der blev af ældre akademiske Borgere fortalt mange Historier om hans Meriter og Bedrifter, naar han havde været paa Vagt paa Toldboden, da Corpset gjorde Vagttjeneste dér. En Rest af denne hans militaire Virksomhed var det maaske, at han endnu ved høitidelige Leiligheder var selvskreven til at bære Foreningens Fane, hvortil han egnede sig særdeles godt, da han var baade stor og stærk. Han studerede stadig Theologi, og der gik hvert Halvaar hemmelighedsfulde Rygter om, at nu skulde

Dau op til Examen. I mange Aar blev det ikke til noget; men endelig tvang nogle af hans Kammerater paa Regentsen ham til at indstille sig; de maatte imidlertid ligefrem slæbe ham til Examensbordet.

Nu skete da det Vidunderlige: Dau fik theologisk Attestats. Men det skulde ikke vare længe, inden der hændtes noget endnu vidunderligere; pludselig en Dag lød det fra alle Munde: «Har Du hørt det? Dau er bleven Præst!» — og det var virkelig Tilfældet; Dau var bleven udnævnt til Kapellan i Lemvig.

Vi vilde næsten ikke tro det; men det var et Factum: Dau skulde forlade os.

Nu opstod hos nogle Medlemmer den Tanke, at det dog var Synd, at Dau saaledes skulde reise bort, uden at vi fik sagt ham Farvel; trods sine Løierligheder og Naragtigheder var jo Dau en brav og godmodig Fyr, som vi i Grunden alle holdt meget af. Han var i allerhøieste Grad en god Kammerat og derhos den personificerede Tjenstvillighed. Altsaa traadte nogle Medlemmer sammen for at arrangere et Afskedsgilde for ham, inden han skulde tage afsted. Vilhelm Rode skrev den ovenfor citerede Vise, hvori det ogsaa hed:

«Barneliv foruden Byrde
bytter Du med magre Kaar
for at blive Faarehyrde
for en Flok Lemvigske Faarl»

Otto skrev en morsom Vise, hvori der klages over alt, hvad vi have mistet, og som ender med de Ord:

«Og nu er vi nok færdige,
da han er velærværdige
Hr. Dau.»

Gildet gik fornøieligt; der vexledes med Tale og Sang, vi morede os alle, Dau var rørt, og det hele syntes meget vellykket. Men saa kom der et «Nachspiel», der blev det artigste af det Hele. Nogle Alvorsmænd udfandt, at det Hele var en «Skandale». Studenterforeningen havde tidligere feiret Hostrups Reise til Silkeborg og Heises Afreise til Sorø; det var under dens Værdighed at feire Dau paa samme Maade. Det hjalp ikke, at man gjorde opmærksom paa, at Gildet havde havt en ganske privat Charakter: den ledende Senior havde været tilstede og derved paatrykt det et officielt Præg. Andre mente, at, naar Gildet havde været privat, saa var det kun en Uartighed imod Dau, da vi havde drevet Gjæk med ham og gjort Nar ad ham. Det hele pustedes efterhaanden op til en Sag af en saadan Vigtighed, at et Antal Medlemmer fik sammenkaldt en extraordinair Generalforsamling, og her skulde nu Senioratet staa til Ansvar for, hvad det havde gjort. Røret var stort, og Gemytterne blev mere og mere ophidsede, og saa havde man ikke engang Dau til at agitere! Han var imidlertid reist til Lemvig. Resultatet af Generalforsamlingen blev, saavidt jeg husker, ikke andet end det samme som af saa mange andre Studenter-

generalforsamlinger: Ingenting! Som saa ofte stod her nogle uforstaaende Alvorsmænd overfor en kammeratlig Spøg, et Udslag af godt Humør, som ikke havde den mindste onde Bagtanke, men som ofte ikke taaler at blive dissekeret og optrevet i sine Enkeltheder.

Med denne Generalforsamling gaar Daus Navn ud af Foreningens Saga.

Havde Dau end en ganske anseelig Høide, saa var der dog een, der i saa Henseende langt overgik ham. Det var «lange *Plesner*». Han var ganske ualmindelig høi, og, hvad der gjorde, at han saae endnu højere ud, var, dels at han var uendelig mager, og dels at hans Ærmer næsten altid stumpe for Hænderne, og hans Benklæder vare for korte. Naar han gik, sparkede han ud med sine lange Ben, og naar han talte, fægtede han i Luften med sine lange Arme og magre Fingre. Alt dette gav ham et komisk Udseende, men han var et godt Hoved og et Menneske med mange Kundskaber. Han var inde i en utrolig Mængde forskelligartede Ting, men denne Sagkundskab gav ham ogsaa en Sikkerhed, der kun kunde forekomme os andre komisk. Han vidste lige god Besked om Danmarks allerældste Historie og om de allernyeste politiske Begivenheder; han talte med samme Sikkerhed om, hvorledes man skulde tyde middelalderlige Manuscripter, som om, hvorledes man skulde tæmme uvane Tyre. Han udtalte s med en halv læspende,

halv hvislende Lyd. Dette gav ham ogsaa noget komisk, naar han talte, særlig paa Generalforsamlinger. Der havde, kort før jeg blev Student, været en Generalforsamling, paa hvilken det var bleven debatteret, om Casanovas Memoirer var en Bog, som Foreningen kunde være bekjendt at have liggende fremme i Læseværelset. Paa denne havde Plesner talt meget ivrigt for sin kjære «Caszanova».

Plesner var ansat i Geheimearchivet, og her havde han sine daglige Forretninger. Gamle Wegener holdt meget af ham, og naar han skulde have fat i en Archivsag, som laa paa en Hylde, der var saa høit oppe, at han ikke selv kunde naae den, kaldte han altid paa Plesner, der med sine lange Arme sagtens kunde naae derop, og ved saadanne Leiligheder sagde Wegener altid: «Aa, lille Plesner —»

Plesner holdt nok af at drikke et Glas Øl eller en Toddy, naar han sad i Foreningen og røg sin Cigar. En Dag havde *Johannes Forchhammer* holdt et Foredrag om det antike Roms Forsyning med Drikkevand, og da vi kom ned fra Foredraget, fandt vi Plesner siddende nede i Localet; han havde ikke hørt Foredraget, og da han nu blev spurgt om, hvorfor han ikke havde hørt det, sagde han:

«Jeg bryder mig ikke om det antike Romsz Forsyning med Drikkevand! Nei, havde det været «det moderne Kjøbenhavnsz Forsyning med bajerszk Øl», szaa szkulde jeg nok være gaaet derop!»

Til daglig Brug var Plesner vistnok en temmelig rolig Natur, men een Gang blev han grebet af,

hvad man nutildags kalder en «stor Lidenskab»; da den spanske Dandserinde Pepita de Oliva kom her-til og optraadte paa Casino, kunde Plesner ikke mod-staa Indtrykket af hende. Han blev fuldstændig be-taget af hende og var hver Aften i Casino med en stor Buket i Haanden. Her stod denne høie, magre Skikkelse i Parkettet, helt nede ved Orchestret og klappede og slog ud med de lange Arme som en Rasende, hvorved han naturligvis vakte almindelig Munterhed hos Publicum.

Der fortæltes, at Plesner var i den Grad be-tagen af Pepitas Deilighed, at, da en anden af de mange Pepitamaner engang yttrede noget, der fore-kom ham formasteligt, svarede han ham: «Ja, Du szeer i hende kun den deilige Kvinde, men jeg szeer Guddommen, der er nedsztegen paa Jorden!»

Plesner var ogsaa en ivrig Skakspiller. Han spillede næsten hver Formiddag med en ældre Mand, som hed *Sølling* og var Huseier, men vistnok ikke ellers havde nogen Stilling og derfor meget lidt at bestille. Han tilbragte nu en stor Del af Dagen i Foreningen med at læse Aviser og spille Skak. Naar han spillede med Plesner, var det rigtignok et Syn af stor komisk Virkning; thi større Modsætning end mellem disse to Mennesker kunde man ikke let tænke sig. Den ene var, som jeg har sagt, høi og tynd, den anden lille og tyk, den ene havde et strittende Skjæg, den anden var aldeles glatraget, den ene havde et smalt, den anden et bredt Ansigt, den ene en spids Næse, den anden en bred og flad Næse.

Sølling var vistnok meget lidet intelligent; men til at spille Skak med fandt Plesner ham dog god nok, skjøndt han ellers behandlede ham fuldstændig *de haut en bas*.

En Person, der ogsaa til Stadighed færdedes i Foreningens Localer, var *J. Levin*, eller, som han kaldtes, «Sproglevin». Det var en lille Mand, temmelig tyk, med et stærkt udpræget jødisk Ansigt og en ualmindelig slet gjort Paryk paa Hovedet. Han havde meget lange Arme og et Par ualmindelig store Hænder, var stærkt platfodet og røg i Almindelighed af en lang Pibe, der gik fra Munden lige ned til Platfødderne. Han havde en meget dyb Stemme og talte næsten altid med en vis salvelsesfuld Langsomhed. Han sad næsten aldrig ned, men gik fra det ene Bord til det andet og passiarede med dem, der sad ved Bordene. Han var dengang ugift og boede ude paa Nørrebro, «ligefor Jødeveien», som han altid udtrykte sig med stærkt Eftertryk. Her havde han en gammel Enke, der passede ham; hun hed Madam Foss, og han kaldte hende altid «min Kone». Selv har jeg aldrig besøgt ham dér, men der var flere af mine Samtidige, der af og til kom til ham. Særlig tog han imod om Søndag Formiddag. Man indfandt sig Kl. 9, men paa den Tid var Levin i Almindelighed endnu ikke staaet op. Saa maatte man paa de forskjelligste Maader se til at faae ham vaagen, og, naar det saa var lykkedes, slugte han en stor Skaal kold Øllebrød, hvilket forekom min Hjemmelsmand saa væmmeligt, at han var lige ved at kaste op, da han saae det.

Derefter tog Levin et koldt Styrtebad, og, naar saa hans unge Venner havde siddet og ventet paa ham i den anden Stue, til Klokken var næsten 10, viste han sig undertiden nøgen for dem efter Styrtebadet. Enhver, der har kjendt Levin og mindes ham, vil sagtens kunne tænke sig, at dette maa have været et forførdeligt Syn. Langhaaret som en sort Pudel-hund over hele Kroppen skal han nærmest have seet ud som et Urmenneske eller Huleboer.

«Hans Kone», Madam Foss, flyttede med ham ud paa Frederiksberg Slot, hvor han fik fri Bolig nogle Aar senere. Hun var imidlertid bleven gammel og svag. Selv sagde Levin, at hun var mindst 97 Aar gammel. Saa kunde hun tilsidst ikke mere passe ham; men nu viste Levin sig fra en virkelig smuk og godmodig Side, idet han anskaffede en anden Kone til at passe hende, og, da denne havde nok at bestille hermed, endnu en tredie til at passe ham selv. Omsider døde da Madam Foss. Levin vidste, at hun stadig under sin Sygdom havde ruget over en Saffians Tegnebog, som hun holdt skjult i Sengen, og, om han nu har tænkt sig, at den kunde indeholde en Skat, skal jeg ikke kunne sige, men nok er det, at, da han fik den draget frem under hende, viste det sig, at den ikke indeholdt andet end et til hende stilet Brev, hvori «Skibsdrengen Foss», der laa for Anker udfør Tre kroner, skriver, at han hermed sender hende nogle Hvidlinger, som han selv har fisket. Det var ham, der senere var bleven hendes Mand.

Blandt Stamgjæsterne, af hvilke adskillige vel næsten snarere maatte siges at høre til Foreningens Inventarium, end de kunde siges at tage nogen egentlig Del i Foreningens Liv, skal jeg nævne en gammel Fyr, som hed *Hwiid*. Mange af dem, der dengang færdedes i Foreningen, ville maaske næppe mindes ham ved at høre hans Navn, men, naar jeg kalder ham med hans almindelige Tilnavn, «Træets Broder», kjende de ham Alle. Det var en skikkelig gammel Mand, der tilbragte Størstedelen af sin Tid i Foreningen med at læse Aviser og Bøger, kige lidt ud ad Vinduet engang imellem, og som forresten passede sig selv og ikke forulempede nogen.

Sit Tilnavn havde han faaet deraf, at det var hans Fader, den gamle Professor og Regentsprovst *C. A. Hwiid*, der, samme Dag som denne hans Søn blev født, havde plantet Linden i Regentsgaarden.

Til Minde om denne Dag havde den gamle *Hwiid* paa en Rude i Regentsprovstens Bolig, der vendte ud mod Gaarden, skrevet følgende italienske Indskrift:

Fo piantare un arbore al mezzo della cortina.

C. A. Hwiid.

Denne Indskrift findes ganske vist ikke mere; men blandt nogle Optegnelser, som findes bagpaa det Portrait af Professor *Hwiid*, som hænger paa Regentsens Læsestue, sees det af en med den senere Viceprovst *Fabricius's* Haand skreven Notits, at det antages, at den er sprungen under Bombardementet i 1807.

Der blev fortalt, at den her omtalte gamle Hwiid paa Grund af Faderens Fortjenester af Regentsen havde Communitetet som en Slags *alumnus perpetuus* i mange Aar. Tilsidst fik han nok som gammel Mand en Ansættelse paa Bornholm.

Det var naturligvis ikke sjældent, at Medlemmer, der gjorde sig bemærkede ved en eller anden ydre eller indre Egenskab, fik et Tilnavn, som de saa maatte bære paa bestandig. Der var saaledes en gammel Fyr, der paa Grund af den Messingparyk, han bar, aldrig kaldtes andet end «Messingjens». En Anden hed «Logikken», fordi han paa en Generalforsamling havde holdt en Tale, som han ikke var kommen godt fra, men hvori han havde hævdet, at der ikke var Logik i det, hans Modstander havde sagt.

Det vakte stor Moro, da et Medlem engang fortalte, at han havde overrasket «Logikken» i at øve sig paa en Tale, som han agtede at holde paa en kommende Generalforsamling.

Han var, uden at «Logikken» mærkede det, traadt ind i hans Værelse, og her saae han nu denne staaende foran sit Speil og gestikulere med Armene. Han blev staaende og opdagede snart, hvorledes det forholdt sig. Men størst blev dog hans Overraskelse, da han opdagede, at «Logikken» selv havde en Forudanselse om, hvorledes hans Tale vilde blive modtaget paa Generalforsamlingen; han

afbrød nemlig af og til sig selv med de Ord, som blev udtalte med stærk fynsk Accent:

«Ja, De leer a' mig, mine Herrer! De leer a' mig; men o. s. v.»

Henimod Slutningen af den Tid, Foreningen boede i Boldhusgade, viste der sig en Person, der strax maatte vække Alles Opmærksomhed ved sit paafaldende Ydre. Det var *Sneedorff-Birch*. Jeg husker endnu ganske tydeligt, at, da jeg første Gang saae ham staa i Musikstuen, troede jeg, at det var en eller anden Person, der af en Feiltagelse var kommen derind, og som man maatte lade smide ud af Tjeneren.

Han var en gammel Mand med hvidt, langt og tjavset Haar og et kridhvidt Skjæg, der i den vildeste Uorden strittede ud til alle Sider. Dertil havde han et rødt, temmelig oppustet Ansigt med et Par ret kloge, men vildt stirrende Øine. Over en fedtet, luslidt sort Frakke havde han en graa, smaattærnet Lærredsfrakke, lasede Benklæder, hullede Støvler og en tyk Stok i Haanden. Baade Sommer og Vinter, om det saa frøs og sneede nok saa stærkt, gik han altid med en gammel snavset Straahat paa Hovedet. Dertil kom, at han baade i Ansigt, paa Hænder og paa Klæder var i høi Grad smudsig.

Studenterne fra Aarhus kjendte ham hjemmefra og kunde fortælle om ham; men mærkeligt var det, at han virkelig forstod at bedaare adskillige af de yngre Studenter, saaledes at de saae Noget i ham,

skjøndt han i det Mindste paa den Tid ikke var andet end et gammelt, forfaldent Subject.

Frederik Sneedorff-Birch var født 1805. Han var en Søn af Biskop Birch i Aarhus. Efter at være bleven Student studerede han Theologi, men beskæftigede sig tillige med æsthetiske Studier, med Poesi og Musik. Han blev dengang betragtet som et begavet og meget lovende ungt Menneske; i en ung Alder blev han Adjunct i Aarhus, men allerede i 1838 fik han sin Afsked; — han forfaldt nemlig fuldstændig til Drik. Der fortæltes, at Grunden dertil var en ulykkelig Kjærlighed, og Aarhusianerne vidste endog at angive en bestemt Dame, som skulde have været Gjenstanden derfor. I sin Velmagts Dage kom han i de bedste Familier i Aarhus, men, efterhaanden som han blev mere forfalden, maatte det naturligvis høre op. Naar han saaledes kom i en Familie efter allerede iforveien at have indtaget adskilligt og saa fik et Glas Toddy, kunde han blive saa cynisk og gemeen i sin Tale, at Husmoderen maatte anmode sin Mand om at sørge for, at de kunde blive forskaanede for hans Besøg i Fremtiden. Medens hans Moder levede, brugte han, naar han besøgte hende efter at have indtaget saa meget af forskellige Sorter Spirituosa, at han lugtede deraf, at drikke nogle Slurke Eau de Cologne, for at hun ikke skulde mærke den fæle Brændevinsduft. Om-sider fik man ham anbragt ude paa Landet, en Mils Vei fra Aarhus, paa et Sted, som hed Røde Mølle. Her levede han i adskillige Aar og var afholdt af

Bønderne i Omegnen, med hvem han drak Snapse og Kaffepunch. Paa Markedsdage og ved andre Leiligheder kom han til Aarhus, og saa var han ofte, inden han begav sig paa Hjemveien, saa fuld, at han var til Spot for Alle.

Af hvad Grund han forlod Jylland og pludselig viste sig indenfor Studenterforeningens Vægge, veed jeg ikke, men saa meget er vist, at han ofte samlede en Kreds af unge Studenter om sig, der lyttede til hans Tale og bildte sig ind, at det var gyldne Ord, der lød fra en gammel Skjalds Mund, skjøndt det i Almindelighed kun var uhøvisk Tale af en gammel Mand, der var gaaet fuldstændig i Hundene.

Paa mig gjorde han nærmest et væmmeligt Indtryk. Men, dersom det er sandt, at ulykkelig Kjærlighed har været den første Grund til, at han har søgt Trøst ved Flasken, maa han jo have været et ulykkeligt Menneske, som man kun kan beklage.

IV.

Foruden de allerede nævnte Personer var der en Kreds af ældre Akademikere, der hver Dag til en bestemt Tid, mest Kl. 4, kom op i Foreningen, men kun for at spise til Middag. Der var gamle *F. C. Hillerup*, der kun med Møie kunde gaa paa Grund af sine gigtsvage Ben; der var *P. T. Zahrtmann*, der altid bevarede et vist diplomatisk Udseende og vistnok troede, at han var forpligtet dertil, fordi han var ansat i Udenrigsministeriet.

Saa kom der nogle rolige Eftermiddagstimer, hvor der vel i Almindelighed var temmelig stille i Foreningen, indtil saa igjen om Aftenen de glade Russer kom og gjorde alt det Vrøvl og Mudder, der var dem muligt, hvorved de vel en og anden Gang tiltrak sig et surmulende Blik fra de gamle Stamgjæster.

Og saa om Løverdagen! Ja, saa soldede vi og vare glade. Jeg vil saa saare nødig være en *laudator temporis acti*, men jeg kan dog ikke tilbageholde den Bemærkning, at jeg har en Følelse af, at Ungdommen dengang var mere glad, end den er i

vore Dage. Men saa maa man jo ogsaa tage Tiden i Betragtning. Det var lykkelige Aar i Halvtredserne; Danmark var for faa Aar siden gaaet ud af en seirrig Kamp, den nye Forfatning havde skabt en Frihed, som Landet ikke havde kjendt tidligere, og endelig traadte vor Tids Kamp for Tilværelsen ikke frem i Forgrunden som nu. Man tog Tingene sorgløst, som de var, og saae forhaabningsfuldt Fremtiden imøde.

Alt dette og maaske meget mere gjorde, at Soldene og Gilderne vare mere glade og mere umiddelbare, end de ere nutildags.

Den første større Fest, jeg var tilstede ved i Foreningen, var Rusgildet. Det er imidlertid kun uegentligt, at man kan kalde dette Gilde for et Gilde i Foreningen. Det blev nemlig, da der i de sidste Aar havde været en saa stor Tilstrømning til disse Gilder, at Foreningens Localer ikke kunde rumme Deltagerne, besluttet, at det dette Aar skulde afholdes paa Skydebanen.

Forsøget viste sig imidlertid uheldigt og blev derfor ikke senere gjentaget. Man var nemlig kommen ud i et Kvarteer, hvor man ikke var hjemme og ikke saa velset som paa Hjørnet af Admiralgade og Boldhusgade.

Paa den lille Plads udenfor Skydebanen havde der efterhaanden samlet sig en temmelig betydelig Menneskemasse for at høre paa Sangen og Hurra-raabene. Blandt disse Mennesker var der ogsaa nogle Slagtere, der formodentlig maa være blevne

irriterede af nogle kaade Studenter; mod Slutningen af Gildet udbredte der sig oppe i Salen det Rygte, at Slagterne vilde prygle Studenterne, naar disse gik hjem. Cand. polyt. *Friis*, der senere blev Inspecteur paa Ladegaarden og i den Anledning fik Tilnavnet «Ladejarlen», gik imidlertid ned og talte Slagterne tilrette. De lod sig imponere af hans stolte og høie Skikkelse, og alt gik, saavidt jeg husker, af uden Prygl.

Der blev ogsaa fortalt, at Vægterne paa Vesterbro den Aften ikke havde været saa medgjørliche, som Vægterne inde i Byen pleiede at være mod Studenterne, naar de kom fra Sold, men endog havde været lige ved at arrestere nogle af Foreningens mest ansete ældre Medlemmer, hvoriblandt der endog skulde have været en Universitetsprofessor.

Som jeg allerede har sagt, blev Forsøget med at holde Gilde paa Skydebanen ikke gjentaget.

Selve dette, det første større Gilde, jeg var med til i Foreningen, staar forresten heller ikke mere tydeligt for min Hukommelse. Jeg husker saaledes ikke, hvem der holdt Taler; men dette kan have sin Grund i, at jeg vel dengang endnu ikke kjendte nogen af de Talende personligt, og at det altsaa er gaaet mig som en Provincialist, der seer et Skuespil paa et Hovedstadstheater; han kjender ikke Navnene paa de Agerende, og derfor fæste de Spilende sig ikke stærkt i hans Hukommelse; desuden har jeg senere været med til saa mange Gilder i

Foreningen, baade Ruscilder og andre, at de have absorberet Mindet om dette første.

Hvem jeg sad ved Siden af, husker jeg ikke, heller ikke, hvem jeg talte med, og hvem jeg drak Dus med, hvilket jeg upaatvivlelig har gjort med adskillige; men der var dog noget, som gjorde et varigt Indtryk paa mig; det var den prægtige Ruscantate af Hostrup og Richardt med den glimrende Musik af Heise. Den var dengang ny; men det er det bedste Bevis paa dens Værd, at den har holdt sig lige til vore Dages Ruscilder. Endnu synges det samme Melodrama, det samme Recitativ og den fortræffelige Ballade:

Her sad de gamle Fædre
ved bredden Bord,
og Punchen var ei bedre,
saavidt jeg troer!

Der er kun den Forskjel, at nu er det os, der ere blevne «de gamle Fædre».

Foruden Cantaten blev der endnu ved vort Ruscilde afsunget en Sang, nemlig »Exrussernes Skaal« af O. Det var første Gang, at jeg som Mærke under en Vise saae dette lille O, der betyder *Th. Otto*. Det er den Vise, hvori han siger:

Ja, om saa alle Russerne
Bli'er gale i Kabusserne
Philosophusserne
Skal ha' en Skaal!

Men allerede nu ville mange spørge: Hvem var Otto? *Th.* Otto var dengang ansat i det statistiske Bureau. Han var en lille, uanseelig Skikkelse, der aldrig gjorde sig bemærket; han var det beskedneste Menneske, man kunde se; men han havde et ganske ualmindeligt Talent til at skrive en Vise, som sprudlede af Vid og Lune, og hvori man fandt de mest udmærkede Rim. Hans Viser vare imidlertid alle i den Grad locale og actuelle, at det har været umuligt at optage dem i Studenterforeningens Visebog; de vilde have fordret altfor mange Forklaringer. Den eneste, der har kunnet optrykkes, er den fra dette Rusgilde.

Med Otto gjorde jeg senere nærmere Bekjendtskab og lærte ham at kjende som et virkelig elskværdigt Menneske. Rygende paa en Cigarstump — der gik det Rygte, at han havde røget paa den samme Cigar i 10 Aar — sad han i en beskeden Krog, og jeg havde altid Fornøielse af at sætte mig hen og passiare med ham.

Henimod Slutningen af Rusgildet lød pludselig og ligesom efter en fælles Overenskomst Raabet: «Helems! Hæ-elms! Helms!», og efter nogen Raaben lykkedes det at faae *Johannes Helms* til at komme op og synge:

«Prinds Ferdibrant var Keiseren af Brasiliens Søn!
Han var yndig og skjøn! o. s. v.»

Johannes Helms var et i allerhøieste Grad velset Medlem af Foreningen. Det var altid med

den største Fornøielse, at man hørte ham holde en Tale eller synge en Vise. Den høie, slanke Figur, det fuldstændig unge Ansigt med de allerede dengang næsten kridhvide Haar gav ham et ganske aparte Udseende. Naar han nu ved en festlig Leilighed mødte i sort Kjole med Sølvkorset paa Brystet, saae vi Yngre paa ham med en vis Beundring. Han havde jo været med i Krigen 48—50, var bleven Corporal, havde deltaget i Slaget ved Fredericia og var bleven Danebrogsmand som Student. Godmodig og elskværdig var han, et uopslideligt Humør havde han; hvad Under da, at han var velseet og afholdt af Kammeraterne!

Ogsaa med Helms gjorde jeg i Aarenes Løb Bekjendtskab i Foreningen.

V.

Der var paa den Tid, da jeg blev Student, to Ting, der især bevægede Sindene i Foreningen; det Ene var Scandinavismen, det Andet Tanken om den nye Bygning.

At Ideen om Nordens Enhed og om Broderskab mellem de tre scandinaviske Folk maatte gribe de Unge, var jo ganske naturligt. Den var voxet op under de begeistrede Studentermøder i Fyrreerne, havde vundet ny Næring ved den stærke nationale Bevægelse i 48 og de mange svenske og norske Frivilliges Deltagelse i Krigen og endelig ved det sidste Studentermøde i Christiania; altsaa stod den i sin fulde Kraft i 1855. Der var Poesi og Følelse i det; derfor blev man reven med. At *Ploug* stod som den egentlige Repræsentant for denne Tanke, fulgte jo af sig selv. Han tog ganske vist ikke Del i Foreningens daglige Liv og kom der vel i Grunden kun sjeldent, men, naar der var noget paafærde, hvorved der trængtes til hans Bistand, var han altid beredt til at yde den.

Jævnside med de stadig veksle Seniorater havde der dannet sig en Kreds om Ploug og Høstrup, som vel maatte siges at være den egentlig ledende Kreds i Foreningen. I denne Kreds var Tanken om at skaffe Foreningen en egen Bygning opstaaet og havde efterhaanden udviklet sig mere og mere.

Ligesom Ploug var Sjælen i denne Kreds, hvad den scandinaviske Idee angaar, saaledes troer jeg at kunne sige, at *Guldberg* var det med Hensyn til Tanken om den nye Bygning. Stille og beskedent, som han var, i sin Optræden, traadte han ikke meget offentligt frem, men han var i Besiddelse af en Energi og Arbeidskraft, som gjorde, at det for en stor Del er ham, Studenterforeningen kan takke for den smukke Bygning paa Gammelholm.

Af hele denne Kreds er der nu kun faa tilbage, og det er mærkeligt, hvormange af dens Medlemmer der gik bort i en forholdsvis ung og kraftig Alder.

Da Foreningen flyttede ind i den nye Bygning, afløstes denne Kreds af nye Kræfter, uden at dog de af dens Medlemmer, der endnu levede, unddrog Foreningen deres Tjeneste, naar de kunde gjøre Gavn.

Hvorledes jeg har gjort Bekjendtskab med hver enkelt af Medlemmerne af denne Kreds, husker jeg naturligvis ikke, men jeg har kjendt dem alle, og jeg mindes, at *Vilhelm Rode* engang, mange Aar efter den Tid, sagde til mig:

«Ja, Du var egentlig den sidste, der var med i den gode, gamle Tid og kjendte noget til den gamle Kreds!»

Naar jeg nu i det Følgende skal omtale nogle af disse Personligheder, er den Orden, hvori jeg kommer til at nævne dem, maaske noget vilkaarlig eller tilfældig, men jeg nævner dem, som de fremstille sig for min Erindring.

Saa maa jeg da først nævne *Carl Ploug*. Da jeg blev Student, havde jeg nogle, fra Fædrelandet hentede, temmelig overspændte Ideer om Plougs Person. Det var derfor intet Under, at jeg i den Henseende følte mig noget skuffet. Han forekom mig kold, og det gik mig som saa mange af mine Samtidige, vi følte os trykkede af ham. Jeg mindes tydelig, at det blandt os Unge var den almindelige Mening, at han tyranniserede os. Men saa gjorde jeg Plougs personlige Bekjendtskab, og saa forandrede det Hele sig. Jeg saae maaske med noget mindre Begeistring paa hans Artikler i Fædrelandet, men jeg fandt til Gjengjæld i hans Person en Elskværdighed og en Gemytlighed, som jeg ikke havde ventet. Fra disse Aar husker jeg ham bedst fra den Tid, naar der skulde skrives Deviser til Juletræet. Det var om Formiddagen samme Dag, som Juletræet skulde være om Aftenen. Vi vare samlede i Salen ovenpaa. Saa sagde En:

«Kommer Ploug ikke?»

«Jo, han har lovet at komme!» blev der svaret, og lidt efter kom han saa.

I den ene Ende af Salen stod et Bord, hvorpaa Gevinsterne til Juletræet laa, i den anden Ende stod et Frokostbord. Mellem disse to Borde begyndte nu Ploug at vandre op og ned med rynkede Bryn paa det alvorlige Ansigt og sænket Hoved. Han saae helt fortrædelig ud, og jeg sagde til mig selv: «Nu gaar han der og spekulerer paa en rigtig bidsk Artikel til Fædrelandet imorgen istedenfor at tænke paa en Devise!» Men saa standsede han pludselig, skrævede lidt ud med Benene og kastede Hovedet tilbage. Og saa havde Udtrykket i hans Ansigt fuldstændig forandret sig, hans Øine funkede, og et Smil spillede om hans Mund. Han tog en lille Gjenstand i Haanden og sagde saa en af disse korte Deviser, hvori han var uovertræffelig. Disse Deviser vare nu just ikke altid for høviske Øren at høre; han kunde, mildest talt, undertiden være meget saftig. Saa brast vi alle i Latter, og han lo selv med. Naar vi saa havde leet ud, kunde Guldberg sige paa den ham egne Maade:

«Ja, men den kan man ikke læse op!»

«Snak,» sagde saa Mantzius, «de er da ikke Theologer allesammen!»

«Aa! Theologerne,» sagde saa en anden, «de kan taale det, der er meget værre!»

«Det kommer blot an paa, hvorledes det bliver læst op,» sagde Mantzius.

«Ja, vil Du læse dem op,» sagde saa Guldberg.

«Ja, det skal jeg nok!»

Og saa havde Guldberg opnaaet, hvad han vilde: Mantzius havde paataget sig at læse Deviserne op om Aftenen.

At Ploug, naar der var noget, der begeistrede ham, kunde tale fortræffeligt, veed vi alle, og, naar han i disse Aar ved «Nordisk Høitid» talte for Nordens Enhed, var der virkelig Begeistring i det, og vi lyttede alle dertil med Beundring. At Ploug ogsaa havde Evne til at være vittig og morsom, har han jo nok vist i sine Comedier; men han forstod ogsaa i høi Grad at paaskjønne andres Vid, og jeg veed ingen, der, som Ploug, kunde le, naar en Anden i en Tale sagde noget komisk eller morsomt. Hans Latter kunde være i den Grad hjertelig, at den uvilkaarlig maatte virke smittende paa de omkringsiddende.

Naar jeg i det foregaaende har nævnt *Carl Høegh-Guldberg* og nu skal til at omtale ham noget nærmere, er det ikke muligt uden med det samme at nævne *Molt Wengel*. For Enhver, der har kjendt disse to elskværdige Mennesker, staa de som uadskilleligt knyttede til hinanden. De boede sammen, de levede sammen og var næsten altid sammen. Hvor forskellige de end vare, saavel i Ydre som i Indre, dannede de, maaske netop ved at supplere hinanden, en Enhed, som om det havde været et Ægtepar.

Wengel var meget styg, hans Hoved sad lidt skjævt til den ene Side, hans Næse havde den løierligste Façon, hans Mund var stor, og dertil kom

endnu, at han skelede stærkt. Men trods alt dette ikke meget skønne i hans Ansigt, var der i dette det mest elskværdige og vindende Udtryk. Han var ligefrem, forekommende og venlig, og man kom meget hurtigt til at holde af ham.

Guldberg derimod maatte man vel nærmest kalde smuk. Han havde en fin, aristokratisk Profil og dertil et behersket, maaske noget tilbageholdent Væsen, hvori der tillige var noget kvindeligt, der gjorde, at han var saa aldeles uforlignelig, naar han spillede Dameroller.

I deres fælles Husholdning var det Wengel, der var Manden, Guldberg, der var Konen; men jeg tør ikke paastaa, at Manden ikke var en lille Smule under Tøffelen.

Som Skuespiller, eller rettere som Skuespillerinde, var Guldberg noget ganske eminent. Der var i hans Kunst, — jeg bruger med velberaad Hu Ordet Kunst; thi det var mere end Dilettantisme — der var i hans Kunst en Sandhed og Naturlighed i Forbindelse med en fin Intelligents, som maatte rive Enhver med sig. Hans Diction var fin og dant, og han forstod med sin nydelige lille Stemme at synge en Couplet som kun faa.

Fru Sødring sagde engang til mig — jeg troer, at det var, da hun havde seet Guldberg spille Præstekonen i Richardts «Deklarationen»:

«Jeg vilde ønske, at jeg kunde spille den Rolle som Guldberg», og det blev sagt i ramme Alvor,

for Fru Sødring var ikke af dem, som sagde den Slags Ting for at fiske en Compliment.

Ogsaa Wengel havde et betydeligt Skuespiller-talent. Han spillede komiske Roller, nærmest i gamle C. N. Rosenkildes Maneer, hans Imitations-talent var stort, og noget morsommere end at se ham efterligne Frederik Barfoed kan man ikke fore-stille sig. Det var, som om man saae og hørte Barfoed selv. Den første Gang, jeg saae ham gjøre dette Kunststykke, var en Aften i Foreningen, da En eller Anden opfordrede ham til «at give Barfoed». Han gik et Øieblik ud af Stuen, og strax efter var det, som om Barfoed traadte ind ad den Dør, som Wengel var gaaet ud ad. Paa et eller andet hemme-ligt Sted havde han det lange Skjæg skjult, som var den eneste Maskering, han behøvede, for fuldstændig at blive forvandlet fra Wengel til Barfoed.

Hans store Humor har han jo noksom lagt for Dagen i sine Vaudeviller med de fortræffelige Sange, de indeholde.

Som et Bevis paa, hvorledes Spændingen ved en Første-Forestilling kan gjøre en Førfatter nervøs, skal jeg fortælle følgende lille Træk. Da Wengels «En Tale» gik første Gang paa Folketheatret, var jeg i Theatret. Stykket gjorde megen Lykke og blev modtaget med udelt Bifald. Da jeg kom ud i Forsalen, mødte jeg Wengel, der kom gaaende med et Par af sine Venner. Da han saa mig, stiledede han lige hen til mig og sagde:

«Sig mig oprigtig, var der ikke En, der peb?»

Da jeg forsikkrede ham, at det ikke havde været Tilfældet, sagde han:

«Ja, for mine Øren var det, som om der midt i Bifaldet lød en skingrende Piben!»

Wengel var den første af de to, jeg gjorde Bekjendtskab med. Han var let tilgængelig. Guldberg var overfor een, han ikke kjendte, mere tilknappet. Han kunde omgive sig med en isnende Kulde, der indesluttede ham i en Skal, der var vanskelig at trænge igjennem. Men var denne Is tøet op, var man først kommen indenfor denne Skal, saa var Guldberg Elskværdigheden selv.

Jeg husker saa tydeligt den Dag, da jeg første Gang besøgte Guldberg og Wengel i deres Hjem. Guldberg stod ved et midt paa Gulvet staaende, zirligt dækket Frokostbord og tragtede Kaffe; Wengel laa paa Sophaen og røg, saa vidt jeg husker af en lang Pibe. Naar jeg imidlertid siger, at Wengel laa paa Sophaen, saa maa man ikke tro, at han laa, som et andet Menneske ligger i en Sopha. Nei, han laa med Hovedet lige midt i Sophaen og Benene op ad det ene Sidestykke, saaledes at han, medens han talte, kunde sprælle og gesticulere med Benene i Luften. Guldberg sagde ikke meget — han var dengang endnu ikke tøet rigtig op ligeoverfor mig — men Wengel passiarede paa det livligste uden dog at forandre sin Stilling, indtil han, efter gjentagne Opfordringer fra Guldberg om nu dog at sætte sig tilbords, endelig adlød og satte sig ved Bordet.

Wengel døde jo desværre i en temmelig ung Alder, men med Guldberg vedblev jeg at staa paa en venskabelig Fod, til ogsaa han døde. Han bevarede sin Interesse for Foreningen lige til det sidste, ogsaa efter at den var kommen ind i den nye Bygning. Særlig omfattede han den lille Have med Kjærlighed, og jeg glemmer ikke, hvor rørt jeg blev, da jeg i 1873, efter at have holdt Bryllup, kom hjem i mit nye Hjem og dér fandt en smuk Buket med en vedhæftet Seddel, hvorpaa der med Guldbergs zirlige Haand stod: «Fra Studenterforeningens Have».

Da Wengel i Efteraaret 1859 døde, fremkaldte Budskabet om hans Død en virkelig Sorg i Studenterforeningen. At det maatte være saameget stærkere for den Kreds, der havde staaet ham nær, var jo ganske naturligt. Og det var ikke blot blandt hans Jævnaldrende, men ogsaa blandt de Yngre, at han havde fundet Venner, der holdt af ham og beklagede hans tidlige Bortgang.

I «Nordisk Universitetstidsskrift» har Vilhelm Rode Aaret efter hans Død sat ham et Minde, hvori der gives et baade smukt og sandt Billede af ham. Men føler man ved at læse den, hvilken elskværdig Personlighed Wengel var, saa føler man ikke mindre, hvor elskværdig den, der har skrevet disse Ord, selv var.

Den Guldbergske Kreds havde netop dengang lige mistet to Medlemmer, nemlig *Voltelen*, der var

død kort i Forveien, og *Erik Holst*, der nedsatte sig som praktiserende Læge i Ringkjøbing, hvor han senere blev Justitsraad og Distriktslæge.

Den, der dengang stod Guldberg og Wengel nærmest, var vistnok *Fritz Schönheyder van Deurs*. Han var et sjelden elskværdigt Menneske, livlig og munter, i godt Humør til enhver Tid og dertil fuld af Talenter. Der var snart ikke den Ting, van Deurs ikke kunde; han var en stor Gymnastiker, han var meget musikalsk og sang godt, hvorfor han var et meget brugbart Medlem af Kvartetten; han spillede forskellige Instrumenter, hvoriblandt baade Fløite og Valdhorn; han tegnede ypperligt og især med meget Lune; alt dette gjorde, at han naturligvis i det selskabelige Liv var aldeles ubetalelig. Naar dertil kom hans brave og elskværdige Charakter, er det ikke underligt, at han baade i den engere Kreds og i hele Foreningen var et høit skattet Medlem. Desværre døde ogsaa han i en ung Alder.

Til dem af denne Kreds, der gik bort i en forholdsvis ung Alder, hørte ligeledes Brødrene *Gotfred* og *Vilhelm Rode*.

Den ældste af Brødrene, *Gotfred*, var en fin, maaske noget sværmerisk Natur og havde et kjønt, om end ikke stort, poetisk Talent. Han var en elskværdig Personlighed og et meget velseet Medlem af Foreningen. Med den yngre Broder, *Vilhelm*, der var Student fra 1851, har jeg imidlertid staaet i langt nærmere Berøring. Skjøndt man vel ikke

egentlig kunde kalde Vilhelm Rode smuk, var hans Ansigt dog af den Slags, hvis Udtryk har noget saa vindende, at man vel var tilbøielig til at kalde ham det. Hans livlige Øine og hans elskværdige Smil kunde, især naar han talte, give hans Ansigt et aldeles bedaarende Udtryk. Dernæst havde han en Veltalenhed, som man skal lede længe for at finde Magen til. Med sit klangfulde Organ kunde han rive med, hvad enten han talte Alvor eller Spøg. Hans Tale kunde sprudle af Vid og Lune, uden at han nogensinde blev ond eller taktløs nærgaaende. Hvad Under da, at vi alle fra den Tid betragtede ham som Idealet for en god Student!

Vilhelm Rode har skrevet mange morsomme Sange til vore Fester, og de udmærke sig alle, foruden ved deres Vid og Lune, ved en vis elskværdig Friskhed, som gjør, at de ere mere poetiske end saa mange, forresten ogsaa morsomme Leilighedssange. Ogsaa hans andre Viser bære Præget af hans elskværdige Lune og ungdommelige Friskhed.

Et Par Gange har jeg besøgt Brødrene Rode i deres Hjem. Naar jeg nævner det her, saa er det, fordi de i disse Aar boede paa et ganske aparte Sted. De boede nemlig paa Christiansborg Slot. Det var hos Vognmester Dahlenborg i den Fløi af Slottet, hvor Ridestalden er. Fra deres Vinduer havde man en ret karakteristisk Udsigt til Kanalen, Marmorbroen og det ligeoverfor liggende Prindsens Palais; der var noget venetiansk ved det.

Til dem, der stod Guldberg og Wengel nærmest, hørte ogsaa den senere afdøde Kontorchef *Oppermann* og nuværende Departementschef i Justitsministeriet *Ricard*. De hørte til de stadige Gjæster i det lille Landsted ude i Ordrupskrat, hvor Guldberg og Wengel boede om Sommeren, og som var godt kjendt under Navnet «Studenterkrukken».

Til den Guldbergske Kreds hørte endnu alle de, der deltog i den saakaldte «gamle Kvartet», eller, som den ogsaa kaldtes, «Guldbergs Kvartet». At den hed saaledes, var ikke saa urimeligt, da det var Guldberg, der var Sjælen i den og stadig, hvor meget end de andre Stemmer vexlede, bevarede sin Plads som anden Tenor. De Nydelser, denne Kvartet forskaffede os i de Aar, vil mindes af alle dem, der dengang kom i Foreningen, og fra denne musikalske Kreds er der udgaaet mangan en Sang, som har holdt sig gjennem Tiderne; men den havde jo ogsaa sin egen Digter i *Christian Richardt* og sin Componist i *Peter Heise*.

Knud Engelbrecht Valløe stod vel saavel den Plougske som den Guldbergske Kreds noget fjernere, men hørte dog i fuldt Maal med, naar de alle samledes til en sluttet Kreds i Foreningen. Han var dengang medicinsk Student, men studerede især Naturhistorie, var en meget søgt Lærer i dette Fag i københavnske Skoler og blev noget senere Prosector ved chirurgisk Akademi. Ogsaa han hørte til dem, der gik bort i en ung Alder.

Mange, ogsaa udenfor Studenterverdenen, ville fra disse Aar mindes den velvoxne, kraftige Skikkelse, naar han travede om i de nærliggende Skove med de lange, jordvindende Skridt og med en Botaniseerkasse over Skuldren af Dimensioner, hvis Lige jeg aldrig, hverken før eller senere, har seet.

Men det var hverken hans flittige naturvidenskabelige Studier eller hans Indsamling af Planter, der gjorde ham til det velsete Medlem af Foreningen, som han var. Nei, det var hans elskværdige Optræden som god Kammerat, i Forbindelse med hans Lune, hans Evne til at skrive en baade smuk og morsom Sang og hans Veltalenhed, især som humoristisk Taler, der skaffede ham den almindelige Yndest, som han var i Besiddelse af.

Han var Søn af Procurator Walløe i Roeskilde. Denne skrev sit Navn med dobbelt W og et stumt e i Enden af Navnet. Det dobbelte W forandrede imidlertid Sønnen Knud til et enkelt V, men beholdt det stumme e, medens hans yngre Broder Vilhelm, der blev Student Aaret efter mig, ogsaa kastede dette bort, saa at altsaa Fader og to Sønner skrev deres Navn paa tre forskellige Maader.

En Specialitet ved Valløes Lune var hans humoristisk-naturvidenskabelige Foredrag, hvori han f. Ex. inddelte Dyrene i dem, som Mennesket spiser, og dem, som spiser Mennesket, eller hvori han fortæller om Skildpadden, at den ikke kan reise sig, naar den kommer til at ligge paa Ryggen, og derfor er «forloren».

Til hans naturvidenskabelige Foredrag maa ogsaa regnes hans Taler for «Grisen». Der blev nemlig i de Aar saa godt som aldrig holdt et Gilde i Foreningen, uden at der blev samlet Bidrag ind til «Bygningen». Til den Ende havde man nu anskaffet en «Gris», som gik rundt ved Gildet, og hvori Deltagerne kunde nedlægge deres Skjærv. Denne Act indledes altid med en Tale, og der udvikledes efterhaanden den Praxis, at Valløe skulde holde denne Tale. Men han forstod da ogsaa at variere sine Skaaler for Grisen paa de utroligste Maader. Snart betragtede han den fra et humanistisk Standpunkt, snart fra et zoologisk Standpunkt og vistnok mere end een Gang fra et grundtvigiansk-theologisk Standpunkt.

At Valløe, om jeg saa maa sige, kunde «tale grundtvigiansk», var ikke saa forunderligt. Han havde nemlig gjort et formeligt Studium af den grundtvigianske Jargon. Naar han skrev et grundtvigiansk Digt, kom det baade i Orddannelse, Tone og Rythme de Digte, der blev forfattede af Grundtvigs tarvelige Eftersnakkere, saa nær, at man skulde have vanskeligt ved at skjelne Parodien fra Virkeligheden. Meget af det, som senere kom frem i mere sammenhængende Form i «Emtejægerne» og «Kapelanens Sange», hørte vi allerede i disse Aar af ham. Naar vi sad sammen om Aftenen i Foreningen, kunde han tage sin Lommebog frem og oplæse en eller anden lille grundtvigiansk Lækkerbidsken, som han havde fundet og nu havde dannet til paa sin Vis.

Naar man nu, saa mange Aar efter den Tid, læser «Emtejægerne», vil maaske ikke mange af vor Tids Læsere tro, at han her læser et lille Stykke Virkelighed; men der gaves dengang Kredse, hvor det gik til som i den her beskrevne Præstegaard, og mange af os ældre ville sikkert mindes at have truffet Skikkelser som «Frøkenen» eller «Kapellanen». Heller ikke i selve Studenterforeningen var Grundtvigianerne ganske uden komisk Repræsentation baade som Talere ved Gilder og ved Generalforsamlinger.

VI.

Naar jeg ved at nedskrive mine Erindringer fra disse Aar ikke kommer til at omtale *Hostrup*, saa har det sin naturlige Grund i, at netop i det Aar, da jeg blev Student, drog *Hostrup* om Efteraaret til *Silkeborg*. At Studenterforeningen i den Anledning gjorde et Afskedsgilde for ham, var jo en Selvfølge. Det var ved dette Gilde, at *Otto* skrev i en Sang:

«Eggen er skjøen, den Ideer ham gi'er,
Drewsen laver godt Papir.»

Disse to Linier klang endnu som et bevinget Ord, som en Afskedshilsen til *Hostrup*, da han fra *Salen* gik ned ad *Trappen* til de daglige *Værelser*, ja langt ned ad *Gammelstrand* hørtes paa den bekjendte Melodi «*Hocus, Pocus Filias*» de Ord:

«Drewsen laver godt Papir,
Drewsen laver godt Papir!»

Det blev jo imidlertid, som bekjendt, ikke for Studenterforeningen, at *Hostrup* skulde komme til at skrive sine Ideer paa *Drewsens* gode Papir.

Men har jeg kun faa Erindringer om Hostrup fra disse Aar, saa har jeg desto flere om hans Barndomsven og Skolekammerat, den Mand, der har bidraget mest til at give de Skikkelser, som Hostrup har skabt, Kjød og Blod.

Kristian Mantzius — han skrev altid Christian med K — var en ikke høi, men kraftig bygget og temmelig bredskuldret Skikkelse. Han havde en skarpt skaaren Profil med en krum Næse og et noget svært Underansigt. Men nu hans Øine! Ja, jeg har mere end een Gang været tilstede, hvor det Spørgsmaal blev discuteret, om Mantzius skelede eller ikke. Det maa altsaa have været noget, hvorom der har kunnet være Tvivl. Jeg troer, at han undertiden gjorde det, undertiden ikke. Utænkeligt er det vel ikke, at en vis Nervøsitet kan virke saaledes ind paa Musklerne, at de til visse Tider kunne slappes og derved frembringe et saadant Resultat.

Mantzius havde vel allerede i disse Aar, da jeg gjorde hans Bekjendtskab, et vist Anlæg til Embonpoint, men saa svær, som han blev i en senere Alder, da han næsten blev uformelig, var han aldeles ikke dengang.

Der er skrevet saa meget om Mantzius, og han er bleven bedømt paa saa mange forskjellige Maader, at det er vanskeligt at vide, hvor det Rette ligger. Han havde mange Fjender, men han havde sandelig ogsaa mange Venner, og dette laa vel igjen deri, at han behandlede Folk meget forskjelligt, eftersom

han fra det første Øieblik fattede Velvillie for dem, eller det Modsatte var Tilfældet.

Fra den første Gang, jeg var sammen med Mantzius, kom han mig imøde med en Elskværdighed, der strax indtog mig for ham. Hvad Grunden hertil har været, skal jeg ikke med Bestemthed kunne sige, men jeg har Grund til at tro, at det skrev sig fra hans Velvillie mod min Fader. Han nærede nemlig en høi Grad af Veneration for alle dem, der havde hørt til den Poul-Møller'ske Kreds. Han havde jo selv været i Huset hos Poul Møller som Dreng eller ganske ungt Menneske, og Venerationen for denne Mand mistede han aldrig. Det var gennem Mantzius, at jeg gjorde Bekjendtskab med dennes Søn, *Rasmus Møller*, til hvem jeg forresten, udenfor dette Bekjendtskab, aldrig har staaet i noget nærmere Forhold.

I hvilken Anledning jeg første Gang besøgte Mantzius i hans Ungkarlehjem ved Volden, mindes jeg ikke; men det Indtryk, jeg fik af hans Bolig, glemmer jeg aldrig.

Han var dengang endnu ikke gift, men der var over hans Ungkarlehjem udbredt en vis Poesi, som maatte gribe Enhver, der saae det, og som vel ogsaa er det, der har bevæget Carl Bloch til at forevige det paa sit fortræffelige Maleri. Det var paa en Kvist- eller Tagetage, han boede. Fra hans Studereværelse vendte en Fløidør ud til en Tagaltan, hvorfra man havde den skjønneste Udsigt til Voldens grønne Træer. Naar Døren til Altanen stod aaben,

og Solen kastede sine Straaler ind i det hyggelige Værelse, fik dette et Præg af idyllisk landlig Ro, som nødvendigvis maatte slaa den, der kom derop fra de stærkt befærdede Gader i den travle By. Paa Væggene hang der en hel Del Portraiter af Skuespillere, og ved den ene Væg stod den høie, hvidmalede Pult, som havde tilhørt Poul Møller.

Mantzius viste mig, som sagt, fra det første Øieblik, vi gjorde Bekjendtskab, saa megen Velvillie, at jeg maatte komme til at holde af ham, og han havde i høi Grad noget i sit Væsen, der maatte indgyde den Yngre Tillid til ham som den Ældre. Men man mærkede snart, at overfor Mennesker, som han enten ikke kunde, eller ikke vilde se paa med Sympathi, kunde han blive saa stædig, at det næsten kunde blive komisk. Saa kom det ubændige op i ham, og saa blev han grov. At dette maatte støde mange fra ham, er jo ganske naturligt. Mest gik det ud over Theateranmeldere, og blandt dem da fremfor alle andre over *Clemens Petersen*. Hans mange smaa, antikritiske Bemærkninger, der til forskjellige Tider kom frem i Bladene, bære jo ogsaa noksom Vidne herom. Men i sit Inderste var han vistnok et godt Menneske med et aabent Øie for Alt, hvad der er godt og skjønt, og en levende Medfølelse med Enhver, som han troede led Uret.

Jeg skal imidlertid ikke indlade mig paa nogen dybere Undersøgelse af Mantzius's Charakter. At han var en mærkværdig sammensat Natur, er uomtvisteligt; men jeg kom til at holde af ham i disse

mine første Studenteraar og vil altid mindes ham med Velvillie.

At jeg følte mig smigret ved som ganske ung Student at blive Dus med en Mand, der allerede dengang var anerkjendt som en betydelig Kunstner, er jo vel ganske naturligt. Og at jeg morede mig ved at være sammen med ham i Foreningen og en og anden Gang ogsaa udenfor denne, er ligesaa rimeligt; morsom kunde nemlig Mantzius være, og gode Indfald kunde han have, naar der gaves Anledning dertil. Han kunde paa en særegen pathetisk-ironisk Maade sige de allersimpleste Sætninger saaledes, at de blev af en ubeskrivelig komisk Virkning. Naar saa dertil kom, at han ved vel beregnede Pauser gav sin Tale endnu større Vægt, blev Virkningen kun forøget. Jeg husker saaledes, at han engang sagde:

«Det er en stor Lykke for en Skuespiller ,
naar han kan tale saaledes , at de, der høre ham , kan forstaa, hvad han siger!»

Det var i den Tid kun sjældent Tilfældet, at Forfattere eller Skuespillere, der stod udenfor Foreningen, kom derop og læste op for Medlemmerne. Men Mantzius læste hyppigt for os. Det var ikke i Egeſkab af Skuespiller, at han gjorde det, men i sin Egeſkab af Medlem. Og det kan jo ikke nægtes, det var en stor Nydelse at høre ham læse. Han forstod den Kunst at læse op; han forstod i sin Op-læsning at holde sig lige langt fra den tørre Frem-sigelse og den dramatiske Action. Det er nemlig en

stor Feil, som mange Skuespillere have, naar de læse op, at de spille for meget Comedie. Det tager sig ikke ud, at der ageres paa Kathedret som paa en Scene. Mantzius forstod at individualisere de forskjellige Personer netop saa meget, at man med nogen Phantasi kunde tænke sig Skikkelsen, men heller ikke mere. At høre ham læse Holbergs «Ulysses von Ithacia» var en sand Nydelse. Saa kunde han ganske vist undertiden falde paa med sin Stemme at eftergjøre en eller anden Person, som han nu havde seet sig gal paa, paa en lidt maliciøs Maade; men det var saa til Gjengjæld altid saa uimodstaaelig morsomt, at derved for en Del Brodden toges bort.

Ogsaa ved disse Oplæsninger viste hans gode Hjerter sig. Naar han havde læst, lod han ofte en Hat gaa rundt for en gammel Kone eller en stakkels Mand, der var kommen tilbage; paa denne Maade samlede han saa en lille Sum, hvormed han kunde glæde En eller Anden, der havde faaet hans gode Hjerter til at løbe af med ham. Jeg er overbevist om, at han paa denne Maade ofte blev misbrugt af rene Plattenslagere.

At Mantzius fra sin tidligste Tid havde taget ivrig Del i Studentercomedierne, er jo noksom bekjendt. Han var jo en Svoger til Hostrup og havde spillet i hans Comedier fra deres første Fremkomst; i dem havde han vundet sine første Laurbær som Skuespiller. Han er vel uomtvistelig den berømteste Studenterkuespiller. Men, skjøndt han allerede den-

gang var en Skuespiller med et stort Navn, svigtede han dog ikke sin gamle Scene, men deltog stadig i de Smaaforestillinger, som gaves paa Salen. Her var han vel den egentlige Leder, skjøndt der ikke var Tale om nogen Sceneinstruction i den Forstand, som det adskillige Aar senere blev Tilfældet, naar vi spillede Comedie under *Høedts Ægide*. Der blev ikke holdt overdrevent mange Prøver, og det gik altid med et dilettantmæssigt Præg, saa at disse Forestillinger vistnok stod langt fra sande Kunstpræstationer, men dog i Almindelighed var gjennemtrængte af et saadant Lune og saa meget godt Humør, at de maatte rive med. En minutiøs og detailleret Udarbeidelse var der ikke Tale om; fik en af de Spilende paa selve Forestillingsaftenen en god og morsom Idee, saa udførte han den, og saa maatte de Medspillende se, hvorledes de kunde klare sig.

At det maatte gaa saaledes til ved en Dilettantforestilling, kan saameget mindre undre, naar man tænker, at selv det kongelige Theater kun holdt et ringe Antal Prøver paa et nyt Stykke i Forhold til, hvad det gjør i vore Dage.

Man maa idetmindste tro, at det har forholdt sig saaledes, naar man tænker paa den Samtale, som *Phister* skal have havt med en Skuespiller ved *théâtre français*, da han var i Paris. Den franske Skuespiller fortalte ham, at de holdt over tredive Prøver paa et Stykke, førend det kom til Opførelse. *Phister* maa vel sagtens have sat et noget forbauset Ansigt op til denne Yttring, og Franskmanden spurgte ham da,

hvormange de holdt hjemme hos dem. Hertil svarede saa Phister, at de ikke holdt mere end en sex, otte Prøver.

«Saa maa De enten være fødte Skuespillere, eller De maa spille slet Comedie», svarede Skuespilleren.

«Vi er fødte Skuespillere!» svarede Phister, og da han fortalte Historien herhjemme, føiede han til: «Der var jo ikke andet for mig at svare!»

At Mantzius kunde være uendelig morsom, naar han saaledes fik Lov til at boltre sit Lune paa en Studenterforestilling, er jo en Selvfølge, men, at han ikke foregik os Dilettanter med noget godt Exempel med Hensyn til at lære vore Roller godt og correct, er ligesaa vist.

En af de første Gange, jeg deltog i en Forestilling paa Salen, var paa en af Prøverne Souffleuren forhindret fra at møde. Da jeg kun havde en ganske lille Rolle i Stykket og altsaa var ledig den største Del af Tiden, paatog jeg mig interimistisk at fungere som Souffleur. Mantzius yttrede strax sin store Tilfredshed med mig i denne Egenskab, og dette var Grunden til, at jeg i disse Aar ikke fik mange Roller at udføre, men stadig maatte være Souffleur.

Fra disse mine temporaire Ophold i dette afskyelige, lille Hul har jeg Erindringen om mange, baade morsomme og kjedelige, ja endogsaa om adskillige farefulde Timer.

Engang spillede vi et Stykke, hvori en Tjenestepige skal komme ind med en Spand Vand. Spanden

var temmelig fuld, hvad der jo egentlig aldeles ikke havde været nødvendigt. Nu kom Forestillingsaftenen. Den Student, der spillede Pigen, var for første Gang i Fruentimmerklæder, og, da han var uvant med at bevæge sig i Skjørter, snublede han, idet han traadte ind paa Scenen fra Baggrunden. Vandet skvulpede ud over Spanden, og nu saae jeg til min store Forfærdelse, hvorledes en hel Mængde smaa Strømme løb hen ad Gulvet og efterhaanden forenede sig til en stor Flod, som tog sit Løb i en Retning, der ikke kunde ende noget andet Sted end i mit Skjød. Herved var der jo ikke andet for mig at gjøre end at lade Vandet løbe derhen, hvor det vilde, og blot søge at redde Souffleurbogen, der laa foran mig paa Gulvet, fra at drukne. At de Medspillende af og til kastede et medlidende Blik til mig, der sad drivvaad nede i Hullet, var mig kun en ringe Trøst.

En anden Gang var det Ilden, der truede mig med Undergang i mit Hul. Mantzius og Zinck var paa Scenen. En af dem skulde tænde en lille Spirituslampe for at varme Vand til The eller Punch. Men nu havde Foreningens Tjener, hvem det var overdraget at komme Spiritus paa Lampen, i dets Sted fyldt den med Camphin. Da der blev sat en Fidibus til, flammede en vældig Ild op og omspændte Thekjedlen og nogle paa Bordet liggende Aviser, og, dersom det ikke havde været to saa drevne og rutinerede Skuespillere, der var paa Scenen, kunde let hele det lille Theater være gaaet op i lys Lue,

og jeg vilde sikkert have været det første Offer for Flammerne.

Men maatte jeg saaledes kæmpe med Elementerne, saa var Kampen for at redde Forestillingerne ofte ikke mindre. Særlig var det Mantzius, der var vanskelig at tilfredsstille. Paa Prøverne brød han undertiden pludselig af midt i sin Rolle og raabte ned til mig:

«Souffleer, for Satan! Hvad troer Du, Du sidder dér i Hullet for?»

Saa kilede jeg naturligvis paa, alt hvad jeg kunde; men saa et Øieblik efter lød det:

«Men saa hold dog Kjæft! Du hører jo, at jeg kan min Rolle!»

Saa lød det atter lidt efter:

«Souffleer dernede!»

Og saa igjen:

«Hvorfor snakker Du med hele Tiden?»

Men efterhaanden lærte jeg jo paa Prøverne, hvilke Steder i Rollen Mantzius kunde, og hvilke han ikke kunde, og paa Forestillingsaftenen mærkede Publicum ikke meget til Svaghederne.

Fru Sødring fortæller jo ogsaa, at han var vanskelig at spille sammen med, fordi han ikke var sikker i sine Roller; men, naar dette var Tilfældet, saa var det vistnok ikke, fordi han ikke nærrede en stor Interesse for sin Kunst, men snarere fordi han ikke kunde bekvemme sig til at tage fat paa dette mekaniske og ganske vist ofte meget kjedelige Arbeide at lære Rollen udenad.

Med Mantzius vedblev jeg at staa paa en ven-skabelig Fod lige til hans Død, om jeg end i senere Aar traf ham sjeldnere.

En Sommerdag mødte jeg ham paa Gaden. Det var Aaret, før min Fader døde, og paa en Tid, da han som Reconvalescent efter et Sygdomsanfald opholdt sig hos min Broder paa Høiagergaard ved Slangerup. Mantzius var lige kommen hjem fra en Oplæsningstourné i Nordsjælland. Da han altsaa saae mig paa Gaden, skraaede han over til mig og sagde:

«Jeg kan hilse Dig fra Din Fader!»

«Tak,» svarede jeg, «hvor har Du seet ham?»

«Ja . . . det gjør mig ondt at maatte tilstaa det, . . . men . . . han laa rigtignok i en Landeveisgrøft et Sted heroppe i Nordsjælland!»

Senere, paa en Reise i Holland, traf jeg Mantzius i Amsterdam og havde megen Fornøielse af det Par Dage, vi der tilbragte sammen.

I Forbindelse med Mantzius kommer man naturligt til at tænke paa Zinck.

Otto Zinck var dengang ligesom Mantzius Skuespiller ved det kongelige Theater, hvor han netop debuterede i Aaret 1855, og han hørte til dem, der stod den Guldbergske Kreds nærmest. Han kom daglig i Foreningen, og han maa sikkert have siddet deroppe den Formiddag, da jeg første Gang satte min Fod indenfor dens Mure. Jeg husker nemlig tydelig, at det første levende Væsen, jeg saae, da

jeg traadte ind i Musikstuen, var en stor, sort Hund, der laa lige indenfor Døren og spærrede Veien for mig, saa at jeg nær var falden over den. Det var «Moppe», en deilig, stor Hund, der stadig fulgte ham eller hans Broder *Ludvig*, og som blev betragtet som et Medlem af Foreningen. Den er da ogsaa bleven foreviget paa det Billede, der forestiller Foreningens Indtog i den nye Bygning.

Otto Zinck havde jo ligesom Mantzius vundet sine første Seire som Skuespiller paa Studenterforeningens Scene og slog, ligesom denne, aldrig Haanden af denne første Tumbleplads for hans Lune. I deres Maade at spille Comedie paa var de imidlertid meget forskellige. Zinck virkede ved sit umiddelbare Lune, der, i Forbindelse med hans letbevægelige Ansigt, kunde frembringe Skuespilkunst af den største komiske Virkning.

Men Zinck havde foruden sit Skuespillertalent endnu mange andre Talenter, der gjorde ham til et skattet Medlem af Foreningen. Han var en udmærket og utrættelig Festarrangeur, han kunde skrive en Vise, og, fremfor alt, han kunde synge den. Hvor var de ikke fornøielige, de Aftener, naar Zinck sang Visen om Conferentsraad Wegener eller den gamle tyske Vise:

«Schönes Mädchen, charmantes Gretchen,
was kannst du machen, was kannst du spielen?»

og saa gjorde alle Instrumenterne efter med de mest barokke og latterlige Lyd. Men især var det mor-

somt, naar Zinck med sit bevægelige Ansigt sammen med den rolige Guldberg sang en eller anden Duet, som f. Ex.:

«Da Mutter, hun var ung,
didelei, didelei, didelei, dom, dom!»

eller naar de sang den endeløse Vise: «Det er overmaade smukt!», der begynder med Christian den Ottendes Begravelse, og til hvilken der for hver ny Begivenhed, der indtraf, blev føiet et nyt Vers.

Det er en Samtale mellem to Borgermænd, og den begynder med de Ord:

«Og Garderne, som red foran,
den hele Eskadron!
Og derpaa fulgte, Mand for Mand,
den lange Procession!
Og saa Kongen!

Ja, og Kongen, klædt som Dragon.
Ja, det var overmaade smukt!»

og saa fortsættes der:

«Og saa Garbrecht!
Garbrecht, ja, og Major Qvist!
Og Baronen!

Ja, Baronen, som red tilsidst.
Ja, *han* var overmaade smuk!»

At der ved «Baronen» med den bestemte Artikel ikke kunde forstaas andre end Baron Ivar Rosenkrantz, var Noget, Enhver dengang vidste.

Saa hedder det senere i Visen:

«Men for at tale om noget nyt;
 har De væ't paa Vesterbro
 og seet Beriderne?»

Jo pyt!

De rider s'gu godt, min Tro.
 Og Mamsel Kremzow!

Mamsel Kremzow! Ja, hun er s'gu go'!

Ja, *hun* er overmaade smuk!»

Alt dette kunde nu Zinck variere paa den forskjelligste Maade, alt eftersom det «overmaade smukke» paa forskjellig Maade tiltalte Borgermandens Hjerte.

Zinck har aldrig svigtet Foreningen, han har flere Gange været Senior og er endnu et trofast Medlem af den.

VII.

Naar der nu var Noget paa Færde i Foreningen, saa var det saa godt som altid En eller Flere af disse Foreningens Koryphæer, der i Forbindelse med de forskjellige Seniorater stod i Spidsen for Arrangementet. Skulde der optrædes udadtil, saa var det næsten altid Ploug, der optraadte som Ordfører, hvad enten det nu kunde være ved et Fanetog, et Fakkeltog eller ved andre Leiligheder. Skulde der spilles Comedie, saa var det Mantzius og Zinck, der vare de Ledende; ved andre Fester i eller udenfor Foreningen, saasom Carnevaler, var det Wengel og Guldberg, der var Aanden i det.

Aaret havde sine stadig tilbagekommende Mærkedage. For de fleste Studenter vil vel deres Rusgilde, ligesom det har været for mig, være det første Minde af Betydning i deres Foreningsliv. Saa kom den aarlige Efteraarsgeneralforsamling og derefter Julegildet. Saa fulgte, d. 13. Januar, den saakaldte «Nordiske Høitid», der ufravigelig feiredes hvert Aar og vel nærmest maatte betragtes som Foreningens egentlige Hovedfest. Saa kom Fastelavns-

mandag med sine Maskeløier, og, naar man saa var kommen ud paa Foraaret, kom Foraarsgeneralfor­samlingen, og saa om Sommeren ofte en Skovtur, indtil saa det Hele begyndte forfra igjen næste Aar.

Der gik vel imidlertid neppe noget Aar, uden at der blev afholdt en eller anden Fest i en særlig Anledning eller ogsaa uden nogen Anledning, blot fordi der var Trang til at gjøre Noget.

Man dømme nu om disse Fester og disse Gilder fra den Tid, som man vil, saa meget er vist, banale var de ikke; der var Stemning i dem. Sang og Tale vexlede paa den fornøieligste Maade, og Enhver bidrog Sit efter Evne. Men det var heller ikke ringe Kræfter, der var i Bevægelse ved en saadan Leilighed. Jeg mindes saaledes, at ved den første nordiske Høitid, ved hvilken jeg var tilstede, var der skrevet tre smukke Sange af Ploug, Richardt og Gotfred Rode, og saa endda to morsomme af Vilhelm Rode og Otto.

Hvad der bidrog meget til at gjøre disse Fester saa stemningsfulde, var, at Sangforeningen aldrig unddrog sig for at give sit Bidrag til dem, og Studenterforeningen har den at takke for mangen Aften, der uden dens Hjælp ikke vilde være lykkedes saa godt.

Om de mere fremtrædende Medlemmer af Sangforeningen, der alle, særlig gjennem Guldberg, stod i nær Forbindelse med Foreningens ledende Kredse, kommer jeg senere til at tale.

Ved Rusgilderne sang man det ene Aar efter det andet den berømte Ruscantate, der har givet det

bedste Bevis paa sin Livskraft, baade hvad Digtningen og Compositionen angaar, derved, at den synges endnu den Dag idag ved Rusgildet. I disse Aar var det i Almindelighed Mantzius, der fremsagde Melodramaet, og det gjorde han naturligvis glimrende. I at holde Festtalen er vel Vilhelm Rode neppe nogensinde bleven overgaaet.

Julegildet blev i Almindelighed holdt lille Nyt-aarsaften. I den ene Ende af Salen stod fem mægtige Juletræer, straalende af Lys og behængte med alskens udklippet og forgyldt Stads. Allerede mange Dage i Forveien havde en Kreds af Foreningens yngre Medlemmer travlt med at klippe og forgylde oppe paa Salen, der i de Dage saae ud som et stort Værksted. Saa kom selve Dagen. De fleste Deviser blev skrevne samme Dags Formiddag ved en lille Frokost, som jeg allerede har fortalt om. Det var imidlertid langt mere Brug end senere, at der skreves private Deviser til enkelte Medlemmer; men det kunde ogsaa langt bedre lade sig gjøre, da Foreningens Medlemsantal var meget mindre, og næsten Alle kjendte hverandre.

Ved Julegildet blev der, ligesom ved Rusgildet, holdt en officiel Tale; men forresten vexlede Taler og Sang efter Sangbøgerne.

Men saa var der endnu i de Aar et Led i Fornøielserne ved et Gilde eller Sold, som imidlertid mere og mere døde hen fra den Tid af. Det var de Viser, som blev sungne af enkelte Medlemmer

og uden at være trykte gik fra Mand til Mand ved Tradition.

Som den ældste af disse Viser, af hvilke mange ere trængte langt ud i Befolkningen og blevne til en Slags Gadeviser, tør man vel nævne Hostrups:

«Hvor Studenterne forlyste
sig paa gammel Krigsmaneer,
stod engang en gammel Bøste,
ak, den staar der ikke meer;
for de tre Studenter kom,
som jeg nu vil synge om.»

En anden Vise, der hører til de ældste af denne Slags, er Wengels Vise om Toldbodsjoveren, der aad Toldbodrotten:

«Saa kom en gammel Rotte,
den vilde nu losse med,
men ak, en Mand den aatte,
den blev af Korn ei fed.»

Men den første Rang mellem alle disse Viser indtager dog maaske Voltelen og Wengels tidligere omtalte, endeløse Vise: «Det er overmaade smukt!»

Den blev tilsidst af en saadan Længde, at man kun sjeldent fik den hele; men saa var Overraskelsen ogsaa desto større, naar man ganske uventet fik et splinternyt Vers, der handlede om de allersidste Dagsbegivenheder.

Af saadanne Viser, som vi hørte i disse Aar, skal jeg eksempelvis anføre Visen om Conferentsraad Wegener, Visen om den «svenske Constabel i Sverrig»,

om Landmandsmødet i Kjøbenhavn, om «Tolleristen», der har været til Manoeuvre i Dyrehaven, om Rigsdagsmanden, der har været til Middag hos Kongen, om «den unge Jon», og der kunde vel endnu nævnes mange andre.

Mange af disse Viser ville maaske allerede nu ikke være lette at forstaa uden megen Commentar, da de ofte hentyde til Personer, som kun Samtiden kjendte eller i det Mindste havde paa rede Haand, naar de nævnedes i en Vise.

Som Exempel paa, i hvor høi Grad disse Viser trænge til Commentar skal jeg anføre:

I Helms's bekjendte Vise:

«Jeg har været til Middagsmad . . .»

staar allerede i første Vers:

«Der sad Store, og der sad Smaa,
der sad Sponneck med Sporer paa!»

Grev Sponneck var meget ung, da han blev Minister. Endnu faa Aar iforveien havde han været Kammerjunker og været 'ansat i Toldvæsenet. Kammerjunkerne havde Ret til at gaa med forgyldte Knopsporer paa Hælene, og af denne Ret var det bekjendt, at Sponneck havde benyttet sig i fuldt Maal. Der fortaltes saaledes, at, da han engang i Forretninger havde havt noget at gjøre ude paa Toldboden og derved kom til at staa i Veien for en Toldbodsjover, der kom trækkende med nogle Vareballer, havde denne meget høfligt sagt til ham:

«Aa, Hr. Kammerjunker! De vilde vel inte ride lidt til Siden, for at vi kunde komme frem?»

Saa forstaar man, at der staar: «Der sad Sponneck med Sporer paa».

Før 1848 havde Ministeruniformen været rød Kjole. Da Frederik VII kom paa Thronen, blev imidlertid den røde Kjole overalt, saavel i Armeen som hos Embedsmænd og Ministre, ombyttet med en blaa Frakke. Nu var det kun Lakaierne, der var røde. Da Ørsted imidlertid blev Minister, beholdt han dog sin gamle røde Uniform; derfor staar der:

«Ørsted sad pyntet som en Lakai.»

Monrad var allerede dengang temmelig fyldig og saae meget velnæret ud; Zahle derimod var en lille og mager Mand, der nærmest saae ud, som om han ikke fik nok at spise. Derfor er det saa morsomt, naar der staar:

«Monrad fik Bugt med en hel Postei
Med et Par Ænder til Fylding;
Zahle, som sad ved Siden af mig,
Fik kun en halvvoxen Kylling!»

Saaledes kunde nu disse Viser commenteres i det uendelige.

Som Forfattere af dem maa vel fortrinsvis nævnes Hostrup, Voltelen, Wengel, Helms og Vilhelm Rode. Enkelte saadanne Viser vides dog ogsaa at være skrevne af andre Forfattere; og til nogle er Forfatterskabet ukjendt.

Den 13. Januar afholdtes «Nordisk Høitid». Denne Fest havde en noget alvorligere Charakter end de andre. Ligesom man ved Julegildet drak det nye Aars Skaal og ønskede hinanden et glædeligt Nytaar, saaledes drak man altid ved «Nordisk Høitid» et Mindebæger for dem, der i det forløbne Aar vare gaaede bort, og i Almindelighed prydede Navnene paa disse Mænd Væggene paa dertil anbragte Tavler eller Skjolde. Var det Mænd af større Betydning, der skulde hædres paa denne Maade, var ogsaa undertiden deres Buste anbragt i Salen. Festen havde en scandinavisk Charakter, og det var altsaa en Selvfølge, at Ploug spillede den første Rolle ved denne Fest og udbragte Hovedskaalen «for Norden». Saa blev der udbragt Skaaler for de andre nordiske Universiteter, og ofte var der Repræsentanter for disse tilstede.

Der var altid en smuk, til en vis Grad høitidelig Stemning over disse Fester, men dette hindrede ikke, at de kunde ende med saa megen Lystighed og Spøg, at man med Fornøielse hørte paa en munter, kaad og overgiven Sang eller Skaal.

Var «Nordisk Høitid» den mere alvorlige Fest i Foreningen, hvortil der som oftest var indbudt en og anden ældre Hædersgjæst, saasom Foreningens Æresmedlem, Professor *H. N. Clausen*, saa var den Fest, der i Almindelighed faldt i Februar Maaned, den lystigste og mest overgivne af Aarets Fester. Det var Fastelavnsmandag. Paa den Dag slog man sig rigtig løs; og jeg har ikke oplevet noget, der

kommer virkelig Carnevalslystighed nærmere end disse Fastelavnsløier. Tonen var altid munter og fri; og, uden at man overskred det Sømmeliges Grændser, kunde man dog denne Aften i sin Spøg gaa en lille Streg videre, end det var muligt, naar man optraadte i sine egne Klæder og med sit eget Ansigt.

Formen for Lystigheden var i Almindelighed den, at Senioratet eller den Comitee, der stod i Spidsen for Festen, indbød Medlemmerne til under en eller anden Skikkelse at indordne sig under en fælles, forud bestemt Ramme. En Gang forestilledes saaledes en Examen i et Pigeinstitut, en anden Gang var det Heltene i den trojanske Krig, der blev stævnedes til at give Møde. Paa denne Maade kom der en vis Helhed i det, og man gav derved ogsaa de mindre opfindsomme Medlemmer af Foreningen Ideer til at finde paa en Forklædning og derved spille en improviseret Rolle.

Et Par Gange havde jeg, efter at jeg var kommen den ledende Kreds nærmere, Leilighed til at spille en større Rolle i disse Lystigheder.

Den ene Gang havde man faaet den Idee, at det skulde være Punch, det engelske Vittighedsblad, der indbød alle sine Colleger til en Souper. Det blev overdraget mig at spille Punch, og aldrig har jeg mere beundret Theaterfriseuren *Hoppensachs* store Talent til at maskere end ved denne Leilighed. Jeg gik op til Hoppensach i Lille Kongensgade, hvor han boede, og spurgte ham, om han kjendte Punch.

Da han ikke kjendte Figuren, bragte jeg ham nogle Nummere af Bladet, og saa erklærede han, at det skulde han nok lave. Saa fik jeg syet en broget Dragt med Pukkel for og Pukkel bag og Pibekrave om Halsen, og i denne Dragt satte jeg mig ned for at give mig under Hoppensachs Behandling. Han bad nu en af de Tilstedeværende om fra Læseværelset at hente ham et Nummer af Bladet, stillede det op foran sig, og nu tog han fat. En Snees Minutter efter, da jeg reiste mig og saae mig i et Speil, var det, som om jeg saae lyslevende for mig Mr. Punch, der lige var sprunget ud af Bladet.

Masken var saa glimrende gjort, at jeg forsaa-vidt havde let ved at spille min Rolle.

Naturligvis indfandt der sig til Festen Repræsentanter for alle mulige, baade indenlandske og udenlandske Blade. Der var baade de store, fine udenlandske Blade og vore indenlandske, hvoraf jeg mindes «Flyveposten» med en Støvle paa Hovedet, saaledes som Siesbye, Flyvepostens Redacteur, altid fremstilledes i de dengang eksisterende illustrerede Blade, som Folkets Nisse og andre.

En anden Gang benyttedes en her i Byen nylig stedfunden Begivenhed som Grundlag for Fastelavnsløjerne.

Livgarden tilfods høitideligholdt sit 200-Aars Jubilæum, og i den Anledning blev der afholdt forskjellige Festligheder saasom Festmaaltid og Revue.

Der blev nu i Foreningen opslaaet en Skrivelse, hvori det hed, at, «da Studentercorpset endnu ikke

havde existeret 50 Aar, fandt man, at det just nu var passende at høitideligholde dets 200-Aars Jubilæum». Alle fremmede Potentater blev indbudte til at overvære Festen og Presentationen. Corpsets tidligere Medlemmer opfordredes til at give Møde i Uniform.

Her mødte nu alle mulige Potentater, ligefra Kong Bomba og Dronningen af Sandwichsøerne til Kongen af Preussen med sin Flaske i Haanden og Keiseren af Rusland med sin Knut. En stor Mængde Medlemmer af Studentercorpset mødte ogsaa i mere eller mindre defecte Uniformer. Corpset skulde i Dagens Anledning presenteres og defilere forbi Hans Høihed, Prinds Waldemar af Bornholm.

Til at spille denne Rolle blev jeg valgt, Hoppen-sach gjorde atter sit Bedste, og der blev sagt, at Ligheden med Prinds Ferdinand skulde have været saa slaaende, at der var dem, der virkelig troede, at det var ham selv.

Jeg kom ridende ind paa en Hest, der var dannet af to Medlemmer. Den forsamlede Mængde raabte Hurra, Corpset defilerede forbi mig; jeg holdt en kort, lille Tale og red derpaa bort igjen. Da jeg nu, en halv Timestid senere, efter at have aflagt min Generalsuniform, atter viste mig som Prindsen i civile Klæder, veg Alle til Side, hvor jeg viste mig i Localet, og stillede sig op og hilste mig. Det Sidste vakte maaske endnu mere Morskab end det Første.

Ved disse Fastelavngilder var der naturligvis

mange baade morsomme og originale Dragter, og mange gav Ideen til Dragter, der senere blev presenterede for et større Publicum ved Studentercarnivalerne. Men, hvad man satte mest Pris paa, var, at der kom rigtig mange Damer; og der var virkelig en stor Del Medlemmer, der havde Privilegium paa at vise sig det ene Aar efter det andet i den samme Damedragt. Hvem af vore Samtidige mindes saaledes ikke *Ellermann* som Hedebo-pige og *Calundan* som Amagerpige?

VIII.

Som jeg allerede har sagt det, var, da jeg blev Student, den egentlige Viseperiode, det vil sige den Periode, hvor der blev sunget Viser, der handlede om Dagsbegivenheder, saa godt som forbi. Det er kun et Par enkelte af disse Viser, der falde efter 55, som f. Ex. Visen om «den unge Jon» af Wengel.

Men allerede i de nærmest foregaaende Aar havde Lunet brudt sig en anden Bane, nemlig gennem Tegning. Ved Gilder og andre festlige Leiligheder havde man begyndt at smykke Foreningens Vægge med Billeder af humoristisk Indhold. Det var især *van Deurs*, *Ludvig Zinck* og *Lütken*, der havde været Mestere for disse Kunstværker. Men netop vort Aar bragte Foreningen en Tegner af saa betydeligt Talent, at det gav Anledning til, at Tegnekunsten fik et Omfang og blev af en Betydning som Moment i Foreningslivet som ingen sinde tidligere. Den, hvem dette skyldtes, var *Conrad Weidemann*.

Jeg troer at turde sige, at neppe nogen Dilettant har drevet det videre end han i denne Kunst, og jeg troer ikke at træde nogen for nær ved at sige, at mangen virkelig Kunster staar langt tilbage for ham i Evne til med faa Midler at tilveiebringe en stor Virkning. Han var dertil i Besiddelse af et Lune og en Opfindsomhed, som aldrig trættes. Naar dertil nu kom en elskværdig Personlighed og en stor Evne til at gaa ind paa Andres Spøg og omsætte den i Tegning, forstaar man let, hvor uvurdeerligt et Medlem han snart maatte blive i Foreningen.

I de nærmest følgende Aar blev nu Tegnernes Række forøgede af *Christian Blache*, der ganske hellegede sig Kunsten som Marinemaler, *Christian Ditlev Schmidt* og min Broder *Charles Abrahams*.

Med en saadan Stab af dygtige Tegnere lod der sig virkelig udføre noget, og foruden at deres Tegninger bidrog meget til at gjøre vore Gilder festlige og muntre, drev man det endogsaa saa vidt, at man af og til foranstaltede hele Maleriudstillinger, hvor Billedernes kaade Lune kappedes med Katalogets overgivne Spøg om at gjøre dem tiltrækkende.

Det sidste Udslag af Tegnernes Virksomhed i det gamle Locale i Boldhusgade var den bekjendte Frise, som forestiller Overflytningen til den nye Bygning paa Gammelholm; men hermed hører egentlig ogsaa denne Tegneperiode op, da man i den nye, elegante Bygning ikke som i den gamle snavsede turde skalte og valte, som man vilde, med at slaa

Søm ind og klistre Papir op, hvor man fandt for godt.

Af enkelte af disse Billeder blev der ganske vist taget Photographier, men Størstedelen af dem ere gaaede til Grunde den samme Aften, som de glædede os.

Et Billede, der havde en noget længere Varighed end Foreningsbillederne i Almindelighed, var det, som Lütken malede som Fortæppe til det lille Theater, hvorpaa Salscomedierne spillede.

I Berlingske Tidende havde der staaet en Correspondance fra Schweiz, der aabenbart var oversat fra Fransk, og hvor Oversætteren havde forvexlet Ordene «*chamois*» og «*chameau*» og derfor skrevet, at «de lette Kameler springe fra den ene Klippespids til den anden». Denne Feiltagelse var naturligvis til Latter over hele Byen, og Lütken benyttede nu Leiligheden til at male et Billede, som forestillede et prægtigt Schweitzerlandskab, hvor den ene Klippespids ragede høiere op mod den blaa Himmel end den anden. Imellem disse Spidser saaes nu en Sværm af smaa, komiske Kameler med udstrakte Ben, der vare ifærd med at foretage de vanskeligste Spring og slaa de besynderligste Volter i Luften, og lige oppe paa Toppen af en sylspids Klippe saae man en Kamel, der balancerede ved at stille alle fire Ben sammen paa eet Punkt.

Hver enkelt af disse Tegnere havde sin Specialitet, som han i Aarenes Løb uddannede til en meget høi Grad af Fuldkommenhed. Dette var især Tilfældet

med Hensyn til Portræteringen af visse bekendte Personer. En kunde saaledes til Fuldkommenhed tegne Hall, en anden kunde med slaende Lighed træffe Krieger, en tredie kunde Levin, en fjerde Heymann o. s. fr. Naar der skulde tegnes et stort actuel Billede, var der i Almindelighed een, der gjorde Udkastet, og derefter tilkaldte han saa de Enkelte til hver at udføre den Figur, hvortil han nu var særlig dygtig. Paa den Maade opstod mange morsomme Billeder, til hvilke Mesteren ikke med Bestemthed kunde angives. Men ofte skyldte ogsaa Billedet en enkelt Mester sin Tilblivelse som Helhed, hvad man ogsaa kan se af et Katalog fra den Tid, hvori endog de forskjellige Tegnere henføres til forskjellige Skoler, idet van Deurs paa Grund af sit Navn henføres til den «Flanderske Skole», medens Weidemann slet og ret henføres til den «von Westenske Skole», hvorfra han var dimitteret.

Det er det samme Katalog, hvori en indgaaende Beskrivelse af et Landskab ender med de Ord: «Høedt ligger og dufter paa Marken»; men slaar man saa efter i Trykfeilsfortegnelsen, faar man den fornødne Forklaring, idet her staar:

Høedt, læs: Høet.

IX.

I det Foregaaende er Studentersangforeningen og det Forhold, hvori den stod til Studenterforeningen, saa ofte nævnt, at det bliver nødvendigt, naar man vil give et Billede af Livet i denne Forening i disse Aar, da ogsaa lidt nærmere at omtale Sangforeningen og adskillige af dens Medlemmer.

Meget snart efter at jeg var bleven Student og Medlem af Studenterforeningen, blev jeg ogsaa optaget i Sangforeningen.

Den boede under Tag med Studenterforeningen; det vil sige, den holdt sine Prøver paa Salen i denne Forening.

De tre Mænd, der ledede Sangforeningen i musikalsk Henseende, da jeg blev Medlem, var *I. P. E. Hartmann, C. I. Hansen og Peter Heise.*

Allerede dengang saae man op til Hartmann med en vis Veneration. Han ledede Prøverne paa de Musikstykker, han indstuderede med os, med en Smag og tillige med en Elskværdighed, der gjorde, at vi, foruden at respectere ham, tillige kom til at

holde af ham; men man glemte aldrig det Hensyn, som den Yngre skylder den Ældre.

Kammermusicus *Hansen* eller, som han i Almindelighed kaldtes af Foreningens Medlemmer, «Kammermusikken», stod vi derimod paa en mere fortrolig og familiær Fod med. Ham blev man hurtig Dus med, og saa betragtede man ham snart ganske som Kammerat. Men han var da ogsaa den personificerede Gemytlighed, og det var denne Gemytlighed i Forbindelse med en høi Grad af Ihærdighed og Udholdenhed, der gjorde, at han fik os med, naar han indstuderede Noget med os. Aldrig blev han træt af at gjentage sit: «Primo-Basserne om igjen!» indtil han fik det Hele, som han vilde have det.

Det er fuldt berettiget, naar *Christian Richardt* i en Sang til ham siger:

«Trofast som «ein Mann auf Rütli»
og saa inderlig gemytlig,
det er dit Contrafei!»

Den tredie Sangdirigent var *Peter Heise*. Ogsaa han var en elskværdig Anfører, men det varede ikke længe, inden han drog til Sorø og altsaa forlod os. At der blev holdt Afskedsgilde for ham, var jo en Selvfølge.

Hvor stor Pris man satte paa Heise i de Kredse, hvori han bevægede sig, blev atter og atter gjentaget i de Taler, der blev holdte, og de Sange, der blev afsungne denne Aften; og Vilhelm Rode fandt vistnok det rigtige Udtryk for Følelserne i den snevrere

Kreds, naar han begynder en Vise paa Melodien
«Og det var den unge Hr. Pedersen» med de Ord:

Og det var den unge Hr. Peter Heise, han var altid vores Dæggelam;
han fik sig i Sinde at løbe sin Vei,
se derfor holde vi nu Fest for ham.

Efterat Heise havde forladt Kjøbenhavn, fik vi i nogen Tid *Adolph Knudsen* til tredie Dirigent, men ogsaa han forlod snart Byen for at drage til Vallø som Cantor.

Derefter var *Christian Richardt* en Tid Dirigent. At han var musikalsk nok til at paatage sig en saadan Stilling og bestride den med Dygtighed, forklarer noksom hans store Evne til at skrive Musiktexter, hvori han maaske ikke overgaaes af nogen dansk Digter.

Da jeg kom ind i Sangforeningen, var *Muxoll* dens Kasserer og Økonomidirecteur, men han trak sig snart tilbage, og i hans Sted traadte Cand. theol. *Ottesen*, der i en lang Række af Aar beklædte denne Stilling med stor Utrættelighed og til almindelig Tilfredshed for Sangforeningen og dens Medlemmer.

Det indflydelsesrigeste Medlem af Sangforeningen maa vel imidlertid *Guldberg* siges at have været i disse Aar. Det var for en stor Del gjennem ham, at Sangforeningen knyttedes til Studenterforeningen, og at den ledende Kreds i den tilligemed Solokvartetten, hvoraf *Guldberg* var den vigtigste Deltager,

knyttedes . til den Kreds, som jeg har kaldt den Guldberg-Wengelske.

Af de Sangforeningsmedlemmer, der deltog i Solokvartetten, den saakaldte «gamle Kvartet», skal jeg nævne:

Primo-Tenorer: *Albert Møller, Christoffer Møller* og *Jacob Steenberg.*

Second-Tenor: *Guldberg.*

Primo-Bas: *Guldbrandsen* og *van Deurs.*

Second-Bas: *Christian Bruun* og *Christian Lund.*

I disse Aar foranstaltede Sangforeningen jevnlig Ture til Skoven. Det var Eftermiddagsture. Man tog fra Byen Kl. 4 og drak saa i Almindelighed Kaffé i Ordrupskrat, hvor Guldberg, Wengel og van Deurs boede paa Landet om Sommeren i det lille Hus ved Kongekilden. Det var naturligvis altid i Vogne, at man kjørte ud ad Strandveien, da Jernbanen dengang endnu ikke eksisterede. Et Par Gange var jeg paa samme Vogn som «Kammermusikken». Naar vi saa kom til det Sted foran paa Strandveien, hvor man første Gang kan kaste et Blik ud over Øresund, istemte man paa et givet Signal med megen Aplomb: «Deilige Øresund!», og saa reiste «Kammermusikken» sig, tog sin Hat af og takkede for denne Hyldest, der bragtes ham gennem denne hans smukke Melodi. Dagen endte i Almindelighed med et muntert Sold paa Fortunen i den gamle, dengang eksisterende Skovfogedbolig, og i den mørke Nat eller i Maaneskin kjørte man saa hjem.

Ja, det var jo unægtelig noget andet end en Jernbanetur!

Men saa var der jo ogsaa de større Udflugter. Den første af den Slags, jeg tog Del i, var Turen til Svendborg. Vi seilede dertil paa en Damper fra Korsør og blev naturligvis modtagne paa en aldeles storartet Maade. Min Broder og jeg boede hos Farver Kisby, hvor der blev vist os den størst mulige Gjæstfrihed. Hvem der særlig havde Æren af, at dette Besøg i Svendborg var saa vellykket, var Byens daværende Borgermester, den senere Indenrigsminister, Kammerherre *Jessen*.

Glandpunkterne under vort Ophold i Svendborg var, foruden Festen paa Christiansminde, de Besøg, vi aflagde paa Valdemarsslot paa Taasinge og paa Hvidkilde hos Baron *Holsten*. Her blev vi beværtede med en Frokost, som vel ikke mange af Deltagerne havde seet Magen til tidligere, og som i lange Tider mindedes af alle dem, der deltog i den. Vi blev beværtede med alle de Lækkerier, som en raffineret Gane har kunnet opfinde. Der var blandt Andet Sylte af Vildsvinehoved, marinerede Thunfisk og Maageæg fra Samsø. Det var her, at Foreningens gamle Bud, Rasmussen, satte sig tilbords og ganske ugenert lod sig opvarte af Husets unge Damer, indtil det blev opdaget, og han ganske underhaanden blev praktiseret ud, hvor han hørte hjemme. Det var ogsaa her, at Baronen haardnakket titulerede Kammermusikken med den for ham kun lidet passende

Titel: Hr. Kammerraad! Han beholdt den i lang Tid efter.

At Baron Holsten modtog os med en saa ud-søgt Gjæstfrihed, laa vel for en stor Del i, at han selv var meget musikalsk, i sin Ungdom havde han spillet særdeles godt Klaver og havde været et virksomt Medlem af musikalske Kredse i den Tid i Kjøbenhavn.

Baronesse Holsten, eller, som hun kaldtes, «Nessen», havde i flere Aar været sengeliggende, da hun led af en Slags Lamhed. Enkelte af Sangforeningens Medlemmer, deriblandt den gamle Kvar-tet, der sang et Par Sange for hende, kom dog ind til hende. Af hvad Grund jeg kom med ind til hende, mindes jeg ikke, men jeg mindes tydeligt, hvorledes hun over sin Seng havde et Heiseapparat, ved Hjælp af hvilket hun kunde reise sig over Ende.

Fra Svendborg gik Turen til Nyborg. Paa Veien blev der gjort Holdt ved Glorup, hvor vi saae Jerichaus Pantherjæger, der her findes i Marmor.

I Nyborg kom min Broder og jeg atter til at bo sammen. Det var dennegang hos Vinhandler *Schalburg*. Det var et rigt og elegant Hus, og min Broder og jeg kørte med Husets Døtre ud til en nærliggende Skov, hvor der blev holdt en Fest for Sangforeningen. Da vi om Aftenen sent skulde hjem igjen til Nyborg, prydede min Broder og jeg Vognen og Hestene med friske Bøgegrene, og istedenfor at sætte os ind i Vognen, satte vi os paa Hestene

i vore sorte Kjoler, og i dette Optog naaede vi atter Byen til stor Glæde for alle, der saae det.

Den næste Morgen, da vi skulde afsted tidligt med Dampskibet, fandt vi til vor store Overraskelse en Kurv med Champagne staaende i vort Værelse. Medens vi nu gjorde os istand til Afreisen, saae vi den Ene efter den Anden af vore Kammerater vandre til Dampskibsbroen med deres Tasker over Skulderen; vi vinkede dem da op til os, og i den aarle Morgenstund, efter Aftenens Anstrengelser, vederkvægede vi dem med Champagne, inden de skulde tilsøes igjen for at drage hjem.

Kjøreturen fra Svendborg til Nyborg var bleven arrangeret af Modtagelsescomiteen i førstnævnte By, og flere af dens Medlemmer fulgte med Vogntoget, for at tilsee, at Alt gik til, som det skulde. Blandt disse var ogsaa Capt. *Wildenrath*. Da vi nu var komne lidt udenfor Svendborg, standsede pludselig den forreste Vogn, og der blev raabt til de efterfølgende Vogne: «Er *Wildenrath* med?» Raabet gik nu videre lige til den bageste Vogn. Lidt længere henne paa Veien fik et Sangforeningsmedlem den Idee at spørge igjen, om *Wildenrath* var med, og derved standse hele Toget, og denne Spøg blev gjentaget flere Gange paa Turen. Men da vi saa den første Gang efter Svendborgturen skulde paa Skovtur og kørte ud ad Strandveien, standsede pludselig den forreste Vogn, og til stor Glæde for Alle lød det fra Svendborgturen bekjendte Raab: «Er *Wildenrath* med?» og i flere Aar derefter blev det ligesom et Feltraab for

Sangforeningen. Det var det samme som at sige:
«Er alt i Orden?»

Et andet Aar havde vi en ikke mindre fornøielig Tur, om den end ikke varede saa mange Dage. Den gik fra Roskilde med den lille Damer, der dengang gik paa Isefjorden, til Frederikssund, Jægerspris og Frederiksværk. Daværende Capt. *Wilde* stod dengang i Spidsen for denne Dampskibsroute, og han havde med sit bekjendte Arrangements-talent forberedt Alt paa det Bedste paa Skibet. Der var Musik ombord, men foruden Sangforeningens Medlemmer var der ogsaa andre Passagerer, hvoriblandt adskillige unge og smukke Damer. Vi vilde naturligvis gjerne arrangere et lille Bal, men de unge Damer holdt sig temmelig retirerede. Her maatte da findes paa Raad. Vi fik Dampskibsjomfruen til at laane os et Sæt Dameklæder, og i hendes lille Lukaf iførte vi *Emil Arendrup* dem. Han blev nu ført op paa Dækket og satte sig mellem de andre Damer. Saa spillede Musiken en Dands, et Medlem gik hen og engagerede Arendrup, som jo strax tog derimod, og dermed var Isen brudt, og vi fik os en lystig Svingom med de ombordværende Damer.

Paa en anden Strækning af Seiladsen mellem to Stationer var der ingen andre Passagerer med, men derimod en Del Kreaturer.

Jeg havde den foregaaende Vinter i Foreningen forestaaet en Beridercircus ved et Marked; saa fik vi den Idee, at en lignende Forestilling maatte kunne gives ombord.

Ved at forhandle med en af de Kreaturoppassere, der var med, lykkedes det os at faae Lov til at laane en Tyr; der sagdes at være et nogenlunde taaligt Dyr. Den blev prydet med Christian Richardts Plaid, et Stykke Reisetøi, der i de Tider var en Sjeldenhed, jeg fik mig i en Fart klædt lidt ud som Kunstberider, kom op paa Ryggen af Dyret, og med Kreaturpasseren ved Hovedet af Tyren kom jeg saaledes ridende ind paa Skibets Agterdæk, hvor der naturligvis blev stor Jubel over denne Forestilling.

Da jeg i de Aar jevnlig kom til Frederikssund, blev jeg stadig betegnet som «ham, der red paa Tyren».

Paa Frederiksværk var det især den dér praktiserende Læge, Dr. *Cold*, vi kunde takke for den gode Modtagelse, der dér blev os til Del. Det var i den Anledning, at *Carl Nissen* ved det Gilde, hvor vi skulde tage Afsked med Borgerne i denne By, sluttede sin Tale med de Ord: «Nu vil jeg bede mine Kammerater om at drikke noget, som man i Almindelighed ikke holder af at faae, naar man iforveien har faaet saa mange gode Ting; jeg vil bede Dem om at drikke Koldskaal (Colds Skaal).»

X.

Den Iver, der udfoldedes i Foreningen for at skaffe saavel store som smaa Bidrag til Bygningen, var stor. Saa fik man da ogsaa den Idee, at man indenfor Foreningens Mure og for dens Medlemmer kunde afholde en Bazar, hvortil Medlemmerne skulde opfordres til at indsende Salgsgjenstande. Under Drøftelsen heraf blev man efterhaanden enig om, at man kunde gjøre det Hele baade mere indbringende og morsommere, naar man indrettede det Hele som et Marked. Der skulde være Boder til Udsalg af de indsendte Gjenstande, men saa skulde der tillige være noget rigtigt Markedsgjøgl.

Saa var det en Aften, at Knud Valløe og jeg fik den Idee, at jeg skulde være en Abekat, og saa skulde han være Omviseren. Tanken udvikledes mere og mere, og det blev da tilsidst til, at vi vilde lave et helt Menageri. Vi fik Foreningens Tegnere til at male nogle Placater med de mest skrigende Farver, hvorpaa man saae de forfærdeligste, vildeste Rovdyr i Kamp med nogle utrættelige Dyretæmmere. Der var baade Løver, Krokodiller og Slinger. Men

endnu havde vi jo ingen Dyr til Menageriet; vi havde kun den ene Abe. Saa erfarede jeg, at hos en Bundtmager paa Østergade kunde man faae et Isbjørneskind, og Vallø formaaede nu sin Broder Vilhelm til at krybe i Bjørneskindet og være Bjørn. I de Aar havde der paa Dyrehavsbakken været forevist et Par Heliophober eller lyssky Mennesker. Vi formaaede *Christian Lund* og endnu et Medlem til at være Heliophober, og dermed var saa Menageriet dannet.

Saa kom da Markedsdagen. Langs Væggene i Salen var der lavet Telte, hvori nydelige unge Piger, der under deres kvindelige Dragt skjulte mangan nuværende Velærværdighed eller høitstaaende Embedsmand, falbød de opstillede Sager. Der var kommen ikke saa lidt ind af Varer; blandt Andet havde Etatsraad *J. M. Thiele* sendt en hel Samling af Ungdomsarbejder af *Küchler*, som var i hans Besiddelse.

I den ene Ende af Salen var Menageriet. Der var anbragt et stort Forhæng, der dannede ligesom et Telt. Herpaa var anbragt de store malede Placater, og ved Indgangen sad et Medlem, forklædt som værdig Matrone, og solgte Indgangsbilletter. Paa et lille Stillads udenfor Teltet paraderede jeg som en Slags levende Skilt. Nu traadte Vallø ud af Teltet, klædt som Menagerieier, med en lille, rød, guldbroderet Fløiels Hue paa Hovedet og en Stump Spanskrør i Haanden og aflirede med en Svada, som kun han var istand til det, sin Indbydelse til de «geehrte Herrschaften» til at træde indenfor og

besee hans Mærkværdigheder. Saa blev jeg taget ind i Teltet. Jeg exercerede, Vilhelm Valløe brummede og fik af og til nogen Hvile ved at faae Lov til at staa paa Bagbenene, og Knud Vallø holdt et ubeskrivelig morsomt Foredrag om Heliophoberne, «disse mærkelige Skabninger, der leve 40 Mile under Jorden og ernære sig udelukkende af Tudser og Firben, og dog ere de virkelige Mennesker, thi de føde levende Unger». Endvidere forklarede han, hvorledes «de kun kunne se i Mørke, ikke kunne taale Solens Lys og falde døde om, naar blot en eneste Solstraale skinner paa dem».

De heliophobfremstillende Medlemmer vare saa godt som nøgne, med lange Hørparykker paa Hovedet, og de udstødte de mærkværdigste Hyl og talte indbyrdes et Sprog, som neppe nogen Sprogforsker kunde udgranske.

Hvad mit Udstyr som Abe angaar, saa havde jeg proppet en Mængde Vat ind under Overlæben for at gjøre den fremstaaende, og saa havde Hoppen-sach, denne mærkværdige Kunstner i sit Fag, malet mig blaa paa Kinderne og tillige givet dem en Af-skygning, der saae ud, som om de vare tilbagegaaende. Hos Madam Madsen havde jeg leiet en gammel Land-cadetuniform, og paa Hovedet havde jeg en trekantet Hat, der var lavet af en Avis. Ved Siden hang en lille Træsabel. Om Livet havde jeg en tynd Jern-lænke, i hvis ene Ende Valløe holdt, naar han paa rigtig Gjøglermaneer drog med mig gennem Salen for at drage Folk til Forestillingen.

Naar Nogen drillede mig, saa hvæsedede jeg ad dem; men der var ogsaa Mange, der tog Mod til sig og klappede mig og gav mig Smørrebrød, Kager og Frugt. Men der gives jo, som bekjendt, mange Mennesker, der ikke kunne holde en Spøg indenfor de rette Grændser, og det er ofte netop de samme, som ikke kunne taale Spøgen, naar den gaar ud over dem selv. Paa vore Vandringer for at drage Folk til Forevisningen var Valløe og jeg kommen ind i det lille Rum, som laa mellem Salen og Bibliotheket. Her morede nogle Medlemmer, for en Del mine Venner og Bekjendte, sig med at fodre mig, og jeg morede mig selv og de Andre med at spise, hvad de bød mig, som en Abe. Men saa stod der ogsaa en Fyr, som fandt sin Fornøielse i at tirre Aben, og jeg hvæsedede ad ham paa det Bedste. Men selv den skikkeligeste Abekat kan blive kjed af at blive ved at hvæse ad det samme Menneske i det Uendelige, og jeg negligerede derfor den drilleverne Fyr; men han blev ved. Vilhelm Røde, som stod ved Siden af ham, sagde: «Nei, hold nu op»; men han blev stadig ved. Saa fik jeg en Idee. Som en rigtig Abe pillede jeg Oxetungen af et Stykke Smørrebrød, som jeg lige havde faaet, og spiste Tungen, men, da Fyren næste Gang nærmede sig for at tirre mig, klatsch! saa fik han Smørrebrødet med det bare Smør lige op i Ansigtet, saa at det blev siddende fast paa hans Kind. Der blev en almindelig Latter, men Fyren blev vred for Alvor og sagde til Aben, som han nu pludselig betragtede som et Menneske,

at det var en uforskammet Maade at bære sig ad paa o. s. v. Men saa sagde Vilhelm Rode paa sin rolige og bestemte, men dog elskværdige Maade, der fik yderligere Vægt ved den ansete Stilling, han havde i Foreningen: «Nei, min gode Mand, naar De vil drille en Abekat, saa maa De finde Dem i, at den hævner sig som en Abekat!» Selv faldt jeg ikke et Øieblik ud af min Rolle som Abekat, men Fyren gik ned og tog sit Tøi paa og gik fornærmet hjem.

Lige da Markedet blev aabnet, forefaldt der en lille Scene, som jeg ogsaa mindes. Salen var tom. Nu aabnedes Dørene, og de første, der kom ind, var en af Seniorerne sammen med min Fader og Conferentsraad *Forchhammer* og maaske endnu et Par andre ældre Medlemmer, der havde indfundet sig. Efter at jeg havde hvæset en Gang ad min Fader, der jo vidste Besked, sprang jeg op ad gamle *Forchhammer*, der i det første Øieblik satte et noget forbauset Ansigt op, men snart fattede han sig og lo med de Andre. Lidtefter hørte jeg ham sige til min Fader: «Jeg hører, det var Din Søn, der vilde bide mig.»

Da baade Vilhelm Vallø og jeg var trætte af at agere saaledes hele Aftenen og en Del af Natten, var det jo ikke saa ganske unaturligt, at vi ikke kunde vise os den næste Dag i Foreningen. Dette gav imidlertid Anledning til det Rygte, at Knud Vallø havde pryglet os i den Grad med sin lille Spanskrørsstok, at vi var blevne syge deraf og maatte ligge tilsengs.

Men det varede kun meget faa Dage, inden vi fuldstændig havde forvundet Anstrengelsen.

Hele Menageri-Forestillingen blev senere gjen- taget paa et Carneval i Casino. Her foregik det paa Theatret, og Menageriet var blevet udvidet med flere nye Dyr, deriblandt en Kjæmpepapegøie, der gjorde megen Lykke. Da Forestillingen var forbi, syntes Valløe og jeg, at det kunde være morsomt at gjøre en lille Tur ned gjennem Salen som Dyre- tæmmeren med sin Abe. Vi begav os da derned, jeg paa alle Fire gjennem hele den store Sal. Af og til foer jeg ud til Siderne og fik en og anden ung Dame til at udstøde et lille Hyl; men tilsidst slap jeg fra Dyretæmmeren og viltgerede op paa Balustraden til Amphitheatret, hvor en ung Dame, der sad dér sammen med en ældre, gav sig til at skringe saa høit, at den ældre ikke vidste andet at gjøre end at give sig til at klø mig paa Næsen og sige: «Aa! han gjør ikke noget!» Men hun trak hurtigt Fingrene til sig, da hun mærkede, at det var min egen Næse og ikke en Maske, hun havde kløet paa. Saa sprang jeg ned og løb skyndsomt tilbage til Scenen med Lænken slæbende efter mig og gjorde ikke flere Ulykker den Aften.

Paa et andet Marked havde min Broder Charles og jeg arrangeret en anden Forestilling. Vi frem- stillede den verdensberømte Dværg, Admiral Piccolo- mini, der netop dengang havde givet nogle Forestil- linger her i Byen.

Dette gik til paa følgende Maade: Mine Hænder

var Dværgens Fødder; min Broder, der stod bag et Forhæng, stak sine Hænder ind gjennem to Huller, der var anbragte bag paa en lille Admiralsuniform, som vi i den Anledning havde faaet syet. Begge to stod vi bagved et Bord, bag hvilket Forhænget hang ned mellem os og skjulte ham for Publicum. Det saae altsaa for Publicum ud, som om Dværgen stod paa Bordet. Admiralen kunde dandse, gjøre *pas de basque*, declamere og dertil gesticulere med Hænderne. Alt saae saare naturligt ud. Størst troer jeg, at Illusionen var, naar Admiralen pudse sin Næse; det vil sige, at min Broder stak sin Haand ned i min Lomme, tog mit Lommetørklæde op og pudse min Næse. Men ved en af Séancerne havde min Broder nær bragt mig ud af Fatning; istedenfor nemlig at pudse min Næse, gav han sig til ganske ugenert at pille mig i Næsen; men der var jo ikke Andet at gjøre end at holde gode Miner til slet Spil. Og for Publicum saae det blot ud, som om Hans Excellence Admiralen havde den stygge Vane.

Ved et tredie Marked havde jeg undfanget den Idee at indrette en Beridercircus. Jeg fik i den Anledning hvervet nogle Medlemmer til at assistere ved mine Forestillinger. Men, inden vi kunde foretage os noget med Hensyn til Indstuderingen af vore Roller, maatte jeg sørge for at faae dannet et Orchester, der kunde udføre den behørige Musik til Forestillingen. Dette var imidlertid ikke nogen let Sag. Jeg kjendte vel et Par Medlemmer, som spillede

Violin og Violoncel; men dermed var det jo ikke gjort. Med store Anstrengelser lykkedes det dog at opdrive nogle Studenter, som tracterede enkelte andre Instrumenter. Saa vidt jeg erindrer kom Orchestret til at bestaa af følgende Instrumenter: 2 Primo-Violiner, 1 Second-Violin, 2 Violonceller, en Fløite, 1 Clarinet, en Cornet og endelig 1 Lilletromme, som min Ven *Carl Lunding* paatog sig at behandle. Saa gik jeg til en Musikhandler og leiede Partituret og de enkelte Stemmer til Ouverturen til «Zampa», udvalgte de Stemmer, som jeg kunde besætte og udelod uden videre de øvrige. Musikanterne blev stævnedes op paa Salen, og med min Tactstok i Haanden begyndte jeg mit Arbeide.

Nu hændte det sig, at samme Formiddag, som vi holdt den første Prøve paa vor Ouverture under megen Spøg og Latter, kom «Kammermusikken» op i Foreningen for at tale med Tjeneren i Forværelset om Et eller Andet. Da han hørte Instrumentalmusik ovenpaa, spurgte han Tjeneren om, hvad det var. Han svarede, at det nok var Hr. Abrahams, der holdt Musikprøve til Markedet. Altsaa listede Hansen sig op ad Trappen, aabnede sagte Døren til Salen og blev staaende lidt ganske stille, indtil han endelig udbrod:

«Men, hvad Fanden er dog dette her?»

«Det er mig, som indstuderer en Ouverture med mit Orchester!» svarede jeg.

«Hvordan bærer Du Dig ad med det?»

«Jeg spiller med de Instrumenter, jeg har, og lader de andre ligge!»

«Ja, det lyder rigtignok som den mest forbandede Beridermusik!»

«Ja, men det er jo ogsaa det, det skal være!»

Og nu blev Hansen saa glad, at han gav sig til at skoggerle, plirede med det ene Øie og gned sig med Haanden op og ned ad sit Buxeben.

Vor Circus blev indrettet i Hjørnestuen paa første Sal. Indgangen var fra Musikstuen; det store Læseværelse blev anvendt til Paaklædningsværelse for Personalet.

Selv var jeg naturligvis Selskabets Directeur. Primadonna var min Fætter *Harald Philipsen*, senere Professor og Dr. med., klædt i en hvid Baldragt med korte Skjorter og en Krands af røde Roser paa Haaret. Med megen Værdighed førte jeg ham ind, han neiede og kyssede paa Fingeren til alle Sider og blev modtaget med stormende Jubel. Nu spillede Orchestret op, og med det mest udsøgte Coquetteri og den fineste Gratie svang hun sig op paa Hesten, hvis Bagkrop dannedes af nuværende praktiserende Læge *Hemme*. Naar Primadonnaen red, var altid hele Personalet inde; jeg gik i Spidsen og i en Linie ind mod Centrum fulgte saa alle de livréklædte Tjenere, af hvilke den sidste stod i Midten og dreiede sig rundt om sig selv. Saa begyndte Ridtet. Med Ridepidsken i den ene Haand og Chambrière i den anden raabte jeg uafsladeligt mit «Hé! hop! Hé! hop!» og knaldede med Pidsken,

Musiken spillede mere og mere falsk, Publicum klappede, som om de var gale, og det Hele var en øredøvende Larm, som vel egentlig var det, der frembragte den største Illusion. Beridersken blev naturligvis fremkaldt den ene Gang efter den anden, og med smaa, trippende Skridt kom hun frem, kysede paa Fingeren til alle Sider og trykkede Ridepidsken til sit Hjerte.

Saa blev der givet et Clownnummer og endelig et Skoleridt af Directeuren. Paa en af de smaa Papheste, der bruges i Pantomimen i Tivoli, med sort Kjole paa og en elegant sort Silkehat paa Snur paa Hovedet, red jeg min Ganger med den største Alvor. Jeg gjorde Volter, red baglænds og sidelænds og lod Hesten dandse efter Musikens Toner, og naar jeg under stormende Bifald blev fremkaldt, satte jeg i et Spring med Hesten over Barrièren.

Men noget af det morsomste var, at mellem hvert Nummer kom to eller tre livréeclædte Tjenere ind med deres River og rev det imaginære Sand i Circus med den største Alvor. De fik altid ligesaa stor Applaus som selve Kunstnerne.

Forestillingen endte med en stor Beriderpantomime, hvori nogle Zulukaffere eller Rifpirater kom krybende ind paa Maven med Værtens Bordknive i Munden istedenfor Dolke. Ja, en af dem havde endog været saa forsynlig, at han ogsaa havde taget en Gaffel i Munden.

Der blev givet den ene Forestilling efter den anden i Løbet af Aftenen og Natten. Og der kom

bestandig nye Forbedringer til. Saaledes fandt vi paa, at, for at Tjenerne virkelig kunde have noget at rive op, lod den Hest, som Primadonnaen havde redet paa, af og til en Pære eller et Æble falde ned i Circus. De blev da med megen Omhu skuffede op og baarne ud.

Foran een af Forestillingerne blev der ved Indgangen slaet en stor Placat op, hvorpaa stod:

«Uigjenkaldelig sidste Optræden af den
100-aarige Gauthier»

og nu viste van Deurs sig som en vaklende Olding med et langt, hvidt Skjæg, der naaede ham helt ned paa Maven, og slog en Saltomortale til stor Jubel for Publicum.

Hele Aftenen maatte jo Deltagerne opholde sig i Læseværelset, men her havde vi det overmaade godt; vi fik noget Punch derved, og her var der ingen Personsanseelse, her klinkede Directeuren med de ringeste Tjenere og Staldknegte, og her drak Hestens Bagkrop med den største Courtoisie et Glas med Primadonnaen.

Beriderforestillingen blev senere gjentaget paa et Carneval; men, da det her maatte gjøres oppe paa Theatret, tabte det noget af den Illusion, der ligger i, at Tilskuerne sidde som i en rigtig Circus. Her havde jeg forresten faaet lavet en Hest, som kunde føres i Frihed. Den fremstilledes af kun eet Menneske, og dens Forben dannedes af hans Arme, idet han i Hænderne holdt to tykke Stokke, som

altsaa forestillede deres nederste Del. Denne Hest kunde selvfølgelig med Lethed staa paa Bagbenene og sprælle med Forbenene, hvilket gjorde stor Lykke.

Ogsaa efter Indflytningen i den nye Bygning gjentog vi engang Beriderforestillingen. Her havde jeg fundet paa, at jeg red mit Skoleridt med Ridestøvler paa mine egne Ben under det Dække, som skjulte dem, for at jeg, naar jeg blev kaldt frem og een Gang var kommen springende ind tilhest, i en Fart kunde spænde Hesten af de Seler, hvori jeg bar den og lade den falde, og saa komme saa hurtigt ind tilfods, at det saae ud, som om jeg i den Fart var sprungen af Hesten.

XI.

I det Foregaaende har jeg leilighedsvis omtalt, at jeg af og til deltog i en og anden dramatisk Forestilling paa Salen. Jeg spillede et Par Smaaroller og var flere Gange Souffleur. Disse Forestillinger var imidlertid i disse Aar ikke mange, og, da Tiden var temmelig gold for dramatisk Production, ikke af nogen Betydning. De har derfor ikke præget sig synderlig fast i min Erindring.

Derimod maa jeg her omtale et Par Forestillinger udenfor Foreningens Locale, hvori jeg tog Del.

I Aaret 1857 havde Zouaverne været her i Byen og spillet paa Folketheatret og havde vakt stor Opsigt og Tilstrømning. Nogen Tid efter sammentraadte en Comitee af forhenværende Disciple fra Metropolitanskolen for at skaffe nogle Penge tilveie for at støtte en Meddiscipel, for hvem det var gaaet stærkt tilbage, og som var kommen i ligefrem Nød. Comiteen fattede nu den Plan at give en Forestilling paa Casino. Den henvendte sig i den Anledning til de ældre Disciple, der havde deltaget i Skolecomedierne. Et af de Stykker, der paa Zouavernes

Repertoire havde gjort mest Lykke, var «Une fille terrible». Dette Stykke paatog jeg mig at oversætte, saaledes at det kunde komme til at udgjøre en Del af denne Forestilling.

Stykket blev oversat og kom, efter megen Drøftelse, til at hedde «En Pokkers Tøs». Comedien gik til Tilfredshed og bragte de nødvendige Penge ind.

Faa Aar iforveien var Chr. Richardts «Declarationen» bleven opført af Studenterforeningen. Man havde her flere Gange havt den Tanke at spille denne morsomme Vaudeville endnu en Gang; men den kunde jo ikke fylde en Aften, og det var derfor ikke blevet til noget, da man ikke havde noget Stykke, der passende kunde gaa sammen med det. Nu havde «En Pokkers Tøs» gjort Lykke, og sammen med «Declarationen» besluttede man nu at spille det ved en rigtig Studenterforestilling, som Foreningen stod i Spidsen for.

Der blev i den Tid af og til givet Forestillinger af Studenter, dels paa Hoftheatret, dels paa andre Steder; men der blev draget en meget skarp og bestemt Grændse mellem «en Forestilling af Studenter» og en «Studentercomédie», for hvilken Foreningen stod i Spidsen og havde Ansvaret.

De to Stykker kom nu til at gaa sammen i Casino, og det var, saavidt jeg husker, denne Forestilling med dens Prøver og de dermed følgende Sammenkomster, der bragte mig i nærmere Berøring med den Kreds, som jeg har kaldt «den ledende».

Hvorledes vort lille Stykke, hvori *E. F. Koch*

spillede Titelrollen, gik, husker jeg ikke mere efter de mange Aar; men, hvad der staar ganske tydeligt for min Erindring, er den aldeles fortræffelige Udførelse, som «Declarationen» fik. De fire Hovedroller spillede af Mantzius, Zinck, Wengel og Guldberg. Og det maa siges om de to sidste, at, om de end ikke, som de to førstnævnte, vare virkelige Skuespillere, saa stod de i Udførelsen af deres Roller fuldstændig paa Høide med dem.

Mantzius og Zinck ville endnu kunne erindres af Mange i deres Roller som Præsten og Adjuncten, da Stykket senere gik over til det kongelige Theaters Repertoire, hvor de beholdt deres gamle Roller. Stykket blev imidlertid underkastet en Omarbejdelse, inden det kom til at gaa her. Jeg husker, blandt Andet, at det i den Form, hvori det den Aften blev spillet, begyndte med en Monolog af en Havekarl, der blev spillet af Vilhelm Rode, men som er skaaret helt bort i Omarbejdelsen.

Den Alvor og Værdighed, hvormed Mantzius spillede Præsten, og den præstelige Inderlighed, hvormed han kunde sige en Replik som «Tak for Skinken», var af en aldeles uimodstaaelig komisk Virkning uden nogensinde at overskride det Naturliges Grændser eller forfalde til meningsløse Løier. Guldbergs hyggelige Kvindelighed og Wengels djærve Naturlighed stod langt over, hvad man i Almindelighed seer af Dilettanter.

Min Fader havde ikke tidligere seet «Declarationen», og jeg havde sørget for at skaffe ham en

god Plads paa en af de første Rækker paa Gulvet. Han kom derved til at sidde ved Siden af eller i det Mindste i umiddelbar Nærhed af Foreningens Æresmedlem, *H. N. Clausen*. Dagen efter Forestillingen fortalte han, at, da Mantzius som Præsten havde sagt sine første Repliker, var hans Øine tilfældigvis faldne hen paa Clausen. Nu var det vel sagtens første Gang, at en saadan Præst var bleven fremstillet paa Scenen med den Naturlighed og Realisme, som det her var Tilfældet; men han bemærkede da ogsaa, at Clausens Ansigt mere og mere antog et skarpt Præg, som om han i sin Egenskab af *summus theologus* ikke rigtig vidste, hvad han skulde sige til det. Men det varede ikke længe, før Mantzius's fortræffelige Spil rev ham saaledes med, at han brast ud i en aldeles uforbeholden Latter og blev ved dermed under hele Resten af Forestillingen.

Under de Prøver, vi havde holdt paa «En Pokkers Tøs», havde jeg af Theatrets Regisseur, Hr. Rasmussen, faaet at vide, at der til Theatret var indleveret to forskjellige Oversættelser af Stykket, men at de begge vare aldeles ubrugelige. Tillige spurgte han mig, om jeg vilde være villig til at overlade Casino min Oversættelse. Hertil svarede jeg naturligvis ja, uden at det forøvrigt stod mig klart, om der vilde ske videre i den Sag eller ikke.

Jeg blev derfor ikke lidet overrasket, da jeg nogle Dage efter modtog Besøg af *Erik Bøgh*, der dengang var artistisk Directeur for Casino, og han

sagde mig, at han var villig til at købe min Oversættelse. Han gjorde mig opmærksom paa, at der i de indlagte Sange, hvori der hentydedes til forskjellige Dagsbegivenheder, var adskilligt, som vel kunde gaa an paa en Studenterforestilling, men som ikke lod sig synge ved en offentlig Forestilling; derfor udbad han sig Tilladelse til at beholde af Sangene det, han kunde bruge, men omarbejde Resten. Dette gik jeg glat ind paa, og nu kom han til det næste Punkt: Om jeg vilde være tilfreds med et Honorar af 50 Rigsdaler for mit Arbeide. Jeg husker endnu tydeligt, hvorledes Tanken om denne, som det forekom mig, uhyre Sum foer igjennem mig, hvorledes jeg følte mig som en Krøsus, men dog fattede mig saa hurtigt som muligt, for at han ikke skulde mærke min Overraskelse. Jeg har Følelsen af, at jeg med en vis Værdighed sagde, at jeg nok vilde være tilfreds med en saadan Sum; men jeg husker ogsaa, at, da Bøgh var godt ude af Døren igjen, foer jeg jublende ind til min Familie og fortalte, at jeg havde solgt mit Stykke og skulde have 50 Rigsdaler for det.

Da Stykket nogen Tid derefter kom til Indstudering paa Casino, indbød Bøgh mig til at komme derud og overvære en af Prøverne, og jeg mindes, hvor stolt jeg var ved efter Prøven at spadsere fra Casino op gjennem hele Byen med Frøken *Amalie Price*, Casinos dengang meget feirede Primadonna, der udførte Stykkets Titelrolle.

En anden Forestilling fra disse Aar, som jeg

maa omtale, blev givet paa Folketheatret. Det var Plougs «Sørensen paa Eventyr». Hvorledes det gik til, at Kludesamlerens Rolle i dette Stykke blev tildelt mig, mindes jeg ikke; men jeg husker, at jeg blev tilsagt til at høre Ploug læse Stykket op for dem, der skulde spille i det. Det foregik i to paa hinanden følgende Aftener i Studenterforeningens Bibliothekssal.

Naar *Liebenberg* i sine Erindringer taler om denne Forestilling og om de Følelser overfor Ploug og hans Stykke, der dengang besjælede ham, kan jeg naturligvis ikke falde paa at modsige ham; men saameget er vist, at det ikke med en Tanke nogensinde er faldet mig ind, før jeg læste det i *Liebenbergs Bog*, at der ikke endnu dengang bestod det bedste Forhold mellem disse to gamle Studenterforeningsmedlemmer.

Umuligt er det jo vel heller ikke, at *Liebenberg*, naar han mange Aar efter denne Begivenhed har nedskrevet sine Erindringer fra den Tid, ikke ganske har kunnet frigjøre sig for de Stemninger, der senere have bemægtiget sig ham, og troet, at de virkelig allerede dengang fandtes hos ham. Der er ingen Tvivl om, at det ofte er meget vanskeligt, i en senere Livsperiode at sætte sig ind i de Stemninger, der have ledet En til at foretage et Skridt, som man ikke nu kan billige.

At Ploug med Kludesamleren havde villet fremstille Levin, er jo uomtvisteligt. Ellers vilde det Hele jo hverken have været morsomt eller vittigt.

Den maatte altsaa spilles saaledes, at det ogsaa i det Ydre kunde sees, hvem der var ment. Jeg husker meget godt, at jeg strax havde nogen Betænkelighed ved at udføre Rollen, og at jeg i den Anledning raadførte mig med Vilhelm Rode, til hvem jeg havde en ubetinget Tillid med Hensyn til hans Dom om, hvad der kunde gaa an eller ikke. Han svarede mig imidlertid ikke andet end:

«Jeg troer, Du er gal! Hvad skulde det kunne gjøre? paa en Studenterforestilling!»

Hermed følte jeg mig beroliget med Hensyn til selve Sagen, men jeg havde dog endnu nogen Betænkelighed overfor Levin selv. Paa en af Prøverne spurgte jeg derfor Liebenberg, hvad han troede, Levin vilde sige til det, og bad ham, som jeg jo vidste stod i nært Forhold til Levin, tale til ham derom og sige mig, hvad han havde sagt. Paa den næste Prøve kom Liebenberg hen til mig og sagde:

«Jeg skal hilse Dem fra Levin og sige, at det skal være ham en stor Fornøielse, naar De vil fremstille ham, og at, dersom De vil laane hans Klæder, staar hele hans Garderobe til Deres Disposition!»

Derfor betakkede jeg mig imidlertid; det var jo desuden vedtaget, at Rollen skulde spilles i en Blouse med en stor Sæk paa Ryggen og en tyk Stav i Haanden.

Nu var jeg fuldstændig beroliget og gik med trøstigt Mod til at spille min Rolle, idet jeg blot søgte at efterligne Levins Tale, saa godt jeg kunde.

Spørgsmaalet om, hvorvidt det er tilladt at

fremstille en bekjendt Person paa en offentlig Scene, kan aldeles ikke komme i Betragtning ved en Forestilling som den, hvorom her er Tale, da en Studenterforestilling i den Tid havde et aldeles privat Præg. Der blev ogsaa i andre Henseender sagt meget i en Studentercomédie, som ikke vilde kunne passere Censuren, dersom Forestillingen havde været offentlig. Dertil kom endnu, at Levin i Studenterforeningen nærmest blev seet fra en komisk Side. Naar han vilde tale paa Generalforsamlingerne, var der i Almindelighed en saadan Larm, at det ikke var muligt at høre Ørelyd. Saa lød stadig med Levins dybe Basstemme de Ord:

«Mine Herrer, maa jeg komme til Orde eller ikke?»

Kludesamleren i Plougs Stykke forekommer kun i een Scene. Der er tre Personer paa Scenen. Det var Mantzius, Zinck og mig. Vi stod saaledes, at jeg stod længst tilvenstre for Tilskuerne, saa kom Mantzius, og saa kom Zinck. I den forreste Coullisse tilhøire stod Ploug og fulgte Forestillingens Gang. Som sædvanlig var Mantzius ikke synderlig stiv i sin Rolle og sagde en hel Mængde, som slet ikke stod i den. Zinck, der jo var en routineret Skuespiller, fulgte ham uden Vanskelighed paa hans Udflugter, og de kom paa denne Maade længere og længere bort fra, hvad der stod i Stykket. Plougs Ansigt, som jeg kunde iagttage fra det Sted, hvor jeg stod, fik et mere og mere fortvivlet Udtryk. Han var aabenbart bange for, at det Hele skulde

gaa i Stykker. Saa fik jeg pludselig den Idee at sige:

«Mine Herrer, maa jeg komme til Orde eller ikke?» og fortsatte derefter med min følgende Replik. Publicum jubede, og Plougs Ansigt forandrede pludselig Udtryk, og han brast i en ustandselig Latter. Saa var vi kommen paa ret Kjøel igjen.

Scenen gjorde stormende Lykke, og der lød ikke den ringeste Yttring af Mishag; det Publicum, der den Aften var tilstede, har altsaa opfattet det paa den rigtige Maade, som en Spøg, der ganske vist var noget kaad og maaske vel personlig i sin Satire, men dog var og blev en Spøg.

I Plougs «Sørensen paa Eventyr» var der en meget lang Personrække; der blev derfor lagt Béslag paa alle Foreningens brugbare Kræfter, lige fra gamle Liebenberg til ganske unge Studenter. Der forekom ogsaa i Stykket flere Chor, som blev udførte af Sangforeningens Medlemmer. Jeg har Indtrykket af, at saa godt som alle de Medlemmer af Foreningen, jeg i det Foregaaende har omtalt, virkede med. Prøverne var derfor i høi Grad fornøielige.

Medens Rollebesætningen i dette Stykke for en stor Del er svunden bort af min Erindring, maa jeg dog her nævne nogle Enkelte, der i disse Aar gjorde sig fortjente som Studenterskuespillere. Jeg skal da, for at være galant mod Damerne, først nævne *Peter Jerndorff*. Han spillede nemlig, saavidt jeg mindes, i den Tid udelukkende Dameroller og kappedes med Guldberg og E. F. Koch i kvindelig Naturlighed.

Senere var det nærmest komiske Dameroller, han udførte.

Men saa maa jeg da ogsaa nævne *Emil Poulsen*, der en og anden Gang udførte en Rolle. Om disse to allerede dengang omgikkes med Tanken om at ofre sig fuldstændig for Skuespilkunsten, skal jeg lade være usagt, men vist er det, at neppe nogen af os andre dengang havde nogen Anelse om den Betydning, de senere skulde faae for vor Nationalscene.

Elskerinderrollerne, der jo i Almindelighed i Studentercomedier ikke ere ret store, blev sædvanligvis spillede af ganske unge Russer, der nærmest ved et ungdommeligt Udseende antoges at kunne komme til at se nogenlunde godt ud i Dameklæder. En elskværdig Elsker havde vi i *Johannes Zøylner* og noget senere i *Chr. Heering*.

XII.

Penge til den nye Bygning og flere Penge til Bygningen! Det var det stadige Omkvæd, det var det, hvorpaa alle Bestræbelserne gik ud. Ved Markeder og andre Smaaforlystelser i selve Foreningen fik man jo ganske vist af og til en ret artig Skilling ind; men det havde dog ikke nogen rigtig Art, det gik dog altid kun op i Hundreder; men der maatte Tusinder til, dersom det skulde blive til Noget. Og adskillige af disse Tusinder blev i disse Aar og de nærmest foregaaende tilveiebragt ved Afholdelsen af Carnevaler i Casino.

Jeg har allerede fortalt, hvorledes mange af de Forestillinger, som havde gjort Lykke i Boldhusgade, senere blev gjentagne ude i Amaliegade. Det var saaledes Tilfældet med Menageriet og Beriderforestillingen. Men der blev ogsaa gjort mange Anstrengelser for at gjøre Carnevalerne saa tiltrækkende som muligt ved Arrangementer, der vare nye og ikke tidligere sete andetsteds.

Man hører ofte, at Carnevalerne i den Tid var morsomme, og at de vare morsommere, end de ere

nutildags; men om det er Tilfældet, skal jeg ikke kunne sige. Saameget er vist, at egentlig ligger Carnevalstystighed ikke rigtig for det danske Folk eller idetmindste ikke for den Del af den kjøbenhavnske Befolkning, som tager Del i denne Forlystelse. Ulykken er, at, naar man gaar paa Carneval for at blive moret, saa morer man sig aldrig; gaar man derimod derud for at søge at more Andre efter bedste Evne, saa morer man sig i Almindelighed ogsaa selv. Det er imidlertid de Færreste, der gaa paa Carneval paa den Maade.

Vist er det, at vi, der deltog i Forestillinger og Arrangementer, vi morede os. Hvor blev det ikke drøftet, om man skulde indskrænke Theaterforestillingerne og hellere lade alle Forestillinger foregaa nede i Salen mellem Publicum, om man skulde unnlade at spille Dandsemusik hele Tiden for derved at give nogen Tid til egentlig Carnevalstystighed, da Dandsen sagdes at forhindre dem, der vilde gjøre Løier, i at udføre disse.

Vi gjorde imidlertid, hvad vi kunde, og vi morede os saa glimrende, som det var muligt; om de Ikke-Agerende, der vare med til disse Carnevaler, fandt dem morsomme, maa de afgjøre; men ofte havde vi Følelsen af, at der var noget trykket ved Stemningen nede i Salen, medens vi beskjæftigede os med Forberedelserne til en Theaterforestilling. Men man kan jo kun være et Sted ad Gangen!

Efterfølgende Træk forekommer mig at være ret karakteristisk for et kjøbenhavnsk Carneval.

Vi havde givet en Forestilling paa Theatret og gik nu og klædte os om, tog Sminken af vore Ansigter for at komme til at se presentable ud og passiarede alt imellem med andre Medlemmer af Kredsen eller af Comiteen, der kom nede fra Salen og afgav Beretning om, hvad Folk havde sagt om Forestillingen; og saa blev der spurgt, hvorledes det i det Hele gik dernede, om der var noget Liv eller ikke. Svaret lød:

«Jeg troer s'gu i Grunden, at de kjeder sig! de gaar og gloer paa hinanden uden at sige et Ord!»

«Saa maa vi Alle derned; der maa gjøres Noget!»

Man spredtes til alle Sider, og jeg stod alene med Vilhelm Rode, som sagde:

«Ja, nu gaar jeg ned og seer, hvad jeg kan gjøre! Se Du nu ogsaa til, at Du bliver klædt om og kommer ned! Saa maa man da vel kunne sætte lidt Liv i det!»

Jeg vidste ikke noget om, hvad Dragt Vilhelm Rode havde at tage paa; selv havde jeg ikke noget, som jeg syntes kunde bruges til dette Øiemed. Paa Veien til Friseuren, som skulde tage Sminken af mig, traf jeg imidlertid paa en Maskinkarl, der havde en meget afstikkende, blomstret Vest paa. Jeg bad ham om at laane mig den, og med den som Udgangspunkt og en gammel Hat, som var bleven brugt ved Forestillingen, fik jeg mig snart malet ud som en lille, gammel Borgermand og begav mig med de bedste Forsætter gennem den lille Dør, der fører

fra Scenen ud i Salen. Jeg var i det bedste Humør og fuldt oplagt til at indlade mig med enhver, jeg mødte. Jeg hilste da venlig Godaften til de første, jeg traf paa, men de vare ikke indladsomme. Jeg gik videre, stadig glad og ved godt Mod, men jo længere jeg kom ind i Salen, jo mere mærkede jeg, at jeg var mellem Folk, som ikke alene ikke vilde indlade sig med mig, men endogsaa snerrede ad mig, naar jeg talte til dem. Jeg var lige ved at tabe Modet; men saa saa jeg pludselig en gammel Bondemand, der dog idetmindste saa ud til at være en lille Smule gemytlig, da han talte høit med nogle Omkringstaaende. Jeg nærmede mig denne Gruppe, og efter et Øiebliks Forløb var jeg i Snak med Bonden, og et Par af de Omstaaende faldt ind i de begyndte Løier. Men ak! hvor blev jeg flad et Øieblik efter, da jeg opdagede, at den gemytlige Bonde ingen anden var end — Vilhelm Rode, der ogsaa nu gjenkjendte mig. Vi fik hinanden under Armen og slentrede hen igjennem Salen sammen, men kom jo strax til det Resultat, at det ikke var for at more hinanden indbyrdes, at vi gjorde vore Anstrengelser.

Resultatet var, at vi to havde moret os, især i det Øieblik, da vi havde gjenkjendt hinanden; men de Andre — hvad de?

Af de Theaterforestillinger, der i disse Aar blev givne paa Studentercarnevalerne, maa jeg nærmere omtale nogle enkelte.

Først maa jeg da nævne «Kong Rosmer», eller som dets fulde Titel lød:

Kong Rosmer.

Romantisk nationalt Carnevals-Drama, med Sang, Dands og Mord.

Det findes trykt i et Nummer af Studenterforeningens «Vrøvleblade» og er endnu, trods de 40 Aar, der ere gaaede siden dets første Opførelse, saa morsomt, at man kan have Fornøjelse af at læse det uden nogensomhelst Commentar. Men, naar jeg nu her søger at opfriske Minderne om den Tids Begivenheder, vil det dog maaske bidrage til, at en og anden yngre Læser vil læse det med større Fornøjelse eller idetmindste med bedre Forstaaelse.

Det maa da først erindres, at i disse Aar forsamledes Rigsraadet, den fælles Repræsentation for Kongeriget og Hertugdømmerne, hvert Aar i Kjøbenhavn, og at det i denne Forsamling var tilladt at tale Dansk eller Tydsk efter Enhvers Nationalitet. Alle officielle Actstykker forelagdes Rigsraadet baade paa Dansk og paa Tydsk; naar Formanden — det var dengang *I. N. Madvig* — henvendte sig til Raadet, skete dette altid først paa Dansk og derefter paa Tydsk. At dette havde sin komiske Side, kan man jo nok forstaa.

Hvilken Virkning maatte det da ikke gjøre, naar Kong Rosmer, der spillede aldeles uforligneligt

af Mantzius, i Begyndelsen af anden Act af Stykket kalder sine Kjæmper sammen og siger:

«I bolde Kjæmper, slutter Jer i Ring,
nu vil vi holde Thing!»

og derpaa strax oversætter det paa Tydsk og siger:

«Herein!
Nun soll das Thing gehalten sein!»

Der er maaske neppe nogen, der bedre end jeg mindes, hvilken Larm og Jubel der blev i hele dette Carnevalpublicum ved disse Repliker. Jeg sad nemlig som Souffleur inde i mit Hul og havde rig Anledning til at iagttage, hvorledes der skete en fuldstændig Standsning, som jeg benyttede til at brøle de følgende Repliker op til Mantzius, der, som sædvanlig, ikke var meget sikker i sin Rolle; men Larmen var saa stærk, at han knap kunde høre mig.

Nu fortsætter Thinget Forhandlingerne, idet Kjæmperne raabe: «Videre! Weiter! Videre!», og tilsidst raaber en germanisk Kjæmpe:

«Ich protestiere! S'ist eine Prägravation! Ich protestiere!»

Denne Replik gjorde stormende Virkning, da netop kort iforveien et af de tydske Medlemmer af Rigsraadet — jeg troer, at det var Thomsen-Oldensworth — med de selvsamme Ord havde afbrudt Madvig, da han som Formand var i Begreb med at give Raadet en Meddelelse.

At det var Mantzius, der ved sit udmærkede Spil for en væsentlig Del bidrog til den store Lykke, denne Forestilling gjorde, er der naturligvis ingen Tvivl om; men det var nu ogsaa noget, der laa rigtig for ham, saaledes at gennemføre en Parodi paa den rette Maade.

Hentydningerne til Rigsraadet og de herhen hørende Forhold var ikke det Eneste, der den Aften gjorde Lykke.

Kort Tid iforveien havde *F. L. Høedt* udgivet sin Bog «Om det Skjønne». Heri havde han med stor Vidtløftighed gennemgaaet den berømte Replik i Shakespeares «Richard den Tredie»:

«En Hest! En Hest! Mit Kongerige for en Hest!»

Repliken var i Høedts Bog behandlet i en lang Note; men det var vel egentlig denne Note, der ved Bogens Fremkomst vakte mest Omtale, idetmindste langt mere end selve Bogen.

I Stykket kommer nu Kong Rosmer grublende ind og siger:

«En Snaps! En Snaps! Mit Kongerige for en Snaps!»

Mantzius sagde Repliken uhyre morsomt, men noget af det, han gjorde bedst i hele Stykket, var den kort efter følgende Replik, da man har tilbudt ham den Snaps, han forlanger. Han siger da med fuld tragisk Alvor og Pathos:

«Hvad bryder jeg mig om en lumpen Snaps?»

Men i det samme betænker han sig, og med et lille Skuldertræk, et smørret Smil om Munden og en kjælen Sentimentalitet ved Tanken om Snapsen, tilføier han:

«Dog giv kuni hid!»

En saadan Overgang kunde Mantzius gjøre til Fuldkommenhed.

Et andet Sted, hvor Mantzius's Spil gjorde en glimrende Virkning, var henimod Stykkets Slutning, hvor Kongen, efter at have gjenkjendt sin Søn og udraabt:

«Og skaldet er han, som da han blev født!»

griber Sønnen om Hovedet, saaledes at han kun kan se den skaldede Isse, betragter denne, kaster et Blik ud mod Publicum, og derpaa, idet han atter seer paa det Skaldede, udbryder:

«O! Min Regisses Træk!»

med en af Taarer næsten kvalt Stemme.

Endnu skal jeg nævne et Par Steder i «Kong Rosmer», der ikke let kunne forstaaes uden en lille Forklaring:

Naar der tales om al den Pragt, der skal udfoldes ved Festen i Kongens Palads, at der skal bygges et Telt helt ud paa Fortovet, at Tæpperne skulle ligge langt ud paa Gaden, at der er gaaet over 1000 Alen Klæde med o. s. v., saa sigter alt dette til en stor Maskerade, der netop dengang var bleven afholdt hos Baronesse *Zeuthen* i Bredgade, og

som, hvad der i de Dage endnu ikke var almindeligt, var bleven omtalt i alle Byens Blade.

Naar der jevnlige tales om «Fuur»:

«Han skal ha'e Fuur! Er soll Fuur haben!»

saa sigtes herved til et To-Acts Drama af Brosbøll, «Kongen paa Fuurland», som dengang lige havde gaaet paa det kongelige Theater og kun gjort ringe Lykke. Det blev henlagt efter et Par Opførelser. Og naar det endelig i Slutningen af Stykket, hvor Forvirringen med Hensyn til Landenes Fordeling er stegen til det Høieste, og Kongen mener, at

«alt dog samles skal hos een Person!»

og endelig efter nogen Grublen siger:

«det kan jo ske ved gjensidig Adoption!»

saa sigtes derved til en Piece af Baron *Blixen-Finecke* om den «practiske Scandinavisme», som gik ud paa, at Kong Frederik den Syvende skulde adoptere Kong Carl den Femtende af Sverrig og denne igjen Kong Frederik den Syvende, saaledes at den Længstlevende kunde arve alle tre nordiske Riger efter sin Adoptivfader.

Foruden Stykkets Lune og Mantzius's glimrende Spil var der dog endnu eet, som bidrog væsentlig til den enorme Succes; det var Christian Hansens udmærkede Musik.

Den Humor, der er udfoldet i Compositionen til Choret:

«Ullen, dullen, dof!

Fingel fangel fof! o s. v.»

staar fuldstændig paa Høide med Christian Richardts Lune i selve Stykket. Men som Componist af humoristisk Musik og musikalske Løier staar «Kammermusikken» vel ogsaa næsten uovertruffen.

Nogen Tid efter det her omtalte Carneval blev Kong Rosmer paa en Sangforenings-Aftenunderholdning gjentaget, sammen med den et Par Aar iforveien paa et Carneval opførte italienske Opera «Leonora di Massacarara», hvortil ogsaa Hansen havde komponeret Musik, og som var bleven udført af de berømte italienske Sangere og Sangerinder: *Adolpho Rosafonte* (Adolph Rosenkilde), *Theodoro Amorini* (Theodor Liebe), *Carlotta Falco-Oromonti* (Carl Høegh-Guldberg) og *Odoardo Cinchi* (Otto Zinck), og hvori Rollerne senere ere blevne udførte af *à Porta* (van Deurs) og *Nemorino* (Lund).

En anden Carnevalsforestilling, som gjorde stor Lykke, og hvori jeg deltog, var Balletten «Heinrich von Schwerin»; den blev opført i Marts 1859, og dens fulde Titel var:

Heinrich von Schwerin.

Sittlich-germanisch-historisches Ballet in drei Aufzügen.

Den var komponeret af Otto Zinck, og Programmet var skrevet paa Tydsk, det vil sige paa et lavet dansk-tydsk Sprog, som var meget morsomt.

Hovedpersonerne i Stykket var Heinrich von Schwerin, der blev spillet af Mantzius, og Kong Valdemar, «der Sieger», som jeg spillede. De tyske Kjæmper, af hvilke de tre mest fremtrædende bare Navnene Detleff von Meinungen, Walther von Deinungen og Radolph von Seinungen, blev spillede af de høieste af Foreningens Medlemmer, man havde kunnet opdrive. De Danske derimod blev spillede af Børn, hvortil «Kammermusikken» beredvillig havde leveret et meget stort Contingent af sin egen Mangfoldighed. Mantzius var saaledes den mindste af Tydskerne, jeg derimod den høieste af de Danske. Grevinden af Schwerin blev spillet af min Broder Charles.

Saa forekom der ogsaa i Balletten «eine Goldamme», der unægtelig i sin Dragt som Hedebo-pige tog sig helt komisk ud mellem alle de middelalderlig klædte Riddere og Damer. Ammen blev spillet af *Mazar de la Garde*, og det er unægtelig den største og kraftigste af den Slags, jeg nogensinde har seet. I sidste Act bliver «der Säugling», der ligger i sin Vugge, pludselig «gesinnungstüchtig», springer op af Vuggen og dandser en *pas de deux* med sin Amme. I anden Act, der foregaar paa Lyø, har «der Barbarenkönig», som han i Programmet kaldes, faaet «Zimmerleute» af den foregaaende Dags Svir og har derfor lagt sig til at sove; nu træder Graf Heinrich ind, seer den sovende Konge, og, idet han siger: «Hier hilft kein Maul-

spitzen! Es muss gepfiffen werden!» tager han en Fløite frem, støder i den, og nu kommer en germanisk Kjæmpe og tager den lille, sovende Konge paa sine mægtige Arme og bærer ham i Procession ud af Scenen.

Endnu en Carnevalsforestilling maa jeg her omtale. Det var Fremstillingen af en Mester-Jakel-Comedie, spillet af levende Mennesker istedentor af Dukker.

Skjøndt «Mester Jakel» vel dengang var mere kjendt, end han er det nutildags, veed dog vel de Fleste, at Dukkernes Bevægelse gaar for sig saaledes, at en Haand stikkes ind i Dukken paa den Maade, at Pegefingern sættes i Hovedet, medens Langfingern og Tommelfingern stikkes i hver sin Arm. Naar man nu med Fingrene søger at eftergjøre de menneskelige Bevægelser, fremkommer det komiske og burleske Skue, som gjør Mester Jakel saa morsom. Naar han saaledes kommer op med den store Krukke og sætter den paa Bordet, idet han siger: «Hoho! værsgo'! her er Krukærter med Lavendelsauce; men Pengene paa Bordet først!» saa kan han jo ikke bære Krukken med Hænderne, men maa tage paa den med begge Armene, ligesom han, naar han skal dunke i Bordet, for at vise, hvor Pengene skal lægges, ikke kan udføre det med Haanden, men maa gjøre det med hele Armen og undertiden, for at udtrykke sig endnu tydeligere, tillige med Panden.

Ligesom Dukken i den rigtige Mester-Jakel-Comedie skal eftergjøre et levende Menneskes Bevægelser, saaledes skulde vi levende Mennesker nu igjen eftergjøre Dukkernes.

Saa forekommer der endnu som oftest i Mester-Jakel-Comedierne en Dame, der bliver fremstillet af en ganske almindelig Dukke.

I det Stykke, vi spillede, var der nu tre Personer, nemlig en Dame, der blev spillet af *Hans Holm*, og to Herrer, der blev spillede af van Deurs og mig.

Holm havde ikke andet at gjøre end, hvergang en af hans Repliker blev sagt, da at dandse frem og tilbage, stiv som en Dukke; men det gjorde han meget morsomt.

Van Deurs og jeg havde paa Hovedet faaet anbragt et Par store Masker, paa hvilke der i Panden var bleven indsat nogle Træklodser, der gav en vældig Lyd, hvergang vi dunkede Panderne sammen, saaledes som de virkelige Mester-Jakel-Figurer gjøre det, hvergang de er oppe at slaaes.

Noget, van Deurs særlig gjorde morsomt, var, at han kunde hænge sig ud over Rampen paa en saadan Maade, at det saae ud, som om det var en Dukke, af hvilken Haanden, som skulde bevæge den, var trukken ud.

Stykkets Repliker blev læst op af tre Andre, af hvilke jeg kun husker, at Mantzius var den Ene.

Hvad der vel ikke var nogen ubetinget Roes for selve Ideen i denne Forestilling, men desto mere for os, der udførte den, var, at adskillige Tilskuere i Baggrunden af Salen aldeles ikke havde opfattet, at det var virkelige Mennesker, der udførte Rollerne.

XIII.

Havde vi end megen Fornøielse af saadanne Aftener, der krævede mange og lange Forberedelser, og er det end ganske naturligt, at det er disse, der have fæstet sig i Hukommelsen, saa er det dog ogsaa vist, at vi i Foreningen havde mangen Aften, hvor livlig Tale og munter Spøg vexlede med anden Underholdning, naar Guldberg sang ved Klaveret, eller den gamle Kvartet gav et Nummer tilbedste i Musikstuen.

Engang havde vi fundet paa at øve os i den Kunst at «slaa paa Snuden» paa den Maade, som det foregaar i den Casortiske Pantomime. Det var van Deurs, der førte an. Vi stillede os op i en lang Række med en Arms Mellemlum. Nu klapper den Første et haardt Slag i Hænderne og slynger idetsamme sin ene Haand ud mod Sidemanden, der strax klapper i sine Hænder og lader Slaget gaa videre. Herved frembragtes nu en Virkning, som om hver Mand gav sin Sidemand et høit klaskende Ørefigen; og naar nu dertil hver Mand holdt Haanden

op for den Kind, paa hvilken han havde faaet Slaget, frembragtes der en høist komisk Virkning. Vi var en halv Snes Stykker, der opnaaede en meget stor Færdighed i denne Sport, og den morede baade os selv og Andre i den Grad, at jeg husker, at, da vi en Aften skulde til at gaa hjem, sagde et ældre, adstadigt Medlem af Foreningen: «Aa, maa vi ikke faae engang paa Snuden, inden vi gaar?»

En Aften — det var enten efter en Prøve paa en Forestilling eller efter et Møde i Anledning af et eller andet Arrangement — var en Del Medlemmer af den sædvanlige Kreds samlede i Foreningen. Da vi var færdige med vore Forretninger, blev det foreslaaet, at vi skulde have en Bolle Punch. Vi fik da Bollen paa Bordet, og da der netop i de Dage havde været afholdt et større Gilde her i Byen, som havde havt en temmelig banal Charakter, foreslog een, at vi skulde give vort Gilde Charakteren af et saadant officielt Festmaaltid. Mantzius udbad sig at maatte være Dirigent. Da vi var komne til Sæde, reiste han sig derfor med megen Værdighed og sagde med høistemt Pathos omtrent følgende Ord:

«Mine Herrer! Det har altid været Skik i vort Fædreland, at, hvor danske Mænd samledes til festligt Lag, tømte man det første Glas til Ære for den Mand, der, skjøndt han er saa høit hævet over os Alle, dog færdes iblandt os til enhver Tid, baade om Dagen og om Aftenen, som om han var en af

vore Lige. Jeg vil derfor bede Dem om med mig at tømme dette første Glas for . . . Prinds Ferdinand!»

Men det morsomste ved det Hele var, at ikke en Eneste af os lo ad denne Spøg, men vi reiste os Alle i dyb Alvor, og paa Raabet: «Han leve!» fra en af de Tilstedeværende raabte vi alle et dundrende Hurra. Derefter fortsattes Gildet med den ene paradiske Festtale efter den anden.

Ved Juletid føler man sig jo altid mere oplagt end hele den øvrige Del af Aaret til at gjøre lidt Løier. Saaledes gik det da ogsaa i Foreningen. Det var især lille Juleaften og Nytaarsaften. Selve Juleaften var der selvfølgelig ikke mange Besøg i Foreningen. Jeg husker, at jeg en Juleaften, efter at have tilbragt behagelige Timer i min Familie, fik den Idee, at jeg vilde se, hvorledes der saae ud en saadan Aften deroppe. Jeg gik altsaa derop. Men hvor saae der sørgeligt ud! Ikke en Lyd hørtes, ikke et Menneske rørte sig. Kun nogle ganske enkelte, hjemløse Stakler sad i Krogene og læste uden at tale eller se til hverandre. Jeg havde neppe faaet Næsen indenfor i Localet, før jeg skyndsomt forlod det igjen.

Men en lille Juleaften et af mine første Studenteraar sad vi en lille Kreds deroppe og passiarede og vare glade og muntre, da en af de Tilstedeværende foreslog, at vi skulde lege Julelege. Det blev strax antaget med Bifald og ligesaa hurtigt

sat i Værk. Det varede ikke længe, inden de Omkringsiddende reiste sig fra deres Pladser for at se, hvad dette skulde blive til, og, inden de vidste et Ord af det, vare de Alle dragne med ind i Legen; og vi morede os saa godt den Aften med at lege Ordsprogsleg til langt ud paa Natten, at vi besluttede, at Forsøget skulde gjentages ad Aare.

Det følgende Aar mødtes vi igjen, men det havde rygtet sig, at der skulde ske Noget, og der var derfor flere i Localet, end der havde været det foregaaende Aar. Vi vidste ikke rigtig, om vi skulde tage fat paa noget, eller hellere lade det gaa hen, da vi pludselig fandt paa Raad. Vi fik Plesner, der altid var villig til at være med ved en Spøg, til at gaa med et Par Stykker af os ind i Spisestuen. Her tog vi den lange Dug af Værtens Spisebord, jeg krøb op paa Plesners Skuldre, Dugen blev svøbt om os, vi fik et Par Pinde, hvorpaa vi fastgjorde et Par Lysestumper, som Værten overlod os, dem tog jeg i Munden, sværtede mig med en brændt Prop i Ansigtet, og nu havde vi den prægtigste Julebuk, man kunde tænke sig, og det endda af en aldeles umaneerlig Længde. Taus og majestætisk begav Julebukken sig ind fra Spisestuen gennem hele Localet, medens Plesner alt imellem gav nogle høist besynderlige Grynt fra sig, Alle foer op, men det varede ikke længe, før de vare revne med af Spøgen, og vi tilbragte en overgIVEN og munter Aften.

Nytaarsaften sad vi ogsaa undertiden og passiarede

og endte da med at drikke det nye Aars Skaal, naar Klokken slog tolv.

Saaledes sad vi da ogsaa deroppe den sidste Aften i Aaret 1859. Vi havde drukket det nye Aars Skaal og skulde nu til at gaa.

Da vi kom ud i Forværelset for at tage vort Overtøi paa, sagde een:

«Jeg synes, at der burde gjøres noget i Anledning af, at det er Nytaarsaften.»

«Hvad skulde det være?» spurgte en Anden. Nu foreslog een, at vi skulde slaa en Potte paa Døren hos En eller Anden, og dette Forslag vandt strax stort Bifald. Hos Værten fik vi overladt en umaneerlig stor Jydepotte, hvori der var slaaet en Revne; to af os fik Potten imellem os, Vilhelm Vallø fandt en trekantet Hat af meget store Dimensioner, der havde været brugt ved en eller anden Forestilling; den tog han paa Hovedet, og idet han gik i Spidsen, satte Processionen sig i Bevægelse ud paa Trappen. Her blev der gjort Holdt for at holde Raad om, paa hvis Dør vi skulde slaa Potten.

Det var i Ministeriet Rottwitzs Dage; Borgen beklædte Pladsen som Cultusminister. Det blev nu foreslaaet, at Potten skulde slaaes paa hans Dør i Betragtning af, at han maatte ansees som den akademiske Ungdoms nærmeste Foresatte.

Planen blev sat i Udførelse, vi begav os ned ad Gaden, hen i Fiolstræde, hvor Borgen boede, kastede Potten paa hans Port, og, tilfredse med det

Brag, den havde frembragt, forlod vi Stedet for at begive os hver til sit.

Sammen med et Par Kammerater slentrede jeg nu ganske rolig ned ad Gaden for at gaa hjem og lægge mig, uden at have nogen Anelse om, at Natens Begivenheder ikke vare endte med den Bedrift, vi havde øvet i Fiolstræde; men efterhaanden som vi nærmede os Byens Centrum og mere befærdede Dele, mærkede vi, at der var et, selv for en Nytaarsnat, ualmindeligt Røre. Da vi naede op til Strøget, saae vi Folk samlede i Klynger og i større og mindre Hobe drage til forskjellige Sider. Vi spurgte os for, for at faae at vide, hvad det var, der egentlig var paa Færde, og fik nu af de forskjellige Svar Rede paa, at det var den i de Dage stærkt gjærende Ophidselse mod Grevinde Danner, der var bleven fremkaldt og næret ved adskillige Blades Artikler om «den plebejiske Aands onde Instincter», der havde foranlediget denne Urolighed, der aabenbart tog mere og mere til. Vi erfarede tillige af en skikkelig og fornuftig Mand, at der var draget en Hob forbi, som blev anført af en Mand med en stor trekantet Hat paa Hovedet. «Det var nok en Etatsraad, som vilde føre dem an op paa Slottet!» Vi var jo strax paa det Rene med, at Manden med den trekantede Hat, dersom det ikke var et Foster af Fortællerens Phantasi, ikke kunde være nogen anden end vor Ven Vilhelm Vallø; thi hvem skulde vel ellers færdes paa Gaden en Nytaarsnat med en saadan Hovedbedækning?

Nogen rigtig Besked om, hvorvidt der var et egentligt Hovedtog, og om, hvor det i saa Fald var draget henad, kunde man ikke faae. Jeg gik da ad Christiansborg Slot til, og her saae jeg, fra Frederiksholms Canal, hvorledes Lieutenant Herskind med den gamle Garde drev Mængden tilbage over Marmorbroen med en dragen Sabel i Haanden som Napoleon paa Pont d'Arcole. Det var imidlertid kun en ringe Sværm, der blev dreven tilbage her. Langt større havde Sværmen været andre Steder i Byen hin berømmelige Nat, der, som bekjendt, endte med «Bastillens Fald», medens Optøjerne de følgende Aftener tiltog i Styrke. «Bastillen», hvorom her er Tale, var et lille Nødtørftshus, som stod paa Høibroplads, og som havde et vist taarnagtigt Udseende, da det var grundmuret og endte i en Slags Spids, hvorpaa der sad en Tranlygte. Trængselen og Trykket paa denne skrøbelige Bygning havde et Øieblik i Løbet af Natten været saa stærk, at den ikke havde kunnet staa imod, men var falden, og det var jo derfor ganske naturligt, at den fra den Tid fik Navnet «Bastillen».

Hvorledes der den følgende Dag kom Opfordring fra Politiet til skikkelige Borgere om at holde sig inde efter Klokken 10 og ikke lade deres Læredrenge gaa ud efter denne Tid, er noksom bekjendt; men, at vi unge Mennesker ikke kunde dy os for at liste lidt ud om Aftenen for at se, hvad der foregik, er jo naturligt.

Paa disse vore Smaaudflugter de følgende Aftener

blev vi nu Vidne til, hvorledes Revolutionens Hydra bredte sig mere og mere over Byen; vi saae, hvorledes Husarerne, der i al Hemmelighed havde været opstillede i Gaarden ved Charlottenborg, beredte til hvert Øieblik at sidde op, gjorde deres Choc fra Kongens Nytorv gjennem Østergade og ryddede den for det oprørske Folk; og vi saae, hvorledes denne «lille danske» Revolution, der jo ganske vist ikke blev saa betydelig som den «store franske», efterhaanden døde hen.

Men hvad var der imidlertid bleven af den trekantede Hat? Den blev ganske rigtig d. 1. Januar om Morgenen i en frygtelig, af den raa Pøbel mishandlet Tilstand funden i en Kjælderhals i Bredgade, hvorfra den som Trophæ blev bragt paa Politikamret.

Det var gaaet, som vi nok havde anet det. Vallø var uden at tænke paa, at han bar en saa afstikkende Prydelse paa sit Hoved, kommen ind i en lille Flok; her havde man strax kaaret ham til Fører og kaldt ham «Etatsraad», og, hvor han gik hen, var Flokken stadig bleven større og havde fulgt ham, indtil han endelig et Sted ude i Bredgade havde seet sit Snit og havde ladet den trekantede Hat falde og barhovedet var sluppen hjem.

XIV.

I Forsommeren 1856 var der scandinavisk Studentermøde i Upsala. Det var i mit Rusaar. Af forskellige Grunde, blandt andet den, at jeg skulde op til Philosophicum, kom jeg ikke med. Jeg mindes endnu, hvor haardt det var for mig at se saa mange af mine Venner og Kammerater tage afsted til denne Tur, hvorfra de da ogsaa kom tilbage med mange prægtige og uforglemmelige Minder.

Ganske uberørte af Mødet blev vi dog ikke her i Kjøbenhavn. Fra Upsala kom der Telegram fra de danske Ledere af Toget til Studenterforeningens Seniorat, at de havde indbudt de norske Deltagere til at tilbringe et Par Dage i Kjøbenhavn paa Hjemreisen.

Der var kun et Par Seniorer tilbage her i Byen, og jeg husker tydelig, hvor bestyrtede og raadville de vare ved denne Efterretning. Hvad skulde de stille op med alle disse Gjæster, som kom fra disse storartede Dage i Stockholm og Upsala? hvorledes skulde de faae dem indkvarterede? og fremfor alt, hvorledes skulde de faae det Hele

arrangeret paa et Par Dage? Thi længere Tid havde de ikke.

Det rygtedes naturligvis snart i Studenterverdenen, hvad der var i Gjærde, og der blev strax sammenkaldt et Møde. Om det var en Generalforsamling i Foreningen eller et almindeligt Studentermøde for alle Studenter, mindes jeg ikke. Paa denne Forsamling blev det foreslaaet at supplere Senioratet med en Comitee, der kunde staa de raadvilde Seniorer bi; og, saa vidt jeg husker, paa Forslag af I. Levin blev det vedtaget at vælge nogle ganske unge med ind i denne Comitee. Jeg var tilstede i Forsamlingen og havde bevæget min Fader til ogsaa at gaa derhen, da der var bleven yttret Ønske om ogsaa at formaa nogle ældre akademiske Borgere til at komme. Det var vel egentlig dette sidste, der var Grunden til, at jeg blev valgt ind i Comiteen. Jeg mindes tydelig, hvor jeg sled i de nærmest følgende Dage og bidrog mit til, at Opholdet blev saa vellykket, som det i Virkeligheden blev; men jeg mindes ogsaa, at jeg dog under selve Festlighederne havde en Følelse af, at vi, der ikke havde været med i Upsala, ikke rigtig hørte med, og at vi paa en Maade vare tilovers. Imidlertid gjorde jeg i disse Dage mine første scandinaviske Bekjendtskaber med nogle norske Studenter og med nogle Lundensere, der ogsaa vare fulgte med.

Allerede samme Aar om Efteraaret var der atter en Leilighed til at samles med scandinaviske Brødre. Denne Gang var det med Lundenserne, vi havde en

Sammenkomst, idet det i Sommerens Løb blev aftalt, at der skulde holdes en Fællesconcert af den danske og den lundensiske Studentersangforening her i Kjøbenhavn om Efteraaret.

Det var glade Dage, og jeg gjorde mange Bekjendtskaber med svenske Studenter, hvoraf adskillige bevarede sig gennem mange Aar. Jeg skal blandt dem kun nævne *Weibull*, der, da han som Universitetslærer vedblev at have sit Ophold i Lund, har vedligeholdt sin Interesse for Sammenkomsterne mellem Lund og Kjøbenhavn lige til de sidste Dage. Ti Aar senere traf jeg ham i Paris, og vi havde da lange Samtaler om, hvorledes alt havde forandret sig med Hensyn til Scandinavismen i de forløbne Aar.

Men jeg gjorde ogsaa i disse Lundenserdage Bekjendtskab med en Nørdmand.

Hver Dag i den forløbne Eftersommer kunde man, naar man gik op gennem Strøget, se en kraftig Skikkelse spadsere op gennem Byen. Han bar sit Hoved høit, og Kvasten af den norske Studenterhue, som han altid gik med, hang flot ned paa hans ene Skulder. Det faldt saa meget mere i Øinene, som vi danske Studenter dengang ikke havde Huer. Han saae dertil noget udfordrende ud, og vi kjendte ham Alle under Navnet «den norske Student». Af og til kom han ogsaa i Foreningen, og jeg fik dér en Dag ganske tilfældig at vide, at han hed *Bjørnstjerne Bjørnson*. At det Navn skulde faae den Klang i hele Norden, som det allerede

ikke lang Tid efter fik, var der Ingen, der dengang havde nogen Anelse om. Jeg husker kun, at vi fandt Navnet meget aparte, og at vi i den Anledning foreslog en Student Sørensen, at han skulde søge om at faae Tilladelse til at føre Navnet «Sørenstjerne Sørensen».

Ved en Fest, som blev afholdt paa Skydebanen for de to Sangforeningers Medlemmer og Lundensernes Værter, havde man da ogsaa indbudt Bjørnstjerne Bjørnson som Repræsentant for Norge. Der blev naturligvis udbragt en Skaal for Norge, og for denne Skaal takkede han. Det var vistnok en af de første Gange, at Bjørnson talte her i Kjøbenhavn for en større Forsamling.

Det var netop i den Tid, at der i alle Blade tales om Europas Fællesoptræden i de politiske Spørgsmaal, som i det Øieblik stod paa Dagsordenen. I den Anledning brugtes stadig, ligesom i vor Tid, Udtrykket «den europæiske Concert». Naturligvis greb Otto dette Udtryk og skrev til denne Aften en Vise, hvori det hed:

Ak, for Tiden gaar det helt paatvert
 med den europæiske Concert:
 Den fransk-engliske Duet er nu
 stærkt paa Veie til at gaa itu;
 Porten rent sin Stemme mistet har,
 Rusland atter høie Toner ta'er,
 og fra Østerrig og Preussen vi
 høre maa den gamle Melodi.

og lidt længere nede:

Medens det gaar saadan helt paatvert
med den europæiske Concert,
gav i Aften vi Beviser paa.
Scandinavernes Concert kan gaa.

Og endelig slutter han med de Ord:

Dog vi prise vor Concert, hvori
Prøve saaes paa Nordens Harmoni,
vi har slaaet den rette Tone an;
Derfor synge hver, som synge kan!

I de nærmest følgende Aar, de Aar, der ligge mellem Studentermødet i Upsala og Mødet i Kjøbenhavn, var der et livligt Samkvem mellem Lund og Kjøbenhavn. Der kom mange Lundensere her til Byen, og det var ikke sjældent, at vi Danske besøgte Lund for nogle Dage.

Naar jeg nu tænker tilbage paa disse Aar, mindes jeg saa tydeligt, hvorledes jeg var besjælet af forskjellige Stemninger. Først husker jeg en Tid, hvor jeg bogstavelig ikke kunde se en svensk Studentehue paa Gaden, uden at jeg strax mente, at der absolut maatte gjøres noget. Og dette Noget bestod da i, at man fik fat paa et Par Kammerater, bemægtigede sig Svenskeren og søgte at faae Leilighed til at byde ham «på en liten tillställning» enten hos à Porta, i Foreningen eller andetsteds. Men saa husker jeg ogsaa, hvorledes alt dette voxede mig over Hovedet, hvorledes der kom en og anden

svensk Student hen til mig paa Gaden, tiltalte mig med «Du» og vidste, hvad jeg hed, medens jeg kun dunkelt kunde huske hans Ansigt og aldeles ikke vidste, hvad han hed, samt naar eller hvor jeg havde drukket »Brorskål» med ham.

Saa kom Reactionen. Det var en Periode, hvor jeg var i den Grad bange for at møde en svensk Student, at, naar jeg saae en svensk Hue langt henne paa Østergade, smuttede jeg strax ned ad Christenbernikovstræde eller en anden Sidegade, indtil Passagen var fri.

Om vi Danske, saaledes som mange Mennesker bilde sig det ind, fødes med den Evne at kunne forstaa Svensk, skal jeg lade jeg være usagt, men jeg troer det ikke; saameget er imidlertid vist, at vi ikke altid ere i Besiddelse af Evnen til at gjøre os forstaaelige for Svenskerne. Allerede fra den tidligste Tid af mit Samkvem med disse opdagede jeg, at, naar jeg i et langt Foredrag havde søgt at gjøre en eller anden Ting begribelig for en Svensker, og han derpaa med den for denne Nation saa naturlige Høflighed havde svaret sit «Ja så!», saa vilde det sige det samme som, at han ikke havde forstaaet et eneste Muk af det Hele, og at man ligesaa godt kunde begynde forfra igjen. Naar man nu havde forklaret det Hele om igjen og endnu ikke fik andet Svar end dette høflige «Ja så!», saa var der ikke andet for end at forsøge en tredie Gang og derved putte saa mange svenske Ord ind i Forklaringen som muligt; og saa kunde man tilsidst ved et lang-

trukket «Ja så dèr» faae en vis Formodning om, at han nu idetmindste havde forstaaet noget af det Sagte.

Ogsaa jeg maatte da engang over og besøge alle de mange Venner «hinsidan Sundet», som jeg efterhaanden havde faaet. Det var i Foraaret 1859. Til min Udflugt valgte jeg den saakaldte «stille Uge». Jeg havde Ferie, og da der altid var meget kjedeligt her i Kjøbenhavn i den Tid, da der aldeles ingen Forlystelser maatte finde Sted, valgte jeg at tage til Sverrig, hvor man ikke kjendte nogen «stille Uge». Altsaa tog jeg da til Lund. Jeg havde saamange Penge med, at jeg mente at kunne holde ud derovre i en fire, fem Dage. Men den Gjæstfrihed, der her mødte mig, viste mig snart, at jeg aldrig fik Leilighed til at give en eneste Skilling ud, og jeg kunde gjerne være bleven ved med at leve i Sus og Dus, saalænge jeg havde villet; men heldigvis var jeg paa den femte Dag saa meget Herre over Situationen, at jeg erklærede, at nu vilde jeg hjem igjen. Naturligvis var der bleven consumeret en aldeles uendelig Mængde Punch i de Dage, denne Drik, som Svenskerne, som bekjendt, taale langt bedre end vi Danske; jeg fik da den gode Idee, da jeg dog ikke vilde komme hjem med ligesaa mange Penge, som jeg var reist ud med, at invitere alle dem, der stod mig nærmest, til at tage Afsked med mig ved et Glas Vin; dette gjorde, at de, efterat have faaet noget Portvin og et Par Glas Champagne, blev saa

«lifvade», at de fulgte mig til Banegaarden, for her at tage en sidste Afsked med mig.

Jernbanen fra Lund til Malmø var dengang, foruden en anden lille Stump høit oppe i Sverrig, det eneste Stykke, der var færdigt af det store, for hele Sverrig projecterede «Jernvägsnät». Studenterne i Lund kaldte derfor denne Jernbane slet og ret «Nätet». De sagde: Nätet kommer, Nätet går, Nätet piper o. s. v. Da jeg nu lige skulde til at kjøre, fik Vennerne pludselig den Idee, at de vilde følge mig til Malmø, uden at dog nogen af dem tænkte paa, at de ingen Billetter havde. Altsaa i det yderste Øieblik sprang de Alle op i «Nätet» til mig og maatte ogsaa Allesammen pænt betale Mulct i Malmø, fordi de vare gaaede ind i Waggonen uden Billet.

Under dette Ophold i Lund fik jeg rigtig Leilighed til at iagttage den store Forskjel, der er paa Studenterlivet i en By, der udelukkende er Universitetsby, og en By, der ikke er det. Studenterne i Lund spillede fuldstændig Herrer i Byen. Det var, som om alle de andre Borgere vare dem underordnede. Jeg mindes et lille Træk, som er betegnende. En Flok Studenter stod i Begreb med at gaa over Gaden, da idetsamme en Bondevogn kom kjørende. Istedendfor nu at vente, til Vognen var kjørt forbi, gjorde Studenterne blot Tegn til Bonden, at han skulde holde, medens de gik over, og Bonden blev virkelig holdende ganske roligt uden at give et Kny fra sig, indtil Studenterne vare gaaede over Gaden.

I Forbindelse med dette Supremati over de andre Indbyggere i Byen stod det vistnok ogsaa, at Studenterne havde en aldeles uindskrænket Credit hos Byens Borgere.

Jeg fik en Følelse af, at der var adskillige Studenter, der levede af en Gjæld, som de stiftede uden anden Udsigt til at betale den end Muligheden af engang i Tiden at faae et godt Embede.

Dels gennem mine Bekjendte i Lund og dels ad anden Vei kom jeg i Berøring med Landskrona, som jeg i disse Aar besøgte adskillige Gange, enten paa Dampskib eller i Seilbaad.

I 1858 tog jeg saaledes med nogle danske Venner derover for derfra den næste Dag at tage til det store «Folksmöte», der afholdtes i Ramlösa. Det var ved denne Leilighed, at Professor *George Stephens*, der var en ivrig Scandinav og helst vilde drage England med ind under Scandinavismen, lod omdele en engelsk Sang, hvori det hedder:

Angul, that Old Western Wiking,
 He too rests on shining throne
 Rolf's like, is his speech half Latin,
 But Thor's Hammer is his own.
 Many a hilsing, many a græting
 To his gallant kin he brings.

.

Fra disse mine Besøg «hinsidan Sundet» mindes jeg endnu mange svenske Venner med Velvillie, og naar jeg tænker tilbage paa denne Tid, staar endnu et

og andet lille Træk saa levende for min Erindring, som om det var hændet for ganske kort Tid siden.

Blandt mine Venner i Landskrona var nogle unge Officerer ved det ridende Artilleriregiment, som laa i Garnison i denne By. Ved en «tillställning» i Planteringen lige udenfor Byen blev jeg presenteret for en Lieutenant, som jeg ikke tidligere havde været sammen med. Den Svensker, der presenterede mig for ham, talte maaske ikke tydeligt; nok er det, jeg opfattede ikke Navnet. Noget senere spurgte jeg derfor min Bekjendt, hvad den Herre, han havde presenteret mig for, hed.

Han svarede: «Han heter Inn de Betou».

Jeg kjendte dengang ikke dette forresten i Sverrig vel kjendte Navn og troede, at han sagde: «Han heter inte Betou».

Derfor svarede jeg ganske roligt: «Nei, men hvad hedder han?»

Atter fik jeg imidlertid det for mig saa lidet oplysende Svar: «Han heter Inn de Betou». Jeg blev ved mit, at jeg derfor ikke kunde vide, hvad han hed, og Svenskeren vedblev efter min Mening at fortælle mig, hvad han «inte» hed, indtil det endelig endtes med et befriende «Ja saa dèr» og en hjertelig Latter fra begge Sider.

En Eftermiddag sad jeg i Landskrona sammen med nogle Venner, selvfølgelig ved et Glas Punch; jeg var jo i Sverrig. Det var i en Stueetage, næsten nede ved Jorden, og Vinduet, ved hvilket vi sad, vendte ud mod Gaden. Der kom en Herre

forbi; han hilste, der blev vinket ad ham, han fik et Glas rakt ud ad Vinduet, drak med os og gik derefter videre. Da han var gaaet, spurgte jeg, hvem det var, og fik til Svar, at det var Grev *Lewenhaupt*. Med den for os Danske vistnok særegne, men stærkt indgroede Vane spurgte jeg nu, hvad han var. Jeg havde tænkt mig, at han maaske havde en eller anden høi Embedsstilling, men fik det for en Svensker meget karakteristiske Svar: «Han är riddare utaf hederslegionen.»

Senere lærte jeg Manden at kjende og fandt i ham en meget elskværdig Mand, der eiede en Fabrik i Landskrona. Men Grunden, hvorfor jeg saa godt husker den Titel, under hvilken jeg først havde hørt ham nævne, var, at det forholdt sig paa en ret interessant Maade med det Æreslegionskors, som han bar.

Han havde i sin Tid levet længe i London, hvor han kom i de fornemste Kredse, og hvor han da ogsaa havde gjort Bekjendtskab med den daværende Prinds Louis Napoleon Bonaparte, der dengang levede som Landflygtig i London. Som bekjendt forsøgte Prindsen, den senere Napoleon III, flere Gange at gjøre Landgang i Frankrig. Ved en af disse Leiligheder trængte han til et Pas, og Grev Lewenhaupt laante ham da sit. Da Prindsen senere kom paa Frankrigs Throne, mindedes han sin gamle Ven, der dengang havde gjort ham en Tjeneste, og sendte ham Æreslegionens Ridderkors.

Paa en Dampbaad fra Malmø eller Landskrona traf jeg paa en af mine Farter en Dansk, der jevn-

lig gjorde Turen over Sundet i Forretninger. Han fortalte følgende ret morsomme lille Træk, der var hændet ham kort iforveien:

Ombord paa Damperen var en svensk Herre, der var ivrig beskjæftiget med at indpakke og ordne en hel Mængde Sager, som han havde kjøbt i Kjøbenhavn. En tilstedeværende Dansk, til hvem han viste alle sine Rariteter, tillod sig nu at spørge Svenskeren, om han da ikke havde nogen Anelse om, at Størstedelen af disse Sager var Contrebande i Sverrig. Svenskeren blev imidlertid aldeles ikke forbløffet ved dette Spørgsmaal, men svarede ganske roligt:

«Bevar's, jag är tullaren sjelf!»

Saa kom da endelig i 1862 de Dage, der skulde sætte Kronen paa alle disse Aars scandinaviske Begeistring. Det var det nordiske Studentermøde her i Kjøbenhavn. Og det blev da ogsaa Dage, som vel neppe nogensinde glemmes af Nogen af dem, der deltog i Festlighederne.

Disse Dage var vel egentlig Culminationspunktet af al den scandinaviske Begeistring; men det maa ogsaa siges, at Stemningen under hele Mødet var saa glimrende, at den Intet lod tilbage at ønske. Uagtet Antallet af Deltagere var meget stort, havde man ikke den ringeste Vanskelighed med at faae Gjæsterne indkvarterede. Adskillige formuende Familier, der boede paa Landet, satte deres Leiligheder her i Byen til Disposition for svenske og norske Gjæster, og der blev saa ansat en eller flere danske

Studenter som Viceværter og Førere for dem. Og det var ikke blot den mere formuende Del af Kjøbenhavns Befolkning, der som Værter viste deres Gjæstfrihed; nei, Ønsket om at bidrage sit til den almindelige Glæde trængte dybt ned i Befolkningen. Jeg husker, hvor forbauset jeg blev den første Dag, da en af mine Gjæster skulde barberes, ved, at Barberen ikke vilde tage mod Betaling af den svenske Gjæst. Det Tegn, man bar i Knaphullet som Medlem af Mødet, gav En gratis Adgang saa godt som overalt.

Det var, som om Peter Ravns Ord vare blevne Virkelighed, naar han synger:

«Og da jeg saa spurgte,
hvad det kosted', gjorde
han et Buk og sa'e: Hvad Herren vil »

Men Peter Ravn synger jo ogsaa i den samme Vise:

«Damerne, som saae mig,
gik og gloede paa mig,
ret som om jeg var en svensk Student.»

Det er jo ogsaa med Indtrykket fra Studentermødet i 1845, at Hostrup har skrevet disse Ord.

Hvorledes den ene Fæst afløste den anden, baade store offentlige og mindre private Fester, skal jeg ikke indlade mig paa at give nogen Beskrivelse af. Der var over alle disse Fester en mærkværdig Stemning, en Harmoni, der uden Mislyd bevægede sig fra den mest begeistrede Alvor til den gladeste ungdommelige Lystighed. Ved Fæsten i Rosenborg

Have begyndte man med at høre Taler af Koryphæer som gamle *Grundtvig* og gamle *Madvig* og endte i det muntreste Sold og den gladeste Svingom med de kjøbenhavnske Damer.

Og dog var der et, der ikke begunstigede disse Dages Fester. Det var Veiret. Vi havde egentlig talt et nederdrægtigt Veir under hele Mødet, rigtig dansk ustadigt Sommerveir.

Den Stemning, der var over Festforestillingen i det kongelige Theater, glemmes vistnok neppe af nogen af dem, der den Aften var tilstede. Begeistringens ved Fru Heibergs Indtræden paa Scenen i «Nei» var noget saa storartet, som jeg aldrig hverken før eller siden har seet noget Sidedykke til. At hele det Publicum, der den Aften fyldte Theatret, kom derhen fra en god Middag, bidrog vel sit til at løfte Stemningen, men saadanne Klapsalver, saadanne Bravoraab, ja, fuldstændige Hurraraab kunde kun udgaa fra en virkelig Begeistring, som maatte have et Udslag. Ikke alene Blomster og Krands regnede ned over den feirede Kunstnerinde, men nogle svenske og norske Studenter kastede endog deres Huer ind paa Scenen, saa at de maatte gaa barhovedede hjem.

Og dog, dersom der kan være Tale om nogen Stigen i disse Dages Begeistring, saa maa det dog maaske siges, at Stemningen culminerede paa den storartede Nordsjællandstur.

Det var jo kun et forholdsvis ringe Antal af de danske Deltagere i Mødet, der kunde komme

med paa denne Udflugt. Det var jo allerede mærk-
værdigt, at en lille By som Frederiksborg saae sig
i Stand til, om end kun for en Nat, at indlogere
henved 1000 Gjæster.

Det er ikke uberettiget, naar jeg kalder det at
være blandt de Lykkelige at have været med paa
denne Tur; og jeg var iblandt dem.

Programmet for Turen var følgende: Med Damp-
skib til Rungsted, derfra tilfods til Hørsholm, hvor
der indtoges Frokost, derfra i Vogne til Frederiks-
borg. Her var der saa Festmaaltid og Dands i
Skoven om Aftenen. Den næste Dag spadseredes,
kjørtes eller redes der til Fredensborg, hvor Kong
Frederik den Syvende gav Frokost. Derfra kjørtes
der til Helsingør, hvor man saae Kronborg, og hvor
der om Aftenen var Fest paa Marienlyst. Derpaa
om Aftenen paa Dampskibe tilbage til Kjøbenhavn.

Nægtes kan det jo ikke, at, hvad vi paa denne
Tur kunde vise vore scandinaviske Gjæster, det kunde
vi være bekjendt. Vi førte dem jo gennem vort
Lands skønneste Egne. Men de var ogsaa begeistrede.
Og saa var der jo paa en saadan Tur langt rigere
Anledning til at slutte nye Bekjendtskaber og knytte
de gamle fastere, end der kunde være det ved et
enkelt Gilde, hvor der hele Tiden skulde høres paa
Taler, spises og synges. I Virkeligheden staa da
ogsaa disse to Dage som de minderigeste paa hele
Mødet og som dem, der staa tydeligst for min Er-
indring.

Allerede paa Spadsereturen fra Rungsted til Hørs-

holm havde jeg den Fornøielse at gjøre et interessant Bekjendtskab. Det var med den norske Digter *Andreas Munch*. Han opholdt sig dengang her i Byen, og jeg kjendte ham godt af Udseende, men havde aldrig tidligere talt med ham.

Medens jeg i Nærheden af Rungsted gik med Munch og viste ham et eller andet i Eggen, som jeg kjendte godt, kom nogle andre Nordmænd til; vi blev presenterede for hinanden, og det viste sig, at en af dem var *O. Vinje*, den berømte Maalstræver, «Dødens» navnkundige Udgiver. Jeg havde hidtil kun kjendt denne Mand af Omtale og havde seet et og andet Nummer af hans Blad, uden at jeg dog, sandt at sige, havde forstaaet et Muk af det. Jeg vidste, at han var en Bondesøn fra Telemarken, og havde forestillet mig, at han maatte se ud som noget af en Vildmand og i det mindste være klædt i Kofte og med en strikket Lue paa Hovedet. Hvor forbauset blev jeg da ikke ved at se en Mand, der talte Norsk som andre Nordmænd og gik klædt som andre dannede Mennesker. Men større endnu blev min Forbauselse, da jeg den følgende Dag paa Turen fra Frederiksborg til Fredensborg atter traf Vinje. Denne Gang var det ham, som kom hen til mig og indledede Samtalen med de Ord, om jeg var en Søn af Forfatteren til «Abrahams's franske Grammatik». Vi kom derved til at tale om fremmede Sprog, og det viste sig, at Vinje ikke alene i det Ydre var et civiliseret Menneske, men tillige en Mand med en stor Kundskabsfyldde og en virkelig fin Dannelse.

Vi gik næsten hele Veien sammen lige til Fredensborg, og jeg mindes endnu med Glæde denne Samtale med en Mand, som jeg i mine Tanker havde forestillet mig som det Modsatte af, hvad han i Virkeligheden var.

Hvad jeg vilde kunne fortælle om de enkelte Fester med deres Taler og Sange, vil kunne læses langt nøiagtigere og bedre andetsteds. Kun et Par Ord om den kongelige Frokost i Fredensborg Slotshave:

I Nordmandsdalen var der serveret en Frokost med sand kongelig Pragt og Overdaadighed. Bordene bugnede af de «smagfuldeste» og paa den skjønneste Maade opstillede Retter; fine Vine blev udskjænkede i rigelig Mængde, og ved hver Couvert laa et Cigarfederal med fire Cigarer, som enhver Gjæst kunde tage med sig som en Erindring om Kongens Frokost. Men, culminerede Festerne med denne Frokost, saa culminerede Himlens Vrede over det scandinaviske Studentermøde ogsaa ved denne Leilighed. Neppe havde vi taget fat paa Nydelsen af de herlige Retter, før der brød en Skylregn løs, som jeg ikke troer at have seet Mage til her i Landet. Borde, Fade, Tallerkener, Alt svømmede i Vand, der var ikke andet at gjøre end at krybe under Bordene, og, da Exemplet først var givet, varede det ikke længe, inden hele Selskabet laa under Bordene, efter at de dog havde sikret sig, hvad de kunde af Flasker, Caraffer og Glas for ikke at ligge dernede med tørre Munde. Kun af og til vovede en enkelt modig Mand sig frem for at hente en ny Flaske.

Aldrig har jeg været saa vaad, som jeg var den Dag — undtagen da, naar jeg har været i Vandet eller i Styrtebad. Jeg havde en tynd Sommerdragt paa, og den var naturligvis strax gjennemblødt. Jeg kunde føle, hvorledes Vandet i smaa Strømme løb ned ad Ryggen paa mig og tilsidst forenede sig til en større Strøm langs Rygraden.

Denne baade indvendige og udvendige Væde i Forbindelse med Trætheden fra de foregaaende Dages Anstrengelser gjorde, at jeg i den bagende Solvarme, hvori vi kjørte fra Fredensborg til Helsingør, faldt i en dyb Søvn paa Vognen.

Min gamle lundensiske Ven, *Erik Berlin*, hvis Bekjendtskab jeg allerede havde gjort ved Lundensernes Besøg i Kjøbenhavn i 1856, og som under Studentermødet denne Gang var en af min Families Gjæster, var tilfældigvis kommen paa samme Vogn som jeg. Han dækkede mig omhyggeligt til, og, da vi kom til Helsingør, var jeg saa fuldstændig restitueret, at jeg med Fornøielse deltog i Festen paa Marienlyst og havde stor Glæde af den prægtige Hjemtur med Dampskibet, hvor jeg blandt andet mindes, at jeg gjorde Bekjendtskab med den norske Skuespiller *Johannes Bruun*, der i høi Grad bidrog til at gjøre denne Hjemtur livlig og behagelig.

Dagen efter vor Hjemkomst fra Udflugten til Nordsjælland var Studentermødets sidste Dag. Den endte med en stor Fest i Tivoli. Det var i Tivolis Glædsperiode. Dengang var det endnu ikke omgivet af Gader med høie Huse, men laa i landlig

Ro udenfor Porten. Og der var da ogsaa gjort Alt for at gjøre Festen saa storartet som muligt. Hele Haven var illumineret med couleurve Lamper i de scandinaviske Farver, og overalt vaiede de nordiske Rigers Flag. Paa Theatret var der et scandinavisk Tableau, Orchestrene spillede scandinaviske Melodier og nye Stykker, der var componerede i Dagens Anledning, og Aftenen endte med et stort Fyrværkeri, som sluttede med de to nordiske Kongers Navnetræk i Transparent og Straaleild. Saavidt jeg veed, havde Tivoli aldrig talt saa mange Gjæster indenfor sine Døre, som det gjorde det den Aften. Men det var vel ogsaa den af alle Studentermødets Fester, hvor de fremmede Gjæster og de danske Studenter kom i den nærmeste Berøring med den egentlige kjøbenhavnske Befolkning. De andre festlige Sammenkomster havde jo mere eller mindre været indskrænkede til at omfatte de fremmede Gjæster med deres Værter og de danske Studenter med den Kreds, der stod dem nærmest.

Da Programmet for den officielle Del af Festen i Tivoli var udtømt, var der endnu Ingen, der tænkte paa at gaa hjem og gaa til Ro. Nu begyndte der et storartet, improviseret Sold. Udenfor Concertsalen, udenfor Bazaren, paa Øen og ved alle de mindre Caféer og Restauranter, overalt stillede man de smaa Borde sammen og flyttede Stole og Bænke ud i det Frie; her samledes man nu i større Selskaber og Grupper ved Bordene, et Sted gav en kjøbenhavnsk Borgermand en Bolle Punch, et andet

Sted tracterede en Rigmand med Champagne; der blev sunget og holdt Taler; her kunde Enhver, der ikke i de forløbne Dage havde kunnet komme til at give sin Begeistring Afløb i en officiel Tale, faae Luft, og, naar man ikke kunde skaffe sig Ørelyd fra sin Plads, sprang man op paa Bordet og udbragte begeistrede Skaaler, svingende med Studenterhuen i den ene Haand og det fyldte Glas i den anden. Saaledes blev man ved længe efter, at Skjæret af de couleurve Lamper var hendøet, og Morgendæmringen var brudt frem i den skjønne Sommernat.

Den næste Dag reiste vore Gjæster. Fee-Eventyrets Dage var forbi, og vi sad atter oppe paa Hjørnet af Boldhusgade og Admiralgade i de gamle forrøgede Værelser og saae paa hinanden. Vi følte os som Jeppe, da han fra Herremandens Seng atter er kommen ud paa sin Mødding.

Men saa endelig, efter nogle Dages Forløb, lød det forløsende Ord fra Guldbergs Læber.

«Vi skal ha' et Slattegilde», sagde han. Han havde i sin Visdom udtænkt, at efter disse Dages Sus og Dus maatte der vel hos hver af Deltagerne være en Flaske med et eller andet Drikkeligt i, som ikke var gaaet med. Nu gik han rundt til alle dem, der stod ham nær i Studenterforeningen, og stævned dem ud til Schweitzerhuset i Frederiksberg Have en af de følgende Aftener med Paalæg om hver at medbringe mindst een Flaske af Et eller Andet, som saa kunde blandes til en Bolle af særdeles delicat Indhold.

Gildet blev holdt og lykkedes over al Maade.

Saa vidt jeg mindes, var vi en tredive Stykker, og deriblandt naturligvis alle de af Foreningens Medlemmer, der var i Stand til at gjøre et saadant Gilde lystigt og morsomt.

Jeg seer for mig, hvorledes *Mantzius*, der havde paataget sig at tilberede en Bolle, stod med en Snes Flasker i en lang Række foran sig og med Kjendermine læste deres Etiketter og mønstrede dem som en Feltherre, der overveier, hvilke Tropper han først skal føre i Ilden, og hvilke han skal holde tilbage som Reserve.

Saa husker jeg Hjemturen fra dette Slattegilde. Vi gik gennem Frederiksberg Allee, hvor der dengang hverken var høie Huse eller Sporvei, men kun laa enkelte Landsteder, hvis store Haver vendte ud mod Alleen. Her i Alleens landlige Ro kunde man omtrent gjøre sig saa lystig, man vilde. Vi øvede da ogsaa forskjellige Idrætter. Vi holdt et Væddeløb, hvori blandt Andre Otto Zinck og jeg deltog. Selv de mest adstadige af Selskabet vare overgivne. Jeg husker saaledes, at *Madvig*, ganske vist ikke den gamle Conferentsraad, men hans Søn, den nuværende Retsformand, gjorde et Forsøg paa at klattre over Gitterporten, der førte ind til Sommerlysts Have.

XV.

Naar jeg nu seer tilbage paa, hvad jeg i det Foregaaende har fortalt om Personer og Forhold, saaledes som de var i de sidste Aar af den Tid, da Studenterforeningen havde sit Locale i Boldhusgade, saa veed jeg helt vel, at der er meget, som kunde være fortalt om denne Tid, men som jeg aldeles ikke har faaet med. Dette kan nu have sin Grund i mange forskjellige Omstændigheder. Først maa jeg nævne mit eget Forhold til Foreningen. Jeg var vel en stadig og flittig Gjæst deroppe; men der har dog ogsaa været Perioder af kortere eller længere Varighed, hvor mine Besøg have været sjældnere, hvor jeg var bortreist eller i Besøg paa Landet eller af andre Grunde holdtes borte fra Foreningen; men hvor meget jeg end kom der, saa hørte jeg dog ikke, som saa mange Andre, til dem, der saa at sige levede i Foreningen. Jeg mindes saaledes ikke, at jeg nogensinde har spist til Middag i det gamle Locale, hvad der jo var ganske naturligt, da jeg havde min Familie her i Byen og nød mine Maaltider hjemme, medens jeg betragtede Studenter-

foreningen som et Sted, hvor jeg kunde søge hen for at søge Adspredelse. Hele dette daglige Liv med dets Kjævlerier med Værten angaaende Madens Spiselighed og andre Spørgsmaal af den Slags har jeg staaet udenfor. Ikke saaledes at forstaa, at jeg ikke skulde have anket i Ankeprotocollen over Værten; tvertimod husker jeg tydeligt, at jeg engang i et af mine første Studenteraar skrev en Anke om Noget, jeg havde fundet paa Bunden af en Kop Chokolade, og som jeg antog for et Skilt af den Slags, som Handskevadskere give deres Kunder, men som siden forklaredes at være et Blikskilt, som Tjenerne brugte til at betale Værten med for de Varer, som de fik udleverede ved Disken.

Ved Indflytningen i den nye Bygning i 1863 mindedes denne min Anke i en Sang af Vilhelm Rode, hvori det hedder:

«Nu skylle vi et Minde ned
 fra Spisebordets Ager,
 hvor Værten var saa grumme fed,
 men Maden var saa mager;
 hvor man fra Chokoladens Kop
 har fisket Handskemærker op,
 hvor gamle Katte — o, men stop!
 thi Mindet ilde smager.

Nei, paa den Maade, at Studenterforeningen var mit Hjem, saaledes som den var for saa Mange, levede jeg ikke i den.

Derimod tog jeg livlig Del i Alt, hvad der rørte sig deroppe; men her kommer nu en anden

Omstændighed til, der gjør, at der er adskilligt, som jeg ikke har noget at berette om; det er, at mange af disse Minder, naar jeg kalder dem frem for min Erindring, paa en saa forunderlig Maade glide over i hinanden, at der vilde fordres Hjælpemidler, som jeg ikke er i Besiddelse af, for ret at rede dem ud fra hverandre.

Men det har jo, som jeg allerede har sagt det i Forordet, ikke været min Hensigt at skrive Studenterforeningens Historie, end ikke et Afsnit af den.

Der var dengang ganske vist indenfor Studenterforeningens Vægge ikke stærke Brydninger. Der kunde vel være Meningsforskjelligheder, men Partikampe, særlig saadanne, som avlede Bitterhed mellem Partierne, kjendtes egentlig ikke. Det havde vel nærmest sin Grund i, at der indenfor Studenterverdenen i det Hele og Store ikke var nogen Uenighed. Studenterverdenen hørte til det nationalliberale Parti, og de enkelte Studenter, der stod udenfor dette, kom ikke i Foreningen eller kom i det Mindste ikke til Orde deroppe.

Derfor maa man dog ikke tro, at der aldrig var Meningsforskjel, og at der ikke udkjæmpedes hidsige Kampe med Varme og Udholdenhed. Det var enten mindre Afskygninger eller Spørgsmaal, der ikke havde nogen dybere Grund i Politik eller Livsanskuelse, der gav Anledning til Stridighederne.

Saadanne Stridigheder var der nok af, og de

førtes dels i Ankeprotocollerne, dels paa Generalforsamlinger og Møder.

Af Datidens Blade var det især «Fædrelandet», hvis Redacteur Ploug var, og «Dagbladet», der blev redigeret af Bille, der var Udtrykket for den akademiske Verdens Anskuelse, og som derfor læstes mest i Foreningen. Den Rolle, Ploug spillede i Foreningen, er jo noksom bekjendt, og derom har jeg allerede talt. *Bille* derimod kom kun aldeles sporadisk deroppe og spillede i min Studentertid aldrig nogen Rolle, hvad han vistnok ved sin høie Grad af Veltalenhed baade som alvorlig og humoristisk Taler upaatvivlelig kunde have gjort.

Det stærkt conservative Parti, Helstatsmændene, eller, som de ofte kaldtes, «Hjemmetydskerne», havde ikke noget Parti i Studenterforeningen; heller ikke Bondevennerne, eller som de i Dagbladet kaldtes «Transtøvlerne» eller «Snoldeløverne», havde det.

Et «Høire» eller et «Venstre», endsige da et «forenet» Venstre fandtes dengang ligesaa lidt udenfor Foreningen som indenfor dens Mure.

Af Universitetsprofessorerne deltog i disse Aar ingen i det daglige Liv i Foreningen. Paa et Par ganske enkelte Undtagelser nær mindes jeg egentlig aldrig at have seet en Professor deroppe.

H. N. Clausen, der var Foreningens Æresmedlem, kom, som jeg allerede har sagt, ved høitidelige Leiligheder og da vistnok kun efter særlig Indbydelse. Han var, som bekjendt, en meget smuk Mand og var, skjøndt han var lille, af et meget imponerende Ud-

seende. Han blev, som naturligt var, altid behandlet med den største Ærbødighed, naar han ved en eller anden Leilighed kom tilstede i Foreningen, og det var altid med Alvor og Høitidelighed, at der blev lyttet til hans Tale, naar han en enkelt Gang tog Ordet. Hvor imponerende en Skikkelse Clausen, trods sin Lidenhed og spinkle Figur, kunde være blot ved sit ædle Udtryk og sine hvide Haar, har aldrig slaaet mig stærkere end ved en Leilighed, hvor jeg saae ham udenfor Foreningen. Det var i Frue Kirke. Prinds Napoleon var paa Besøg her i Byen og skulde se Kirken. Clausen gjorde paa Universitetets Vegne Honneurs for ham og fulgte ham op gennem Kirken, hvor en Del Studenter havde samlet sig som Tilskuere, og hvor jeg da ogsaa tilfældigvis var tilstede. Prindsen var en høi, svær, ret imponerende Skikkelse; men trods den Prestige, han havde som Napoleon den Tredies Fætter, og trods sin store Lighed i Ansigtstræk med den store Napoleon, faldt han dog aldeles igjennem ved Siden af Clausens Værdighed og stolte Holdning, da han gik op gennem Kirken ved hans Side i fuldt Ornat.

En anden Professor, som af og til viste sig i Foreningen, var Professor i Physik *Holten*; men større Modsætning end mellem disse to Professorer kan man vel neppe tænke sig. Holten var en temmelig høi, svær Mand med et fedt, glatraget Ansigt, med et Par spillende Øine og et altid gemytligt og jovialt Udtryk. Det var da ogsaa særlig ved de

mere gemytlige Leiligheder, at man saae Holten i Foreningen. Han havde nogle Aar iforveien været Senior og vistnok dengang taget meget livlig Del i Foreningens daglige Liv. Nu kom han undertiden til en Fest eller et Gilde og kunde da være aldeles uovertræffelig i at holde morsomme Taler og deltage i alskens Løier, hvori han da i ungdommelig Munterhed og Kaadhed ikke kunde overgaaes af den yngste Rus. Saaledes spillede han den Aften, da Fastelavnsløierne gik ud paa at fremstille den trojanske Krig, Kong Menelaos med et stort Gevandt og en Papirkrone paa Hovedet og gennemførte sin Rolle den hele Aften med aldeles uimodstaaeligt Vid og Lune.

Blandt de Mænd, der i disse Aar som Unge færdedes i Studenterforeningen og tog virksom Del i Livet deroppe, er naturligvis adskillige i Aarenes Løb komne til at beklæde fremragende Stillinger i det offentlige Liv.

Foruden dem, jeg tidligere har omtalt, skal jeg her nævne den nuværende Borgermester i Kjøbenhavn, Conferentsraad *H. N. Hansen*, og Formanden for Sø- og Handelsretten, *Madvig*. Det var *H. N. Hansen*, der paa Bygningscomiteens Vegne i Aaret 1863 overleverede den nye Bygning til Studenterforeningen, paa hvis Vegne *Madvig* som ledende Senior modtog den.

Jeg skal ogsaa her nævne nuværende Høiesteretsadvocat *Nellemann*, *Andreas Ingerslev*, den senere Eier af Iselinge, endvidere den senere Overretssagfører *Adolph Lange*, der ved sit tørre Lune ofte krydrede

vore Gilder med en morsom og vittig Tale. Men skulde jeg opregne alle dem, som jeg mindes fra den Tid som Medlemmer, der bidrog deres til det gode og behagelige Samliv i Foreningen, vilde det føre for vidt, og jeg vilde kunne fylde hele Sider blot med deres Navne.

Naar jeg imidlertid nu tænker tilbage paa den Tids Generalforsamlinger og Møder, og jeg saa husker, hvorledes der blev talt af den Ene efter den Anden af de Mange, jeg i denne lille Bog har nævnt, saa fremstiller der sig endnu for min Erindring en Mand, som sjeldent undlod, naar der paa nogen Maade var Anledning dertil, at forlange Ordet. Det var daværende Cand. theol., nu Sognepræst *H. C. D. Møller*. Han repræsenterede i sin Person egentlig Oppositionen mod den nye Bygning, saaledes som den dengang var projecteret af Bygningscomiteen, og som den da virkelig blev realiseret. Paa Grund af den levende Interesse, han nærede for Bygningssagen, og den Ihærdighed, hvormed han ved enhver Leilighed traadte op for at tale om denne Sag, kaldtes han altid Byggemøller. Han var i Besiddelse af en høi Grad af Veltalenhed og havde vistnok Ret i mangt og meget af, hvad han fremførte til Forsvar for Oppositionens Planer og mod Bygningscomiteen. Men trods sin store Svada, eller maaske netop paa Grund af den, manglede han den overbevisende Evne, som er Betingelsen hos enhver Taler, for at han kan rive Tilhørerne med. Hans Feil var, at han ved at fordybe sig i Masser af Detailler ofte tabte sit Hovedsynspunkt

af Sigte. Sjældent har jeg hørt nogen Taler, der i den Grad havde paa rede Haand i sit Hoved en saadan Mængde Talstørrelser. Han boltrede sig i Angivelser af Kvadratmaal og Kubikmaal baade med Hensyn til den gamle og den nye Bygning; dertil kom, at han talte aldeles urimelig hurtigt, og at der i hans Organ var en vis Monotoni, der ikke skulde gjøre hans Foredrag mere vækkende.

Hans og Oppositionens Tanke var, at man skulde have kjøbt Grunden paa Hjørnet af Keiser-gade, revet den gamle Bygning, der stod der, ned og saa bygget en hel ny Studenterforeningsbygning. At der var meget, der talte for denne Plan, er ganske vist; men vi veed jo Alle, at det ikke blev realiseret, og at vi kom ind i den Bygning, der blev ombygget af den gamle Slavekirke.

At det var med Vemod, vi forlod den gamle Bygning i Boldhusgade, hvorfra vi havde saa mange glade Minder, er vist, og ligesaa vist er det, at det varede nogen Tid, inden jeg for mit Vedkommende rigtig kunde finde mig tilrette i den nye Bygning. Men, som det saa ofte gaar, man vænner sig efterhaanden til det Nye.

Den sidste glade Aften, vi havde i det gamle Locale, var det Afskedsgilde, hvortil vore Tegnerne tegnede den Frise, som ved den nye Bygning 25-Aars Jubilæum stod gjengivet i Illustreret Tidende, og hvortil jeg efter Redacteurs Anmodning skrev Texten. Den største Del af de Personer, jeg har omtalt, findes afbildede her.

Men hvor var der ikke i disse Aar bleven talt og sunget om det Forfærdelige ved vore gamle Localer i Boldhusgade, og hvor var den nye Bygning ikke bleven besunget i Udtryk, der hos os alle vakte Forventningen om et Feeslot, der skulde danne den største Modsætning til alt det, som vi skulde forlade.

«Flyttetanker» er Navnet paa en Sang af Vilhelm Rode, som allerede kom frem i 1857, men som blev optrykt og sunget igjen ved Bygningens Indvielse; heri hedder det:

Du gamle røde Kasse!
 Nu er Din bedste Tid forbi,
 nu skal Du miste Din Poesi,
 den er jo netop vi!
 Af Verdens travle Masse
 en Flok til Dig skal flytte hen,
 lad dem hvile i Ro, min Ven,
 vi gaae ikke igjen.
 Syng dog for dem denne herlige Vise,
 at de kan lære at prise
 Foreningen, Foreningen,
 Foreningen.

Da Studenterforeningen flyttede ud af den gamle Bygning for at fortsætte sit Liv i den nye paa Gammelholm, blev Localerne i Boldhusgade af den nye Politidirecteur Crone leiede til Politistation.

Derom hedder det i en anden Vise af Vilhelm Rode:

Det er forbi, Du gamle Helt,
 som tjente os saa trolig;
 Dig Heymann har til Crone meldt,
 nu skal Du være rolig!

Du Mindet bar fra Slægt til Slægt,
 og vi vil værne om det kjækt,
 et Hurra for den gamle Knægt,
 de rige Minders Bolig!

Disse Minder er det, jeg har søgt at gjenkalde
 i disse Blade.

Indflytningen i den nye Bygning danner et
 Vendepunkt i Studenterforeningens Historie. Snart
 efter skulde der indtræffe alvorlige Begivenheder,
 der, om end kun for en Tid, maatte formørke det
 sorgløse Liv, som vi havde ført i den gamle; men,
 da vi flyttede derind, vare vi alle glade ved det
 Resultat, der var naaet, og vi sang med Ploug:

Nu bærer Krands og toner Flag
 vor Bygnings Top,
 til Minde om, at Evne svag
 med store Ting kan gaa i Lag,
 naar Mange gjøre fælles Sag
 og holde Trop.

